

Андрій Гевка, Ірина Гнатенко

Два кольори

Українсько-словенський
розмовник, довідник, путівник

Andrija Hevka, Iryna Gnatenko

Dve barvi

Ukrajinsko-slovenski
priročnik, vodnik

Андрій Гевка, Ірина Гнатенко

Два кольори

**Українсько-словенський
розмовник, довідник, путівник**

Практичний довідник-розмовник за будь-якої нагоди
та путівник під час подорожі по Словенії.

Andrija Hevka, Iryna Gnatenko

Dve barvi

**Ukrajinsko-slovenski
priročnik, vodnik**

Praktični priročnik ob vsaki priložnosti
in vodič na potovanju po Sloveniji.

KARPATI

Društvo Ukrajincev in Rusinov

Шановні друзі!

Виходить у світ перше серед подібних довідкових видань – „Українсько-словенський розмовник”. Це довгоочікувана, з огляду на історичне підґрунтя та динаміку розвитку двосторонніх взаємин, звістка. Її чекали і бізнесмени, і туристи, і всі ті, хто цікавиться Україною та Словенією. Незважаючи на спільне слов'янське коріння, ми ще занадто мало знаємо одне одного і до того ж на заваді цьому стоїть і мовний бар'єр.

Автори цього розмовника, Андрій Гевка та Ірина Гнатенко, зробили першу і, на мою думку, успішну спробу надати можливість читачу самостійно спізнавати та опановувати іноземну мову, познайомитись з життям, побутом, звичаями та традиціями іншого народу.

Сподіваюсь, що цей проект, реалізований як розмовник згідно з планом діяльності Товариства русинів і українців „Карпати” в Словенії, спонукає і до інших проявів зацікавленості, спрямованої на розширення мовних джерел, що, в свою чергу, сприятиме кращому порозумінню поміж українцями та словенцями.

Бажаю всім, хто користуватиметься „Українсько-словенським розмовником”, знайти в ньому відповіді на свої запитання. Нехай він стане вам надійним мовним порадиником!

З повагою,

*Вадим Примаченко,
Надзвичайний і Повноважний Посол
України в Республіці Словенія.*

Spoštovani prijatelji!

Sporočam vam, da bo prvič zagledal luč sveta Ukrajinsko – slovenski priročnik. Z ozirom na dinamiko dvostranskih odnosov ter povezavi med državama in narodoma je to dolgo pričakovan dogodek. Na Priročnik so nestrpno čakali poslovneži in turisti ter vsi tisti, ki se zanimajo za poglobljanje stikov med Ukrajino in R. Slovenijo. Ne glede na dejstvo, da imamo eni in drugi slovanske korenine, je resnica, da se medsebojno premalo poznamo in da med nami obstajajo jezikovne pregrade.

Avtorja priročnika, Andrija Hevka in Iryna Gnatenko, sta naredila prvi, po mojem mnenju, zelo uspešen poizkus ter omogočila bralcem samostojno spoznavanje in uporabo obeh jezikov. To je velik korak za vse tiste, ki si želijo spoznati jezika, življenje, tradicije in znamenitosti obeh narodov. Pričakujem, da bo Društvo Ukrajincev in Rusinov Karpati uspešno realiziralo projekt Priročnika in ponudilo bralcem razširitev obzorja povezanega s spoznavanjem obeh jezikov. Na ta način bomo dosegli še boljše sporazumevanje med Ukrajinci in Slovenci.

Vsem uporabnikom Ukrajinsko – slovenskega priročnika želim, da najdejo odgovore na temeljna vprašanja, ki jih v zvezi s tem zanimajo. Upam, da bo pričujoči Priročnik izpolnil vaša pričakovanja in postal vaš zvesti vodič na jezikovnem področju.

S spoštovanjem,

*Njegova Ekscelenca
Vadim Viktorovič Primačenko,
veleposlanik Ukrajine v Republiki Sloveniji*

1. КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ СЛОВЕНЦЯМИ ТА УКРАЇНЦЯМИ

Насамперед спробуємо порівняти життя двох слов'янських народів – словенців та українців в минулому і тепер; розкриємо, що в нас є спільного та як розвивалися обопільні зв'язки між двома народами; розглянемо культурні, естетичні, мовні та інші подробиці.

Ми передбачаємо, що співпраця між нашими державами надалі поглиблюватиметься, оскільки існує багато областей взаємної зацікавленості. Шкода тільки, що ми так віддалені географічно. Між державами є ще багато невикористаних можливостей для успішного розвитку співпраці у багатьох галузях (оборона, внутрішні справи, наука й техніка, сільське господарство тощо).

Найбільшим проривом для обох народів було проголошення незалежності в 1991 році. Для одних і других здійснилися тисячолітні мрії. Ми піднялися на більш високий щабель самосвідомості й віри у власні сили. Ми позбулися державних утворень, які колись називалися Австро-Угорщиною, СРСР та Югославією. Для всіх характерною рисою є те, що кожна країна чи держава бажають досягти якомога вищого ступеня розвитку, підвищити рівень життя та утвердити власні інтереси.

Якщо хочемо зростати й надалі, ми не повинні забувати про досвід минулого; нас у будь-який спосіб намагалися пригнічувати й асимілювати: словенців - німці, італійці й угорці, а українців головним чином слов'яни - росіяни й поляки. Всі вони були переконані, що роблять нам послугу. А що ще гірше: намагалися довести, що словенська та українська мови - меншовартісні. Та вони забувають, що в обох мовах створено речі, в світовому масштабі, геніальні. Досить згадати "Вінок сонетів" Франца Прешерна та "Кобзаря" Тараса Григоровича Шевченка.

Франце Прешерн та Тарас Шевченко

Словенці добре знають історію, починаючи з часів існування Карантанії (VII ст.) та правління князя Коцеля і аж до незалежності; добре пам'ятають прадавній письмовий пам'ятник словенської мови — так звані «Брижинські (Фрейзінгенські) уривки » (кінець X —початок XIст.); шанують та пишаються творами Приможо Трубара (1508—1586). Було стільки змагань і страждань, що цього звичайній людині описати не під силу. Це вдалося лише окремим особистостям, зокрема Францу Прешерну (1800 – 1849). В славнозвісному "Хресті при Савиці" він писав:

*Narvéč sveta otrokam sliši Slave,
tja bomo najdlji pot, kjer nje sinovi
si prosti vól'jo vero in postave.*

У трьох рядках сказано багато. Насамперед, що слов'яни також мають право обирати власний шлях, віру, устрій та все інше. Головну думку Ф.Прешерн виголошує устами Чртомира (17 строфа): "Краще вмерти за свободу, ніж лишитися живим і бути рабом". Такими також були українські козаки. У славнозвісній поемі Т.Шевченка "Гайдамаки" змальовано боротьбу українців за волю й віру в світле майбутнє, про кохання. Так, як і у Прешерна, тут переплітаються мотиви палкого кохання та нещадної боротьби за існування. Замість Чртомира й Богомили в Шевченка - Ярема й Оксана.

Кохання та смерть, віра в найкраще і виживання в обох поетів пов'язані нероздільно. В "Гайдамаках" доходить до того, що батько вбиває рідних дітей через те, що вони католики. Оплакування смерті дітей та ворожість до людей, що заперечували віру, йдуть пліч-о-пліч. Якщо зазирнемо в історію українців, то зустрінемо багатьох "Чртомирів". Згадаймо славнозвісну працю письменника Миколи Гоголя. У повісті "Тарас Бульба" в надзвичайно драматичний спосіб описано, як батько вбиває улюбленого сина Андрія, бо той (через кохання) "продав віру і душу" – зрадив батьківщину...

Історія зв'язків між словенцями та українцями

Ми зосередимось на новітній історії, враховуючи кілька попередніх сторіч. Можна стверджувати, що зв'язки між словенцями та українцями помітно зміцнілися наприкінці XVIII сторіччя (1772 р.), коли Галичина та Буковина увійшли до складу Австрійської монархії. Марія-Тереза та Йосип II ввели свої порядки й полегшили життя місцевому населенню. До того ж, в тих місцях українці жили під ярмом лютих польських панів. Марія-Тереза скасувала панщину та кріпацтво, а згодом і безправність селян. В тодішній Австрії панував абсолютизм, який сприяв розвиткові духовного життя, просвіти та культури. Влада була централізована й австрійське дворянство не мало змоги виявляти сваволі, як це було за часів панської Польщі. (На жаль, на решті українських територій все ще панувало кріпацтво).

Найбільшим досягненням того часу було те, що українська мова (разом з офіційною німецькою) стала мовою викладання в школі. Це означало, що українська мова набула статусу, неймовірного за часів польського панування. Звільнившись від важкого тягаря кріпацтва, українці почали організовувати культурні товариства та видавати газети.

Дослідження української мови й літератури

Українці, які щойно звільнилися від важкого тягара кріпацтва, незабаром почали створювати культурні товариства й видавати часописи. Освічені українці почали навчатися в найпрестижніших університетах Європи. А у XVIII - XIX ст. вони їхали до Відня, який на той час був освітнім центром і для інших народів Австро-Угорщини.

Не довелося довго чекати, щоб зустрілися українські й словенські студенти. Вони дуже швидко познайомились і виявили, що мають дуже багато спільного. Було багато словенських випускників з різних галузей: математики, права й техніки. В рамках обміну між університетами вони з радістю викладали в Україні. Очевидною також була спорідненість і велика подібність характерів. Деякі словенські професори вирішили викладати у Львові. Варто згадати славнозвісного словенського поліглота (який володів 19 мовами) Матія Чопа і відомого ботаніка Бальтазара Хакета. Чоп, як вчитель гімназії, багато років викладав у Львівському ліцеї класичну філологію. Це означає, що він, будучи поліглотом, відмінно знав усі особливості української мови. Пізніше він заприятелював з Францем Прешерном і природньо, що познайомив свого друга з усіма відмінними рисами й досягненнями українських письменників, включаючи твори найвидатнішого з поетів Тараса Шевченка. На спорідненість обох мов звернув увагу австрійський цензор Єрней Копитар - фахівець зі слов'янських мов. Ми також йому дуже вдячні, бо він написав багато відмінних статей про українську мову й літературу. Українською культурою та літературою дуже цікавились і словенці - Станко Враз та Штефан Кочевар.

Великий словенський мовознавець і славіст Франц Міклошич написав славнозвісну "Порівняльну граматику слов'янських мов". Ця праця не втратила свого наукового значення і донині. Ф.Міклошич виявив велику подібність і пов'язаність між словенською й українською мовами. Він жодної хвилини не вагався, коли чітко й рішуче заявив, що українська мова цілком самостійна, оригінальна і має глибоке коріння в далекому минулому. Його наукові праці тривалий час були основою для вивчення української мови. Під впливом згаданої граматики вийшло багато підручників та читанок для народних шкіл по всій Галичині. У 1883 році Ф. Міклошича було обрано почесним доктором Одеського університету. І до сьогодні ім'я Франца Міклошича в Україні знають і шанують. У 1993 році в Києві видано ґрунтовну працю І. Свенцицького "Листування

українських славістів з Ф.Міклошичем". Про поета Антона Ашкерца ми можемо стверджувати, що він уславився своїми мандрівками по світу. Зокрема, доля його привела на Україну. Природньо, таке подорожування не лишилось без наслідків: у "Люблянському дзвоні" він опублікував статтю "Дві поїздки в Росію" та написав вірші "Український степ", "Тече Дніпро" й "Українська балада". За вірєць для написання власних віршів йому правила українська народна творчість та поезія Т.Г.Шевченка. З українською поезією він також познайомив своїх друзів: Й.Мурна, О.Жупанчича й Д.Кетте. Меланхолійні та епічні українські думи особливо привабили Отона Жупанчича. За їхнім вірцем він створив велику поему "Дума". В ній він (як і Т.Г.Шевченко) об'єднав розповідь про розвиток сьогодишнього світу та ідилічного минулого з особистою сповіддю. В новітню добу світової історії українську мову та літературу досліджували авторитетні словенські автори: Йосип Абрам, Франце Вурник, Франце Безлай, Франц Якопин, Янез Зор. В свою чергу з українського боку про південно-слов'янські мови та літературу повідомляли В.Лірниченко, М.Гольдберг, М.Гуц, О.Микитенко та інші.

В Україні словенські поети й письменники також відомі. Ми мали честь особисто познайомитися з видатним українським поетом Дмитром Павличком, який переклав "Вінок сонетів" Франца Прешерна, а також твори інших словенських авторів, наприклад, "Баладу про сурму і хмару" Цирила Космача та інші (деякі переклади лишилися в рукописах).

Українці в Словенії

Щодо приходу українців на словенські терени, слід підкреслити, що колись зв'язки між Словенією та Україною були набагато глибшими, ніж останніх п'ятдесят років. Варто не забувати, що вся Західна Україна (Галичина та Буковина) була в складі Австро-Угорської монархії, з чого випливає, що понад п'ять мільйонів українців разом із словенцями, хорватами та боснійцями жили в спільній державі. А це означало тісний зв'язок між усіма переліченими народами й вільний рух з однієї області в іншу. Українцям і словенцям було цікаво познайомитися з чужими краями.

Ми нарахуємо кілька періодів міграції українців на словенські землі:

- *Прихід українців у часи Марії-Терези та Австро-Угорщини,*
- *Обмін науковців, що навчалися у Відні,*
- *Українці в Словенії після першої світової війни,*
- *Українці в Словенії після другої світової війни (колишня Югославія),*
- *Українці в Словенії перед і після проголошення незалежності.*

Та беручи до уваги спорідненість народів за вдачею та культурою, не дивно, що більшість українських переселенців асимілювалась. Багато українців одружилось зі словенками. На це наважитись було не важко...

Діяльність українського товариства “Карпати”

Українське товариство “Карпати” виникло понад два роки тому. Під цією назвою єднуються українці, які потрапили до Словенії з різних причин. Доля привела їх у Республіку Словенію; тут вони прийняли словенське громадянство й лишилися назавжди. Завдяки проголошенням незалежності Словенії й України, а також спорідненості наших народів, не важко сказати, хто ми і звідки наше коріння. В нашому товаристві є також багато українців, що прибули в Словенію з України після 1991 року. Вони нам принесли “свіжий вітер і натхнення”, бо походять з нашої незабутньої Батьківщини. Вони нам вагомо допомагають у вивченні сучасної літературної української мови і знайомлять із життям наших земляків. Ми усвідомлюємо, що минуло багато часу від переселень наших прадідів з кінця XIX та початку XX сторіччя. Шкода, що через історичні та політичні умови після розпаду могутньої Австро-Угорщини мало хто з нас мав щастя відвідати й побачити Україну. Так минуло більше сотні років українського блукання світами у пошуку “землі обітованої”.

Значним здобутком для нас було встановлення міцних контактів із Посольством України в Любляні. Хоча більшість із нас має словенське громадянство, ми охоче спілкуємось із членами Посольства. Ми коректно співпрацюємо, намагаємось їх постійно знайомити із Словенією і приносити користь обом державам. Ми пишаємось нашими знаннями мов та культур. Ми дуже зацікавлені допомагати одним та другим у різноманітних видах діяльності, а саме: перекладами, організацією зустрічей та культурних подій, поїздками в Україну і по Словенії тощо.

Вихід у світ “Кобзаря” Т.Г.Шевченка словенською мовою

Цього року ми відзначаємо соту річницю словенського перекладу “Кобзаря” Т.Г.Шевченка. Переклад здійснив священник Йосип Абрам, який зробив надзвичайно багато для словенців та українців. Відтоді збереглося лише кілька примірників, які на сьогодні становлять раритет. Тому товариство “Карпати” разом із Посольством України в Любляні вирішило за допомогою видавництва “Družina” здійснити перевидання перекладу й оживити в пам’яті події сторічної давності.

Ще одне зауваження: у Штанєлі, рідному місті перекладача Йосипа Абрама, крім згаданого перекладу під орудою “гетьмана Остапа” (др. Янеза Евангеліста Крека) освічені словенці з найвищого духовенства створили “Запорізьку Січ”. Саме там, понад сто років тому, вони збиралися, причаровані хоробрістю й звитяжною боротьбою української Козаччини. Боротьба українського народу була для словенців одним із джерел натхнення й мужності для здійснення своїх віковичних мрій. Коли ми все це згадаємо, нас охоплює радість, що ми можемо продовжити те, що певний час лишалось забутим. Середньовічне місто Штанєл чекало більше сто років, і зараз готове оживити старі часи. Середньовічне місто Штанєл постане місцем паломництва для всіх свідомих українців і словенців, котрі не забувають про своє минуле, про свої коріння.

KULTURNI STIKI MED SLOVENCMI IN UKRAJINCI

Na samem začetku bomo predstavili kratko zgodovino obeh narodov. Poskušali bomo primerjati, kako smo živeli v preteklosti, in kakšno je trenutno stanje. Odkrili bomo, kaj imamo skupnega, in kako so se razvijali medsebojni stiki med dvema narodoma. Ozrli se bomo na kulturne, estetske, jezikovne in druge podobnosti.

Ker je med državama veliko skupnih interesnih področij, predvidevamo, da se bo med njima sodelovanje še poglobljalo. Žal pa smo si geografsko zelo oddaljeni. Med državama je še veliko neizkoriščenih možnosti za uspešen razvoj sodelovanja na mnogih področjih (obramba, notranje zadeve, znanost in tehnologija, kmetijstvo in drugo). Največji politični dosežek obeh narodov sta bili razglasitev neodvisnosti in osamosvojitve leta 1991. Enim in drugim so se uresničile tisočletne sanje. Prišli smo na veliko višjo stopnjo, kar se tiče samozaveda in zaupanja v lastne moči. Znebili smo se državnih tvorb, ki so se nekoč imenovali Avstro - Ogrska, ZSSR in Jugoslavija. Za vse skupaj pa je značilno naslednje: vsaka država ali narod si želi doseči čim večjo stopnjo razvoja, povečati standard in uveljavljati lastne interese. Če hočemo še napredovati, ne smemo pozabiti na to, kar se je dogajalo v preteklosti: na vse načine so se trudili, da nas zatrejo in asimilirajo: Slovence Nemci, Italijani in Madžari, Ukrajince pa, v glavnem - Slovani: Rusi in Poljaki. Skušali so dokazati, da sta slovenščina in ukrajinščina manjvredna jezika. Pozabili pa so, da so v obeh jezikih nastale genialne stvaritve v svetovnem merilu. Dovolj je, da omenimo *Sonetni venec* Franceta Prešerna in *Kobzarja* Tarasa Ševčenka.

France Prešeren in Taras Ševčenko

Slovencem je dobro znana zgodovina od Karantanije, kneza Koclja, Brižinskih spomenikov, Trubarja pa do osamosvojitve. Bilo je toliko bojev in trpljenja, da tega navaden človek ne more opisati. To je lahko uspelo le nekaterim posameznikom, kot je bil F. Prešeren. V znamenitem *Krstu pri Savici* je zapisal:

Narvč sveta otrokam sliši Slave,
tja bomo najdlji pot, kjer nje sinovi
si prosti vol'jo vero in postave.

F. Prešeren

T. Ševčenko

V treh verzih je veliko povedanega. Predvsem to, da imajo tudi Slovani pravico do izbire poti, po kateri bodo hodili, izbiro vere, postave in vsega drugega. Glavno Prešernovo sporočilo pa je zajeto v Črtomirjevem govoru (17. kitica): »Bolje je umreti za svobodo, kot ostati živ in biti suženj.« Taki so bili tudi ukrajinski kozaki. V znamenitem epu T. Ševčenka, *Hajdamaki* je opisan boj Ukrajincev za vero in ljubezen. Tako kot pri Prešernu, se prepletajo ljubezenska in verska čustva ter neusmiljeni boj za preživetje. Namesto Črtomirja in Bogomile se pri Ševčenu pojavita Jarema in Oksana. Ljubezen, smrt in preživetje so pri obeh pesnikih neločljivo povezani. V *Hajdamakih* gre tako daleč, da je oče ubil lastna sinova zaradi tega, ker sta prestopila v katoliško vero. Istočasno se pojavljata objokovanje smrti otrok in sovraštvo do ljudi, ki so zanikali vero. Spomnimo se tudi znamenitega dela ukrajinskega pisatelja Nikolaja V. Gogolja. V delu *Taras Buljba* je na zelo dramatičen način opisano, kako oče ubije najljubšega sina Andrija, ker je ta (zaradi ljubezni) prodal dušo, izdal vero in svoj narod ...

Zgodovina stikov med Slovenci in Ukrajinci

Osredotočili se bomo na novejšo zgodovino zadnjih dveh stoletij. Ugotovili bomo, da so se stiki med Ukrajinci in Slovenci močno okrepili konec 18. stoletja (l.1772), ko sta Galicija in Bukovina prešli pod oblast avstrijske monarhije. Marija Terezija in Jožef II. sta uvedla liberalnejši način vladanja in na ta način olajšala življenje ljudstvu. Pred tem so Ukrajinci v teh pokrajinah živeli pod krutimi poljskimi pani (pan = gospod). *Marija Terezija* je ukinila vladavino panov, postopoma pa odpravila tlako in brezpravnost kmetov. V Avstriji je tedaj vladal absolutizem, ki je navkljub vsemu skrbel za napredek

in razsvetljenstvo. Čeprav je bila oblast centralizirana, avstrijski plemiči niso smeli samovoljno uveljavljati svojih zahtev, kot so to počeli na Poljskem. (Na žalost je v preostalih delih Ukrajine še zmeraj vladalo podložništvo.) Največji dosežek tedanjega časa je, da je postala ukrajinščina (poleg uradne nemščine) uradni učni jezik. To pomeni, da je bila ukrajinščina povzdignjena na veliko višjo stopnjo kot je bila na Poljskem.

Študije o ukrajinskem jeziku in književnosti

Ukrajinci, ki so bili osvobojeni težkega bremena podložništva, so kmalu začeli ustanavljati kulturna društva in izdajati časopise, ukrajinski izobraženci pa so se začeli šolati na prvih univerzah v Evropi. V 18. in 19. stoletju so odhajali, predvsem iz Galicije in Bukovine, na Dunaj, ki je bil tedaj center izobraževanja tudi za druge narode. Ni trajalo dolgo, da so se srečali ukrajinski in slovenski študentje. Zelo hitro so se spoznali in ugotovili, da imajo veliko skupnega. Bilo je veliko slovenskih izobražencev z raznih področij: matematike, pravnih ved in tehnike. Omenjeni so z veseljem, v okviru izmenjav med univerzami, predavali v Ukrajini. Evidentni sta bili sorodnost in velika podobnost v značajih. Tako so se nekateri slovenski profesorji odločili, da predavajo v Lvovu.

Matija Čop

Balthasar Hacquet

Omenili bomo slavnega slovenskega poliglota (obvladal je 19 jezikov) *Matijo Čopa* in znanega slovenskega botanika *Baltazarja Hacqueta*. Čop je več let kot gimnazijski profesor predaval na Lvovskem liceju klasično filologijo. To pomeni, da je (kot poliglot) odlično poznal vse značilnosti ukrajinskega jezika. Ker je bil Čop veliki prijatelj Franceta Prešerna, je samoumevno, da ga je seznanil z vsemi značilnostmi in dosežki ukrajinskih pisateljev, vključno z opusom največjega med pesniki Tarasa Ševčenka.

Na sorodnost med jezikoma je opozoril avstrijski cenzor za slovanske jezike, slavist *Jernej Kopitar*. Tudi njemu smo zelo hvaležni, ker je napisal več odličnih prispevkov v zvezi z ukrajinskim jezikom in književnostjo. Odličen poznavalec ukrajinske ljudske in gališke kulture je bil poljski zbiralec ljudskega blaga *Emil Korytko*. Izpod njegovega peresa je nastalo veliko kvalitetnih komentarjev in zapisov, ki so povezani z ukrajinsko kulturo in literaturo. Za ukrajinsko kulturo in književnost sta se še zelo zanimala Slovenca S. Vraz in Š. Kočever.

Veliki slovenski jezikoslovec in slavist *Fran Miklošič* je napisal znamenito *Primerjalno slovnico slovanskih jezikov*. To delo je aktualno tudi v današnjem času. Miklošič je ugotovil veliko podobnost in povezanost med slovenščino in ukrajiniščino. Niti za trenutek se ni obotavljal jasno in odločno povedati in napisati, da je ukrajinski jezik popolnoma samostojen in originalen jezik, ki ima globoke korenine v daljni preteklosti. Njegov znanstveni prispevek je bil dolgo časa osnova za spoznavanje ukrajiniščine. Pod vplivom te slovnice je izšlo več učbenikov in priročnikov za ljudske šole po vsej Galiciji in zahodni Ukrajini. Leta 1883 je bil Miklošič razglašen za častnega doktorja odeške (Odesa) univerze. Miklošičevo ime je tudi v današnjem času pri Ukrajincih zelo cenjeno. Leta 1993 je *I. Svjencicki* objavil v Kijevu obsežno delo, ki obravnava dopisovanje ukrajinskih slavistov s F. Miklošičem. (*Lystuvanja ukrajins'kyh slavistiv z F. Miklošyčem*).

Fran Miklošič

Nikolaj Vasiljevič Gogolj

Za pesnika Antona Aškerca lahko napišemo, da je bil znan tudi po tem, da je veliko hodil po svetu. Tako ga je pot zanesla tudi v Ukrajino. Samoumevno je, da tako potovanje ni ostalo brez posledic: v *Ljubljanskem zvonu* je objavil članek *Dva izleta na Rusko* in napisal pesmi *Ukrajinska stepa*, *Teče Dneper* in *Ukrajinska balada*. Ukrajinsko ljudsko pesništvo in Ševčenkova poezija

sta mu služila kot zgled za pisanje lastnih pesmi. Za ukrajinsko pesništvo je navdušil tudi prijatelje: Murna, Župančiča in Ketteja. Otožno razmišljujoče pesmi (*dume*) so še posebej privlačile Otona Župančiča. Po njihovem vzoru je nastala velika pesnitev *Duma*. V tej pesmi je (kot pri Ševčenku) združil pripoved o razvoju današnjega sveta in idilični preteklosti z osebno izpovedjo. O ukrajinskem jeziku in književnosti so v novejšem času pisali študije ugledni slovenski avtorji: Josip Abram, France Vurnik, France Bezljaj, Franc Jakopin, Janez Zor; na ukrajinski strani pa so o južnoslovanskih jezikih in književnostih poročali V. Lirničenko, M. Gol'dberg, M. Guc, O. Mikitenko idr. Slovenski pesniki in pisatelji tako v Ukrajini niso neznanka. Osebo smo imeli čast spoznati velikega ukrajinskega pisatelja in pesnika Dmitra Pavlyčka, ki je prevedel *Sonetni venec* Franceta Prešerna in tudi druge slovenske pisatelje, npr. Cirila Kosmača, njegovo *Balado o trobenti in oblaku* idr. (Nekateri prevodi pa so ostali v rokopisu).

Anton Aškerc

Oton Župančič

Dragotin Kette

Ukrajinci v Sloveniji

Kar se tiče prihoda Ukrajincev na slovensko ozemlje, je treba poudariti, da so bile nekoč povezave med Slovenijo in Ukrajino veliko bolj poglobljene, kot je bilo v zadnjih petdesetih letih. Ne smemo pozabiti dejstva, da sta celotna Zahodna Ukrajina (Galicija) in Bukovina bili v sestavi Avstro - Ogrske monarhije, iz česar izhaja, da je več kot pet milijonov Ukrajincev, vključno s Slovenci, Hrvati in Bošnjaki živelo v skupni državi. Skupna država pomeni povezanost med vsemi naštetimi narodi in prosto prehajanje iz ene pokrajine v drugo. Tako je bilo za Ukrajince in Slovence zanimivo spoznati tuje kraje.

Zato bomo našeli nekaj obdobjih prihodov **Ukrajincev** na slovensko ozemlje:

- **Prihod Ukrajincev** v Slovenijo za časa Marije Terezije in v času **Avstro – Ogrske**,
- **Izmenjava ukrajinskih in slovenskih izobražencev**, ki so študirali na Dunaju,
- **Prihod Ukrajincev** v Slovenijo po prvi svetovni vojni,
- **Prihod Ukrajincev** v Slovenijo po drugi svetovni vojni (nekdanja Jugoslavija),
- **Prihod Ukrajincev** v Slovenijo pred in po osamosvojitvi.

Glede na zgoraj napisano, torej upošteva je sorodnost narodov po značaju in kulturi, ni nič čudnega, da se je večina **ukrajinskih priseljencev** asimilirala. Veliko **Ukrajincev** se je poročilo s Slovenkami. Taka odločitev ni bila pretežka...

Delovanje ukrajinskega društva “Karpati”

Ukrajinsko društvo “Karpati” je nastalo pred dvema letoma. Pod tem imenom se družimo **Ukrajinci**, ki smo prišli v Slovenijo na različne načine. Veliko je takih, ki so prišli v Slovenijo iz območij nekdanje Jugoslavije. Pot jih je zanesla v Republiko Slovenijo in tukaj so ostali za vedno ter sprejeli slovensko državljanstvo. Zahvaljujoč osamosvojitvam Slovenije in **Ukrajine** ter sorodnosti med narodoma ni bilo težko povedati, kdo smo, in kje so naše korenine. V našem društvu je tudi veliko **Ukrajincev**, ki so prišli v Slovenijo iz **Ukrajine** po letu 1991. Oni so nam prinesli »nov veter in zagon«, ker prihajajo iz naše nepozabljene *Bat’kivščine*. Veliko nam pomagajo, da spoznamo novo ukrajinsčino in da zvemo, kako živijo naši rojaki. Zavedamo se, da je minilo veliko časa od selitev naših pradedov ob koncu 19. in začetku 20. stoletja. Žalostno je to, da je zaradi zgodovinskih razmer in propada mogočne **Avstro - Ogrske** le malokdo izmed nas imel srečo videti **Ukrajino**. Tako je minilo več kot sto let tavanja **Ukrajincev** in iskanja “obljubljene dežele”.

Velika pridobitev za nas je bil stik z **Ukrajinskim Veleposlaništvom** v Ljubljani. Čeprav nas večina ima slovensko državljanstvo, se zelo radi družimo, korektno sodelujemo in poskušamo jim predstaviti našo Slovenijo ter narediti kaj koristnega za obe državi. Ponosni smo na naše poznavanje jezikov in kultur. Zelo smo zainteresirani, da si medsebojno pomagamo na vseh področjih, npr. pri prevajanju, organizaciji srečanj, kulturnih dogodkov, izletov v **Ukrajino** in po Sloveniji ipd.

Ponatis slovenskega prevoda T. Ševčenka

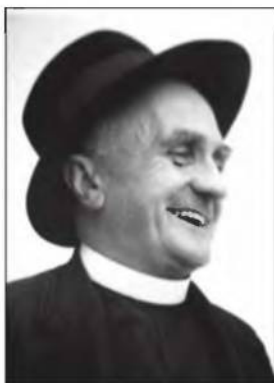
Delo je nastalo izpod peresa duhovnika Josipa Abrama, ki je za Slovence in Ukrajince naredil nekaj izjemnega. Od tistih časov pa do današnjih dni se je ohranilo le nekaj dragocenih knjižic. Zato se je *Društvo Karpati* s pomočjo založbe Družina ter z veliko podporo Veleposlaništva Ukrajine v R. Sloveniji odločilo, da naredi ponatis tega prevoda in še enkrat oživi dogodke, ki so se zgodili pred stotimi leti. Predgovor k novi izdaji sta napisala dr. Vladimir Osolnik, profesor na Filozofski fakulteti v Ljubljani in prof. Andrija Hevka, spremno besedo pa dr. Janez Gril, gl. in odgovorni urednik založbe Družina.

Pa še nekaj zanimivega: Pod mentorstvom (hetmana) dr. Janeza (Ostapa) Ev. Kreka, slovenskih izobražencev in najvišjih cerkvenih krogov je v Štanjelu, rojstnem kraju prevajalca, razen omenjenega prevoda, nastala še *Zaporoška Sič*. Prav na tem mestu so se (pred stotimi leti) zbirali in občudovali pogum in slavne boje ukrajinskih kozakov. V boju ukrajinskega naroda so tudi Slovenci dobivali navdih in pogum za uresničitev svojih stoletnih sanj. Ko se vsega tega spominjamo, smo vsi skupaj srečni, da lahko nadaljujemo tisto, kar je bilo nekaj časa pozabljeno. Srednjeveško mesto Štanjel je počakalo svojih sto let in je sedaj pripravljeno na oživitev starih časov.

S pomočjo dobrih ljudi, Ministrstva za kulturo Slovenije in Veleposlaništva Ukrajine v R. Sloveniji bomo poskušali še bolj oplemeniti slovensko–ukrajinske odnose s postavitvijo doprsnih kipov J. Abrama in T. Ševčenka. Na ta način ne bo zamrl duh *Zaporoške Siči*. Srednjeveško mesto Štanjel bo postalo romarski kraj za vse zavedne Ukrajince in Slovence, ki ne pozabljajo preteklosti.

Janez Evangelist (Ostap) Krek

Josip (Jože) Abram

2. СЛОВЕНЬСКА МОВА

Словенська мова – (*словен. slovenski jezik, slovenščina*) одна з південно-слов'янських мов. Мова має більше 40 діалектів, що об'єднуються у 7 основних груп: горенська, доленська, штирійська, паннонська, каринтійська, ровтарська та приморська. Словенською мовою розмовляють більше 2 млн. мешканців Республіки Словенія. В Австрії, Італії, Угорщині існує велика діаспора, яка зберегла рідну мову. Словенська мова одна із небагатьох має число двоїну. Щодо наголосу в словах збереглися три типи наголосу: слабкий, середній (у коротких складах) та сильний (у коротких та довгих складах).

Історичні відомості

Самий ранній відомий приклад дійсно словенського діалекту в письмовому вигляді — так звані «Брижинські (Фрейзінгенські) уривки» (*по-словен. Brižinski spomeniki*); були написані між 972 і 1093 роками, мабуть, ближче до кінця цього періоду, в долині річки Мьоль в Карінтії. Цей віросповідний текст, прадавній письмовий пам'ятник словенської мови, написаний латиницею (каролінгським мінускулом). Він являється одним із прадавніх слов'янських рукописів, що збереглися взагалі.

Формування словенської літературної мови в XVI столітті пов'язано з роботами протестантського священика Примож Трубара. У 1547 році за поширення протестантських ідей Трубар був висланий з країни. Тому йому довелося переїхати до Німеччини. На новому місці Примож Трубар видав перші друкарські словенські книги «Абецедарій» («Буквар») в 1550 році і «Малий катехізис» в 1551 році. Також він зробив 25 перекладів різних книг словенською мовою (зокрема повний переклад Нового Завіту).

На жаль, в XVII сторіччі настала контрреформація, яка зупинила розвиток словенської літературної мови - багато цінних книжок було знищено, протестантські письменники були вигнані із країни. Майже двісті років було все загальмовано та наприкінці XVIII століття зацікавленість мовою почала знов зростати. В середині XIX століття, завдяки діяльності та творчості поета Франце Прешерна і його сучасників остаточно формується сучасна словенська літературна мова.

Треба наголосити, що на той час Словенія була частиною Священної Римської імперії, Австрійської імперії та Австро-Угорщини, де німецькою мовою говорили тільки високі чини, а словенська – для простих людей. Сучасний словенський алфавіт має 25 літер (латинські без Q, W, X, Y, але з добавленими Č, Š, Ž) .

Slovenska abeceda

Slovenska abeceda ima po 25 velikih in malih črk. Za razliko od ukrajinskega alifavita spada v latinski sistem pisave. Vrstni red črk je podoben kot pri drugih narodih, ki uporabljajo latinično pisavo. Abecedno zaporedje je natančno določeno in po njem se razvrščajo vsi strokovni izrazi, priimki ipd. Izjema slovenske abecede je, da ne pozna soglasniških črk Q, X, Y in W, vsebuje pa črke za šumnike Č, Š in Ž. To pa ne pomeni, da se te črke ne uporabljajo. Beremo jih in izgovarjamo tako, kot jih izgovarjajo v izvirniku. (etimološka pisava). S 25 črkami slovenske abecede zapisujemo 29 fonemov; po več fonemov zapisujemo s črkama **e** (foneme /e/, /ɛ/ in /ɪ/) in **o** (fonema /o/ in /ɪ/), fonem / / pa z dvočrkjem dž, kakor je spodaj označeno z *.

Slovenska abeceda

1.	A	a	[a]	aváns	14.	M	m	[m]	malína
2.	B	b	[b], [p]	bogat	15.	N	n	[n]	nalóga
3.	C	c	[ts]	cemènt	16.	O	o	[o], [ɔ]	oče, očeta
4.	Č	č	[tʃ]	čas	17.	P	p	[p]	pólje, pès
5.	D	d	[d], [t]	darílo	18.	R	r	[r]	rakéta
6.	E	e	[e], [ɛ], [ə]	ekvátor	19.	S	s	[s]	sôba
7.	F	f	[f]	fáktor	20.	Š	š	[ʃ]	šóla
8.	G	g	[g], [k]	galeríja	21.	T	t	[t]	tjà, têtà
9.	H	h	[x]	hvála	22.	U	u	[u]	ùtvára
10.	I	i	[i]	ideja	23.	V	v	[v] [w]	vás
11.	J	j	[j]	jézdec	24.	Z	z	[z]	zèt, zelèn
12.	K	k	[k]	kúhati, kóš	25.	Ž	ž	[ʒ]	žêna
13.	L	l	[l], [w]	ležáti.					

УКРАЇНСЬКА АБЕТКА

В сучасній українській мові налічується 38 фонем: 6 голосних і 32 приголосних. Фонема – найменша неподільна звукова одиниця, що служить для творення та розрізнення слів, словоформ і їх значущих частин.

В українському алфавіті 33 літери.

	у к р . буква	лат.	слово	slo. črka	izgovor	beseda
1.	А а	a	<i>Англія</i>	A a	[a:]	<i>Anglija</i>
2.	Б б	b	<i>Бельгія</i>	B b	[b]	<i>Belgija</i>
3.	В в	v	<i>Венесуела</i>	V v	[v]	<i>Venezuela</i>
4.	Г г	h	<i>Голландія</i>	-	(h)	<i>Holandija</i>
5.	Ґ ґ	g	<i>Ґренландія</i>	G g	[g]	<i>Grenlandija</i>
6.	Д д	d	<i>Данія</i>	D d	[d]	<i>Danska</i>
7.	Е е	e	<i>Естонія</i>	E e	[e:]	<i>Estonija</i>
8.	Є є	je	<i>Європа</i>	-	[je]	<i>(j)Evropa</i>
9.	Ж ж	ž	<i>Женева</i>	Ž ž	[ʒ]	<i>Ženeva</i>
10.	З з	z	<i>Зімбабве</i>	Z z	[z]	<i>Zimbabve</i>
11.	И и	y	<i>Ірина</i>	-	-	<i>Iryna</i>
12.	І і	i	<i>Італія</i>	I i	[i]	<i>Italija</i>
13.	Ї ї	ji	<i>їжак</i>	-	[ji]	<i>Jež</i>
14.	Й й	j	<i>Йоркшир</i>	J j	[j]	<i>Yorkshire</i>
15.	К к	k	<i>Камбоджа</i>	K k	[k]	<i>Kambodža</i>

16.	Л л	l	<i>Латвія</i>	L l	[l]	<i>Latvija</i>
17.	М м	m	<i>Марокко</i>	M m	[m]	<i>Maroko</i>
18.	Н н	n	<i>Німеччина</i>	N n	[n]	<i>Nemčija</i>
19.	О о	o	<i>Орегон</i>	O o	[o:]	<i>Oregon</i>
20.	П п	p	<i>Польща</i>	P p	[p]	<i>Poljska</i>
21.	Р р	r	<i>Румунія</i>	R r	[r]	<i>Romunija</i>
22.	С с	s	<i>Словенія</i>	S s	[s]	<i>Slovenija</i>
23.	Т т	t	<i>Туркменія</i>	T t	[t]	<i>Turkmenija</i>
24.	У у	u	<i>Уганда</i>	U u	[u]	<i>Uganda</i>
25.	Ф ф	f	<i>Франція</i>	F f	[f]	<i>Francija</i>
26.	Х х	kh	<i>Хорватія</i>	H h	[h]	<i>Hrvaška</i>
27.	Ц ц	c	<i>Цейлон</i>	C c	[ts]	<i>Cejlon</i>
28.	Ч ч	č	<i>Чехія</i>	Č č	[tʃ]	<i>Češka</i>
29.	Ш ш	š	<i>Швеція</i>	Š š	[ʃ]	<i>Švedska</i>
30.	Щ щ	šč	<i>ще</i>	-	[ʃtʃ]	<i>Š(č)e</i>
31.	Ь	-	<i>м'який знак</i>	-	-	<i>mehki znak</i>
32.	Ю ю	ju	<i>Юпітер</i>	-	[ju]	<i>Jupiter</i>
33.	Я я	ja	<i>Японія</i>	-	[ja]	<i>Japonska</i>

Десять літер української абетки слугують для позначення голосних звуків: **а, о, у, е, и, і, я, ю, є, ї**. М'який знак (**ь**) не позначає звука, а вказує на м'якість звука, позначеного попередньою літерою. Решта двадцять дві літери абетки передають на письмі приголосні звуки. При написанні одна літера може відповідати одному звуку. Наприклад, літери **а, о, у, е, и, і** завжди позначають відповідні голосні наголошені й ненаголошені: *неза^ле́жність, ву́лиця, дити́нство*.

А літери **я, ю, є, ї** можуть позначати:

1. Звукосполучення й+а, й+у, й+е:

- а) на початку слова: *яма, Юрбо́, Єсені́це;*
- б) після голосних: *геогра́фія, копа́ють, фесре́єрк;*
- в) після апострофа: *об'я́ва, ма́тір'ю, в'е́сться;*
- г) після **ь**: *мілья́рд, Ньюто́н;*
- г') після **й**: *Го́йя, Ма́йя.*

Літера **ї** завжди позначає два звуки **й+і**: *їсти, ї́жак, пої́здка, з'ї́хати.*

2. Літери я, ю, є можуть позначати також голосні **а, у, е** та вказувати на м'якість чи пом'якшеність попереднього приголосного: *життя́, си́нє, люби́ти.*

3. Сполучення двох літер дж, дз позначає один звук у словах: *джинси́, ходжу́, дрі́жджі.*

4. Літера щ завжди позначає сполучення двох звуків [**шч**]: *дош́, куш́, щі́тка.*

5. Літера ґ (ге) - позначає проривний задньоязиковий приголосний (аналогічний англійському «g»), використовується в таких власне українських та давно запозичених словах як *ґа́ва, ґа́нок, ґрунт, ґудзик, гу́ля, дзи́ґа* та інших.

6. Апостроф, що формально не входить до українського алфавіту (кирилиці), відображає твердість звучання попереднього приголосного.

Апостроф пишеться:

- а) після **б, п, в, м, ф** та **р** перед **я, ю, є, ї**: *риб'ячий, комп'ю́тер, прем'є́р, м'я́зи, В'е́тна́м, солов'ї́ний;*
- б) після префіксів та словотвірних частин, що закінчуються на приголосний, перед **я, ю, є, ї**: *роз'ясни́ти, об'єднати́, дит'я́сла, пів'я́щика, Мін'ю́ст, транс'європе́йський;*
- в) після **к** перед **я**: *Лу́к'я́н.*

7. М'який знак (ь) пишеться:

- а) після **д, т, з, с, ц, л, н, дз**: *хлопе́ць, дя́дько, бли́зько;*
- б) після м'яких приголосних перед **о**: *тре́х, сьо́мий, льо́н;*
- в) у зменшено-пестливих словах: *га́рненький, ру́ченька, рідне́сенький;*
- г) після м'якого **л** перед приголосними: *па́льці, їда́льня, льня́ний.*

Nekaj besed o ukrajinski abetki (alfavitu):

Ukrajiniščina ima deset samoglasnikov: **а, о, у, е, и, і, я, ю, є, ї**. (а, о, у, е, у, і, ја, је, ји). Mehki znak (**ь**) pa ni samoglasnik, ima pa nalogo da zmehča glasove, ki so pred njim. Ostalih dvaindvajset črk so soglasniki.

Ko so črke napisane, pomeni, da vsaka črka pomeni en glas. Na primer, črke **а, о, у, е, и, і** vedno pomenijo en glas ne glede na to ali so poudarjene ali nepoudarjene: *незале́жність*, (*neodvisnost*) *ву́лиця*, (*ulica*) *дити́нство* (*otročstvo*). *Izjeme so črke я (ја), ю (ју), є (је), ї (ји)*, ki jih lahko beremo kot:

1. Ločeni črki **й+а** (j + a), **й+у** (j + u), **й+е** (j + e):

- a) na začetku besede: *яма*, (*jama*) *Юрко́*, (*Jurko*) *Єсені́це* (*Jesenice*);
- b) za samoglasniki: *геогра́фія*, (*geografija*) *копа́ють*, (*kopajutj*) *феєрве́рк* (*fejerverk*);
- c) za apostrofom: *об'я́ва* (*ob'java*), *ма́мир'ю* (*matir'ju*), *в'є́тсья* (*v'jetjsja*);
- č) za mehkim znakom **ь**: *ми́льярд* (*milijard*), *Ньюто́н* (*Njjuton*);
- d) za črko **й**: *Го́йя* (*Goja*), *Ма́йя* (*Maja*).

Črko **ї** (j+i) vedno beremo kot dva glasova **й+і** (j+i): *ї́сту* (*jisty*), *ї́жак* (*jizhak*), *пої́здка* (*pojizdka*), *зї́хату* (*zjihaty*).

2. Črke **я** (ја), **ю** (ју), **є** (је) lahko beremo kot en samoglasnik **а, у(u), е** in na ta način mehčamo ali omehčamo prejšnje soglasnike: *життя́* (*žitja*), *сї́нє* (*synje*), *любі́ти* (*ljubyty*).

3. Zveza dveh soglasnikov **дж** (dž), **дз** (dz) beremo kot (zlita) glasova: *джинси́* (*džynsy*), *ходжу́* (*hodžu*), *дри́жджі* (*driždži*).

4. Črko **щ** (šč) vedno beremo kot zvezo dveh glasov [**шч**]: *дошч* (*došč*), *кушч* (*kušč*), *щі́мка* (*ščitka*).

5. Apostrof se formalno v ukrajinski abecedi (cirilici) ne šteje kot posebna črka, ima pa nalogo da označi trdi zvok prejšnjega soglasnika. Apostrof pišemo vedno:

- a) za soglasniki **б (b), п (p), в (v), м (m), ф (f)** in **р (r)** izpred **я** (ја), **ю** (ју), **є** (је), **ї** (ји): *риб'я́чий* (*ryb'jačyj*), *комп'ю́тер* (*komp'juter*), *прем'єр* (*prem'jer*), *м'я́зи* (*m'jazy*), *В'є́тна́м* (*V'jetnam*), *солов'ї́ний* (*solov'jinyj*);
- b) po soglasniku **к** (k) pred samoglasnikom **я (ја)**: *Лук'я́н* (*Luk'jan*).

6. Mehki znak (**ь**) pišemo:

- a) za soglasniki **д** (d), **т** (t), **з** (z), **с** (s), **ц** (c), **л** (l), **н** (n), **дз** (dz): *хлопе́ць* (*hlopecj*), *дя́дько* (*djadjko*), *близько́* (*blyzjko*);
- b) za mehкими soglasniki pred črko **о**: *трьох* (*trjoh*), *сьомий* (*sjomyj*), *льо́н* (*ljon*);
- c) za mehkim **л** (l) pred soglasniki *пальці́* (*paljci*), *їда́льня* (*jidaljnja*), *льня́ний* (*ljnjanyj*).

Двоїна

Кожний народ має систему цінностей, яка визначає і характеризує саме його спосіб життя, формує типові для представників даної нації особливості поведінки і мислення, які лежать в основі творчості цього народу. Існує поняття етнокультурного стереотипу як узагальненого уявлення про типові риси, що характеризують який-небудь народ. Це або авто- стереотипи (те, що думають люди про свій народ), або гетеростереотипи (те, що люди думають про інші народи). Іноді вони співпадають, іноді сперечаються один з одним. “Англійська манірність”, “французька галантність”, “німецький педантизм”, “китайські церемонії”, “українська господарність” - всі ці і безліч інших уявлень складають поле етнокультурних стереотипів європейців, американців, китайців, українців та інших народів. А про Словенію можна сказати – “словенська двоїна”. Словенці не відомі в світі як темпераментні коханці, але щодо їх мови – вже друга справа. Словенщина є мова закоханих! Кожний словенець може з гордістю сказати: «Ми, словенці, маємо двоїну!» Кожний, хто почув би такі слова, глибоко б задумався - що це значить: чи являється двоїна воістину чимось важливим, окремим? Що таке взагалі двоїна і як сталося, що для словенців вона має таке велике значення? Можливо словенці багато уваги приділяють коханням або завжди працюють тільки вдвох? Але поглянемо на ці питання реально. Двоїна - відмітна риса ще індоєвропейської прамови. Від найдавніших часів у слов'ян цю форму найкраще зберегли, за висновком І. Огієнка (перекладач - визначний мовознавець Іван Огієнко був дослідником, ревним прихильником і популяризатором двоїни. Він автор дотепер єдиної присвяченої їй спеціальної студії - “Двійне число в українській мові” (1909 р.) На сьогодні форма двоїни збереглась у мові лужицьких сербів (сорбів), словенців та частково в литовській та українській мовах. В інших слов'янських мовах двоїна майже зникла. Але в усіх слов'янських мовах парадигма числівника «два» зберегла характеристики двоїни. За двоїною - традиція, що сягає прадавніх часів.

Dvojina

Vsak narod na svetu ima nekaj posebnega, po čemer se razlikuje od drugih narodov. Beseda Ukrajinci nas spominja na kozake, boršč in piroge. Francozi in Italijani slovijo kot največji ljubimci, Nemce poznamo po natančnosti ... Na ta način je možno za vsak narod najti nekaj posebnega. In ko gre beseda o Slovencih, bomo napisali naslednje: Slovenci v svetu ne slovijo kot veliki

ljubimci, kar se pa tiče jezika, je popolnoma drugače. Lahko zatrdimo, da je slovenščina jezik zaljubljenecv! Zakaj? Zato, ker bo vsak Slovenec z velikim ponosom povedal: *Mi Slovenci imamo dvojino!* In vsak, ki bo slišal take besede, se bo globoko zamislil, kaj to pomeni. Ali je dvojina zares kaj posebnega? Zakaj drugi narodi ne uporabljajo dvojine? Kaj je pravzaprav dvojina in zakaj ima pri Slovencih tako veljavo? Ali je res možno, da se Slovenci tako hitro zaljubljajo ali kaj delajo v dvojicah? V tem primeru moramo biti realni: dvojina je obstajala še v času Kijevske Rus'i in je slovnično število, ki zadeva parne predmete in dejanja dveh oseb. Dvojina je obstajala tudi v indoevropskih in semitskih, kakor tudi v drugih jezikih: škotščini, hrvaščini, srbščini, ukrajinščini. Če na kratko pogledamo v sodobno arabščino, bomo slišali, da se dvojina obvezno uporablja pri glagolih, samostalnikih in pridevniki.

Dvojina se je ohranila v ukrajinščini predvsem v narečjih: dvi ruci, dvi nozi, dvi seli, dvi slovi; pravilno: dvi ruki, dvi nogi, dva slova.

3. ЧАСТИНИ МОВИ

Усі слова української мови як повнозначні (самостійні), так і неповнозначні (службові) за своїм значенням і граматичними властивостями та формами поділяються на кілька розрядів, які називаються частинами мови.

В українській мові **десять** частин мови: шість повнозначних частин, три службові частини та вигуки.

Повнозначні (самостійні) частини мови:

1. **Іменники** – *стіл, машина, літо, молодість*;
2. **Прикметники** – *щасливий, тепле, спортивні, нова*;
3. **Числівники** – *один (зошит), сорок (машин), десятий (поверх), тисяча дев'яност сімнадцятий (рік)*;
4. **Займенники** – *я, мій, себе, той, наше, свого*;
5. **Дієслова** – *читати, світить, умивається, синіють*;
6. **Прислівники** – *гарно, дуже, прекрасно, весело*;

Неповнозначні (службові) частини мови:

1. **Прийменники** – *в, за, біля, з-під, до*;
  2. **Сполучники** – *а, але, та, чи*;
  3. **Частки** – *не, ні, нехай, би, тощо*;
- Вигуки** – *ох, ах, ой, ей*.

Іменник - це частина мови, яка означає предмет і відповідає на питання **хто? що?** (*черговий, патріот, молодість*).

Рід притаманний кожному іменнику в однині. Іменники відносяться до **чоловічого роду** (*учень, бізнес, хліб*), **жіночого** (*дисципліна, корова, машина*), або **середнього роду** (*покоління, гніздо, озеро*). Іменники чоловічого роду співвідносяться з займенником **він**, жіночого - **вона**, середнього - **воно**. Іменники за родами не змінюються.

У **множині** іменники роду не мають (*переможці, гори, бики*) і співвідносяться із займенником **вони**.

Більшість іменників, змінюючись за числами, мають форми *однини* і *множини* (*дерево - дерева, думка - думки*). Але є іменники, які вживаються тільки у однині або тільки у множині. В українській мові подібно до більшості слов'янських мов є сім відмінків іменника.

Прикметник — це самостійна частина мови, яка виражає ознаку або властивість предмета і відповідає на питання *який?, яка?, яке?, чий?*,

чия?, чие? (*зелений, мудрий, сміливий*). Прикметники поділяються на три розряди- **якісні, відносні і присвійні**:

- **якісні** - до них відносять всі ті прикметники, від яких можна утворити ступені порівняння. Наприклад: *велика, гарячі, тонкий - тонший, дорогий – дорожчий, багатий – найбагатший*.
- **присвійні** - це прикметники, які виражають належність предмета певній людині або рідше тварині. Відповідають на питання чий?, чия?, чие? Наприклад: *мамин, сестрин, Іванів, вовчий, курячий, зозулин, заяча*.
- **відносні** - всі інші прикметники.

Прикметник може відмінюватись за числами, родами і відмінками, проте тут існують винятки.

Числівник- це частина мови, що позначає кількість предметів або їх порядок при лічбі і відповідає на питання **скільки? котрий?** (*сьомий, тисяча п'ятсот, півтори*).

Числівники за **значенням і граматичними** ознаками поділяються на **кількісні** (*сто п'ятнадцять, чотири, тисяча*) та **порядкові** (*перший, дванадцятий, мільйонний*).

Займенник- це частина мови, що вказує на предмети, їх ознаки або кількість, не називаючи їх. Займенники, подібно до іменників, прикметників і числівників, відповідають на питання **хто? що? який? чий? скільки?** (*ніщо, вони, той, всякий, стільки*).

Розряди займенників за значенням:

- особові (*я, він*);
- зворотні (*себе*);
- вказівні (*той, цей*);
- означальні (*весь, всякий, кожен*);
- питальні (*хто?, що? котрий?*);
- неозначені (*деякий, абихто, що-небудь*);
- заперечні (*ніхто, ніякий, ніскільки*).

Дієслово - це частина мови, яка означає дію або стан предмета і відповідає на питання **що робити? що зробити? що робиться з предметом? у якому стані він перебуває?** (ходив, співатиме, займатися, буду їсти, заробляю).

Усі дієслова поділяються на два види — доконаний і недоконаний.

Дієслова **доконаного виду** означають завершену дію і відповідають на питання **що зробити? що зробив? що зроблю?** (помити підлогу, приготував уроки, поїду).

Дієслова **недоконаного виду** означають незавершену дію і відповідають на питання **що робити? що роблю? що буду робити?** (мити підлогу, готую уроки, буду їхати).

Дієслово має три часи:

- теперішній: *читає, дерево росте, дерево підростає;*
- минулий: *читав, дерево росло, дерево виросло;*
- майбутній, який має дві форми: просту - *читатиме, дерево виросте* і складну - *буде читати, дерево буде рости.*

Прислівник - це незмінна частина мови, що виражає ознаку дії, стану або ознаку іншої ознаки (*надто повільний, сьогодні, тепло, добре, важче, завжди, по-моєму*).

BESEDNE VRSTE

Vse besede v ukrajinskem jeziku so bodisi samostojne ali nesamostojne. Podobno je v slovenščini, ki po *Slovenskem pravopisu* iz leta 2001, pozna devet besednih vrst (+ povedkovnik). V ukrajiniščini je deset besednih vrst: šest samostojnih, tri nesamostojne in medmet. V obeh jezikih je vse dokaj podobno razen **povedkovnika**, ki je definiran le v slovenščini: *je nepregibna besedna vrsta, ki v stavku ali ob pomožnem glagolu tvori povedkovo določilo npr: všeč, treba, mar.*

Pregibne ali **samostojne** besedne vrste so:

1. **Samostalnik (= samostalniška beseda)** – *стіл* (stil = miza), *машина* (mašina = avto), *літо* (lito = poletje), *молодість* (molodistj = mladost);

2. **Pridevnik (= pridevniška beseda)** – *щасливий* (ščaslyvyj = srečen), *теплі* (teple = toplo), *спортивні* (sportyvni = športni), *нова* (nova);
3. **Števnik (= pridevniška beseda)** – *один зорит* (en zvezek), *сорок машин* (štirideset avtomobilov), *десятий* (deseti), *тисяча дев'яност сімнадцятий рік* (tisočdevetstosedemnajste leto);
4. **Zaimek (= samostalniška beseda)** – *я* (ja = jaz), *мій* (mij = moj), *себе* (sebe), *той* (toj = ta), *наше* (naše), *свого* (svogo = svojega);
5. **Glagol** – *читати* (čytaty = brati), *світить* (svitytj = sveti), *умивається* (umyvajetjsja = umiva se);
6. **Prislov** – *гарно* (garno = lepo), *дуже* (duže = zelo), *прекрасно* (prekrasno), *весело* (veselo);

Nepregibne ali nesamostojne besede so:

7. **Predlog** – *в* (v), *за* (za), *біля* (bilja = pri), *з-під* (izpod), *до* (do);
8. **Veznik** – *а* (a), *але* (ale = toda, ampak), *та* (ta = in, ter), *чи* (či = ali);
9. **Členek** – *не* (ne), *ні* (nji = ne), *нехай* (nehaj = naj), *бу* (bi), *також* (takož = tudi);
10. **Medmeti**– *ох* (oh), *ах* (ah), *ой* (oj), *ей* (ej).
11. **Povedkovnik** – je nepregibna besedna vrsta, ki je definirana v slovenščini (v ukrajinščini tega ni, lahko bi bilo podobno).

Samostalnik – je ena izmed pregibnih besednih vrst, s katero poimenujemo bitja, predmete ali pojme in se po njih sprašujemo: kdo ali kaj, npr: *патріот* (patriot), *молодість* (molodistj = mladost).

Spol – lahko določimo vsakemu samostalniku v ednini. **Moški spol:** *учень* (učenj = učenec), *бізнес* (biznes = posel), *хліб* (hlib = kruh). **Ženski spol:** *дисципліна* (disciplīna), *корова* (korova = krava), *машина* (mašyna = avto). **Srednji spol:** *покоління* (pokolinnja = rod), *гніздо* (gnizdo = gnezdo), *озеро* (ozero = jezero).

Samostalniki moškega spola se ujemajo z zaimki, ki se nanašajo na njih: **він** (vin = on); samostalniki ženskega spola - **вона** (vona = ona); samostalniki srednjega spola - **воно** (vono = ono). Vsem samostalnikom lahko določimo število (ednina, dvojina ali množina), sklon in sklanjatev.

Pridevnik - (= pridevniška beseda) je samostojna (pregibna) besedna vrsta, po kateri se vprašamo: *kakšen? kateri? čigav?*. Delimo jih na tri vrste: **kakovostne / lastnostne, vrstne in svojilne.**

- **kakovostni/lastnostni** - pri teh je značilno tristopenjsko ali komparativno stopnjevanje: *osnovnik/pozitiv, primernik/komparativ, presežnik/superlativ*: *монкуї (tonkyj = tanek), дорожїї (dorohyj = drag), багатїї (bagatyj = bogat)*;
- **svojilni pridevniki** – izražamo svojino (čigav/a/o), npr: *мамин (mamin), сестрин (sestrin), Іванів (Ivanov); вовчий (volčji), курячий (kurji), зозулин (kukavičji)*.
- **vrstni** – vsi ostali pridevniki. Pridevnikom lahko določimo spol, sklon in število.

Števnik - (= pridevniška beseda), ki izraža:

- **Glavni števnik** - količino štetega: *tri, pet, sto, štirideset*.
- **Vrstilni števnik je beseda**, ki označuje zaporedno mesto v številski vrsti: *prvi, drugi, petintrideseti, stoti, tristopetinsedemdeseti, milijonti*.

Zaimek je besedna vrsta, s katerim posredno imenujemo osebe ali predmete, njihove oznake ali pripadnost. Kakor pri drugih besedenih vrstah, se po zaimkih vprašamo: **хто?** (*hto = kdo*), **що?** (*ščo = kaj*), **який?** (*jakyj = kakšen*), **чий?** (*čyj = čigav*), **скільки?** (*skiljky = koliko*).

Vrste zaimkov:

- osebni (*я, він = jaz, on*) ;
- povratni (*себе = sebe*);
- kazalni (*той, цей = ta, tisti*);
- vprašalni (*хто?, що?, компїї?= kdo?, kaj?, kateri?*).

Glagol je besedna vrsta, ki označuje dejanje, stanje ali dogajanje. Prepoznamo ga tako, da se vprašamo: **що робити?** (*kaj delati?*) **що зробити?** (*kaj narediti?*) **що робиться з предметом?** (*kaj dela predmet?*) **у якому стані він перебуває?** (*v kakšnem stanju se nahaja?*) (*ходив, співатиме, займатися, буду їсти, заробляю*).

Vse glagole delimo na dovršne in nedovršne.

Dovršni glagoli pomenijo končano dejanje in po njih se sprašujemo **що зробити?** (*kaj narediti?*) **що зробив?** (*kaj je naredil?*) **що зроблю?** (*kaj naredim?*) (*помити підлогу, приготував уроки, поїду*).

Nedovršni glagoli pomenijo nedokončano dejanje. Po njih se vprašamo: **що робити?** (kaj delati?) **що роблю?** (kaj delam?) **що буду робити?** (kaj bom delal?) (миту підлогу, готую уроки, буду їхати).

Glagol ima tri čase:

- sedanji čas: *читає* (čytaje = bere), *дерево росте* (derevo roste = drevo raste), *дерево підростає*;
- pretekli čas: *читав* (čytav = bral), *дерево росло*, (derevo roslo = drevo je raslo), *дерево виросло* (derevo vyroslo = drevo je zraslo);
- za prihodnji čas ima slovenščina samo eno obliko: **дерево виросте** (drevo bo zraslo), **буде читати** (bo bral).

Prislov je nepregibna besedna vrsta, ki opisuje okoliščine, v katerih poteka dejanje, izraženo z glagolom. *сьогодні* (sjogodnji = danes), *тепло* (teplo = toplo), *добре* (dobre = dobro), *завжди* (zavždy = vedno).

Sklanjanje besed

Відмінок	Питання для істот	Питання для неістот	Sklon	Vprašamo se po živem	Vprašamo se po neživem
Називний	Хто?	Що?	Imenovalnik	Kdo?	Kaj ?
Родовий	Кого?	Чого?	Rodilnik	Koga?	Česa?
Давальний	Кому?	Чому?	Dajalnik	Komu?	Čemu?
Знахідний	Кого?	Що?	Tožilnik	Koga?	Kaj?
Орудний	Ким?	Чим?	Mestnik	S kom?	S čim?
Місцевий	(На) кому?	(На) чому?	Orodnik	Pri kom?	Pri čem?
Кличний*			Zvalnik	-	-

* Українська мова належить до тих слов'янських мов, які зберегли кличний відмінок (звертальний, вокатив), тоді як російська та білоруська втратили його. Найчастіше слова у кличному відмінку вживаються в листах, вітальних адресах, при звертанні до певної особи чи предмета: *воле, земле, доню, матусю, друже Іване, шановний пане Ковальчук*.

4. РОЗМОВНИК - PRIROČNIK

Числа. Написання та читання чисел

Кількісні числівники

Glavni števnik

0	нуль	nič
1	один	en
2	два	dva
3	три	tri
4	чотири	štiri
5	п'ять	pet
6	шість	šest
7	сім	sedem
8	вісім	osem
9	дев'ять	devet
10	десять	deset
11	одинадцять	enajst
12	дванадцять	dvanajst
13	тринадцять	trinajst
14	чотирнадцять	štirinajst
15	п'ятнадцять	petnajst
16	шістнадцять	šestnajst
17	сімнадцять	sedemnajst
18	вісімнадцять	osemnajst
19	дев'ятнадцять	devetnajst
20	двадцять	dvajset
21	двадцять один	enaindvajset
22	двадцять два	dvaindvajset
23	двадцять три	triindvajset
24	двадцять чотири	štiriindvajset
25	двадцять п'ять	petindvajset

26	<i>двадцять шість</i>	šestindvajset
27	<i>двадцять сім</i>	sedemindvajset
28	<i>двадцять вісім</i>	osemindvajset
29	<i>двадцять дев'ять</i>	devetindvajset
30	<i>тридцять</i>	trideset
40	<i>сорок</i>	štirideset
50	<i>п'ятдесят</i>	petdeset
60	<i>шістдесят</i>	šestdeset
70	<i>сімдесят</i>	sedemdeset
80	<i>вісімдесят</i>	osemdeset
90	<i>дев'яносто</i>	devetdeset
100	<i>сто</i>	sto
101	<i>сто один</i>	sto ena
200	<i>двісті</i>	dvesto
300	<i>триста</i>	tristo
400	<i>чотириста</i>	štiristo
500	<i>п'ятсот</i>	petsto
600	<i>шістсот</i>	šeststo
700	<i>сімсот</i>	sedemsto
800	<i>вісімсот</i>	osemsto
900	<i>дев'ятсот</i>	devetsto
1000	<i>тисяча</i>	tisoč
1100	<i>тисяча сто</i>	tisoč sto
2000	<i>дві тисячі</i>	dva tisoč
10 000	<i>десять тисяч</i>	deset tisoč
100 000	<i>сто тисяч</i>	sto tisoč
1 млн.	<i>мільйон</i>	milijon
1 млрд.	<i>мільярд</i>	milijarda
1 трлн.	<i>трильйон</i>	trilijon

Порядкові числівники

01	<i>перший</i>
02	<i>другий</i>
03	<i>третій</i>
04	<i>четвертий</i>
11	<i>одинадцятий</i>
12	<i>дванадцятий</i>
20	<i>двадцятий</i>
21	<i>двадцять перший</i>
40	<i>сороковий</i>
1млн.	<i>мільйонний</i>

Vrstilni števnik

01.	prvi
02.	drugi
03.	tretji
04.	četrti
11.	enajsti
12.	dvanajsti
20.	dvajseti
21.	enaindvajseti
40.	štirideseti
1 mil.	milijonti

Котра година?**Koliko je ura?**

<i>Скажіть, будь ласка, котра година?</i>	<i>Povejte mi, prosim, koliko je ura?</i>
Зараз:	Ura je:
<i>Зараз десята година ранку.</i>	<i>Zdaj je deset zjutraj.</i>
<i>Десять хвилин на восьму.</i>	<i>Deset minut čez sedem.</i>
<i>За чверть дванадцята.</i>	<i>Tri četrt na dvanajst.</i>
<i>Пів на шосту.</i>	<i>Pol šestih.</i>
<i>П'ять хвилин до другої.</i>	<i>Pet minut do dveh.</i>
<i>Сьома година, сорок хвилин.</i>	<i>Sedem in štirideset minut.</i>
<i>За двадцять хвилин друга.</i>	<i>Dvajset minut do dveh.</i>
<i>- п'ять хвилин на шосту</i>	<i>- pet minut čez pet . (5.05)</i>
<i>- пів на сьому</i>	<i>- pol sedmih. (6.30).</i>
<i>- сімнадцята година</i>	<i>- ura je sedemnajst. (17.00).</i>
<i>- шоста година сорок п'ять хвилин</i>	<i>- ura je šest in petinštirideset minut. (6.45).</i>
<i>- за п'ятнадцять сьома</i>	<i>- čez petnajst minut bo sedem. (6.45).</i>

Барви

білий	bel
чорний	črn
червоний	rdeč
оранжевий	oranžen
синій	moder
рожевий	rožnat
сірий	siv

Barve

коричневий	rjav
зелений	zelen
жовтий	rumen
фіолетовий	vijoličen
каштановий	kostanjev
різнобарвний	pisan
голубий	plav, moder

Дні

понеділок	ponedeljek
вівторок	torek
середа	sreda

Dnevi

четвер	četrtek
п'ятниця	petek
субота	sobota
неділя	nedelja

Місяці

01.	січень	januar
02.	лютий	februar
03.	березень	marec
04.	квітень	april
05.	травень	maj
06.	червень	junij

Meseci

07.	липень	julij
08.	серпень	avgust
09.	вересень	september
10.	жовтень	oktober
11.	листопад	november
12.	грудень	december

Рослинний і тваринний світ**Дерева**

верба	vrba
тополя	topol
береза	breza
каштан	kostanj
бук	bukev
дуб	hrast
смерека	smreka

Rastlinski in živalski svet**Drevesa**

акація	akacija
граб	gaber
липа	lipa
ліщина	leska
сосна	bor
ялина	jelka
клен	klen

Фрукти, ягоди, плоди

ананас	ananas
банан	banana
брусниця	brusnica
виноград	grozdje
груша	hruška
диня	kutina
інжир	figa
кавун	lubenica
каштан	kostanj
персик	breskve
суниці	gozdna jagoda
полуниці	jagode
мандарин	mandarina
черешня	češnja
яблуко	jabolko
гранат	granatno jabolko

Sadje, jagode, plodovi

лимон	limona
малина	malina
мигдаль	mandlji
смородина	ribez
ожина	robida
ліщина	lešnik
помаранча	pomaranča
ківі	kivi
вишня	višnja
абрикоса	marelica
шипшина	šipek
манго	mango
горіх	oreh
маслина	oliva
слива	sliva
хурма	kaki

Тварини (дикі)

ведмідь	medved
верблюд	kamela
вовк	volk
гадюка	kača
жирафа	žirafa
їжак	jež
козуля	srna

Živali

заєць	zajec (divji)
слон	slon
олень	jelen
мавпа	opica
лисиця	lisica
лев	lev
тигр	tiger

Тварини (свійські)

крізь	zajec
корова	krava
кицька	muca, mačka
собака	pes
вівця	ovca

Domače živali

коза	koza
кіт	maček
кінь	konj
свиня	svinja

Свійські птахи

курча	piščanec
перепелиця	prepelica
півень	petelin
курка	kokoš

Perutnina

індикка	pura
качка	raca
індик	puran
гуска	gos

Пори року

весна	pomlad
літо	poletje

Letni časi

осінь	jesen
зима	zima

Сторони світу

північ	sever
схід	vzhod
південь	jug
захід	zahod

Strani sveta

північний схід	severovzhod
південний схід	jugovzhod
південний захід	jugozahod
північний захід	severozahod

Планети

Меркурій	Merkur
Венера	Venera
Земля	Zemlja
Марс	Mars
Юпітер	Jupiter

Planeti

Сатурн	Saturn
Уран	Uran
Нептун	Neptun
Плутон	Pluton

Материки

Європа	Evropa
Азія	Azija
Африка	Afrika
Північна Америка	Severna Amerika

Celine

Південна Америка	Južna Amerika
Австралія	Avstralija
Антарктика	Antarktika

Країни, національності

Австрія	Avstrija
Албанія	Albanija
Англія	Anglija
Бельгія	Belgija
Білорусія	Belorusija
Болгарія	Bolgarija

Države in njeni prebivalci

австрієць	Avstrijec
албанець	Albanec
англієць	Anglež
бельгійець	Belgijec
білорус	Belorus
болгар	Bolgar

Боснія і Герцеговина	Bosna in Hercegovina	босанець, герцеговинець	Bosanec Hercegovec
Голландія	Nizozemska	голландець	Nizozemec
Греція	Grčija	грек	Grk
Данія	Danska	датчанин	Danec
Естонія	Estonija	естонець	Estonec
Індія	Indija	індієць	Indijec
Іспанія	Španija	іспанець	Španec
Італія	Italija	італієць	Italijan
Канада	Kanada	канадець	Kanadčan
Китай	Kitajska	китасць	Kitajec
Латвія	Latvija	латвієць	Latvijec
Литва	Litva	литовець	Litvanec
Македонія	Makedonija	македонець	Makedonec
Німеччина	Nemčija	німець	Nemec
Норвегія	Norveška	норвежець	Norvežan
Польща	Poljska	поляк	Poljak
Португалія	Portugalska	португалець	Portugalec
Росія	Rusija	росіянин	Rus
Румунія	Romunija	румун	Romun
Сербія	Srbija	серб	Srb
Словаччина	Slovaška	словак	Slovak
Словенія	Slovenija	словенець	Slovenec
Сполучені Штати Америки	Združene Države Amerike	американець	Američan
Туреччина	Turčija	турок	Turek
Угорщина	Madžarska	угорець	Madžar
Україна	Ukrajina	українець	Ukrajinec
Фінляндія	Finska	фін	Finec
Франція	Francija	француз	Francoz
Хорватія	Hrvaška	хорват	Hrvat
Чехія	Češka	чех	Čeh

Чорногорія	Črna Gora	чорногорець	Črnogorec
Швейцарія	Švica	швейцарець	Švicar
Швеція	Švedska	швед	Šved
Японія	Japonska	японець	Japonec

Свята в Словенії

1 та 2 січня	Новий рік
8 лютого	День Прешерна, Свято словенської культури
квітень - травень	Великдень (Великодні неділя та понеділок)
27 квітня	День Повстання проти окупантів
1 та 2 травня	Свято міжнародної солідарності трудящих
25 червня	День Республіки
15 серпня	Успення Пресвятої Богородиці
31 жовтня	День Реформації
1 листопада	День поминовення покійних
25 грудня	Різдво
26 грудня	День незалежності

Prazniki v Sloveniji

1. in 2. januar	Novo leto
8. februar	Prešernov dan, Slovenski kulturni praznik
april - maj	Velika noč (Velikonočna nedelja in ponedeljek)
27. april	Dan upora proti okupatorju
1. in 2. maj	Praznik dela
25. junij	Dan državnosti
15. avgust	Marijino vnebovzetje
31. oktober	Dan Reformacije
1. november	Dan spomina na mrtve
25. december	Božič
26. december	Dan samostojnosti

Загальні вирази**Splošni izrazi**

Коли?	Kdaj?
- зразу	- takoj
- тепер	- zdaj
- завжди	- vedno(zmeraj)
- ніколи	- nikoli (nikdar)
- потім	- potem
- пізніше	- pozneje
Відколи?	Od kdaj?
Як?	Kako?
- швидко	- hitro
- поволі	- počasi
- ніяк	- nikakor
Скільки?	Koliko?
- багато	- veliko
- мало	- malo
- усе	- vse
- ніскільки	- popolnoma nič
- нічого	- nič
Хто?	Kdo?
Що?	Kaj?
Хто це?	Kdo je to?
Що це?	Kaj je to?
Чи можна ... ?	Ali lahko ...?
- неможливо	- nemogoče
- звичайно	- seveda
- можна	- lahko
Чи знаєте?	Ali veste?
- ні	- ne

- не знаю	- ne vem
- так	- da
- знаю	- vem
Де?	Kje?
- тут	- tukaj
- ніде	- nikjer
- вгорі	- zgoraj
- знизу	- spodaj
- близько	- blizu
- далеко	- daleč
- там	- tam
Куди?	Kam?
- нікуди	- nikamor
- туди	- tja
- сюди	- sem
Звідки?	Od kod?
Як?	Kako?
- дуже	- zelo
- гарно	- lepo
- погано	- slabo
- позитивно	- potrdilno
- негативно	- zanikano
Мені дуже шкода.	Zelo mi je žal.
не можу	ne morem
дуже радий	zelo rad (a)
згоден	se strinjam
Чому?	Zakaj?
- тому	- zato
- тому, що	- zato, ker

- для того, щоб	- za to, da (bi)
Чий?	Čigav?
- нічий	- nikogaršnji
- мій	- moj
- їх	- njihov

Вітання. Прощання

Pozdravi - Poslovitve

<i>Здрастуйте!</i>	Pozdravljeni!
<i>Привіт!</i>	Živijo!
<i>Доброго ранку!</i>	Dobro jutro!
<i>Добрий день!</i>	Dober dan!
<i>Добрий вечір!</i>	Dober večer!
<i>Як поживаєте?</i>	Kako ste kaj?
<i>Дякую(Спасибі). Добре.</i>	Hvala. V redu sem.
<i>Дуже радий вас бачити.</i>	Vesel sem, da vas vidim.
<i>Здрастуй, друже! Як справи?</i>	Živijo, prijatelj! Kako si?
<i>Чудово!</i>	Odlično!
<i>Дякую, добре.</i>	Hvala, v redu je.
<i>А як ви?</i>	Kako ste pa vi?
<i>Дуже добре (краще не буває).</i>	Zelo dobro (boljše ne more biti).
<i>Так собі, помаленьку.</i>	Tako, gre počasi.
<i>До побачення!</i>	Na svidenje!
<i>До завтра!</i>	Do jutri!
<i>До скорої зустрічі!</i>	Do skorajšnjega srečanja!
<i>На добраніч!</i>	Lahko noč!
<i>Передавайте привіт вашому братові!</i>	Pozdravite vašega brata!
<i>Щасливо!</i>	Srečno!
<i>На все добре!</i>	Vse najboljše!

<i>Бувай, друже!</i>	Lepo se imej!
<i>Ми будемо сумувати за вами.</i>	Pogrešali vas bomo.
<i>Спасибі, що ви завітали до нас.</i>	Hvala, ker ste se nas spomnili.
<i>Побачимось!</i>	Se vidiva!
<i>Бувай! (Прощавай!)</i>	Živijo! (Adijo!)

Звертання

Poziv

<i>Пан (пані) вживається перед прізвищем, ім'ям, назвою посади, службового чи наукового звання.</i>	Gospod (gospa) uporabljamo pred priimkom, imenom, poklicnim nazivom ter službenim in akademskim naslovom.
<i>Пане Новак!</i>	Gospod Novak!
<i>Пане лікарю!</i>	Gospod doktor!
<i>Пані Тамаро!</i>	Gospa Tamara!
<i>Мамо!</i>	Mami!
<i>Тату!</i>	Ata!
<i>Бабусю!</i>	Stara mama!
<i>Тітонько!</i>	Teta!
<i>Дядечку!</i>	Stric!
<i>Пані та панове!</i>	Dame in gospodje!
<i>Дорогі друзі, слухачі!</i>	Dragi prijatelji in poslušalci!
<i>Дорогий! Дорога!</i>	Dragi! Draga!
<i>Юначе!</i>	Fant, mladenič!
<i>Шанов/-ний, -на!</i>	Spoštova/-ni/na!
<i>Вельмишанов/-ний, -на!</i>	Visokospoštova/-ni/na!
<i>Дівчино!</i>	Deklica!
<i>Офіціанте, прошу вас ...</i>	Natakar, prosim vas ...

<i>Пане Новак, прошу тут підписати.</i>	G. Novak, prosim da podpišete.
<i>Вибачте, будь ласка, але...</i>	Oprostite, prosim lepo, ampak....
<i>Хвилинку! Можна вас на хвилинку?</i>	Trenutek! Ali imate minuto časa?
<i>Послухайте!</i>	Poslušajte!
<i>Вибачте, що турбую вас.</i>	Oprostite, ker vas motim
<i>Можна вас дещо запитати?</i>	Ali vas lahko nekaj vprašam?
<i>У чому справа?</i>	V čem je problem?
<i>Послухай-но!</i>	No, poslušaj!
<i>Стій! Почекай!</i>	Stoj! Počakaj!
<i>Вибачте, не розумію!</i>	Oprostite, ne razumem.
<i>Повторіть ще раз, будь ласка.</i>	Lahko ponovite, prosim.

Веічливі форми

Vljudnostne oblike

<i>Можу вас щось попросити?</i>	Ali vas smem nekaj prositi?
<i>Дайте мені, будь ласка, ...</i>	Prosim, dajte mi ...
<i>Дякую.</i>	Hvala lepa.
<i>Будь ласка, не гнівайтесь на мене.</i>	Ne jezite se name, prosim.
<i>Нічого.</i>	Nič za to.
<i>Що можу зробити для вас?</i>	Lahko kaj storim za vas?
<i>Будь ласка. Прошу.</i>	Lepo vas prosim. Izvolite.
<i>Покажіть мені, будь ласка, ...</i>	Pokažite mi, ... prosim.
<i>Пробачте!</i>	Oprostite!
<i>Пробачте, якщо я вам заважаю.</i>	Oprostite, če vas motim.

<i>Скажіть мені.</i>	Povejte mi.
<i>Щиро дякую.</i>	Prisrčna hvala.
<i>Прошу ...</i>	Prosim ...
<i>Я вам дуже вдячний.</i>	Zelo sem vam hvaležen.
<i>Ви дуже приємні.</i>	Zelo ste prijazni.
<i>Дуже шкода.</i>	Žal mi je.

Компліменти

Komplimenti

<i>Ви прекрасні.</i>	Ste čudoviti.
<i>У вас багато прекрасних якостей.</i>	Imate veliko lepih lastnosti.
<i>У вас гарні очі, волосся...</i>	Imate lepe oči, lase...
<i>Ваші очі глибокі, задумливі, добрі...</i>	Vaše oči so globoke, zasanjane, dobre...
<i>Ваш погляд м'який, ласкавий, гордовитий, спокусливий...</i>	Vaš pogled je mehak, ljubeč, ošaben, zapeljiv...
<i>Мені здається, що ви дуже:</i>	<i>Zdi se mi, da ste zelo:</i>
- приємні	- prijazni
- симпатичні	- simpatični
- щирі, відверті	- iskreni, odkriti
- душевні	- duhoviti
- красиві, ніжні	- lepi, nežni
- привабливі	- privlačni
- темпераментні, пристрасні	- temperamentni, strastni
- інтелігентні	- inteligentni

Розмовні елементи**Pogovorni elementi**

Ну, ...	No, ...
Почекайте ... (дайте подумати ... одну хвилинку ...)	Počakajte ... (premislite ... samo trenutek ...)
Хочете поговорити?	Se želite pogovoriti?
Обговоримо питання про...	Pretehtali bomo vprašanje o...
Між іншим ...	Med drugim ...
Кажуть ...	Govorijo ...
Насамперед ...	Najprej ...
На мою думку ...	Po moje ...
Не буду приховувати від вас ...	Ne bom skrival pred vami ...
Правду кажучи ...	Če povem po resnici ...
Ні за яких обставин!	V nobenem primeru!
Розумію. (Ясно.)	Razumem (Jasno.)
Що ви хочете сказати?	Kaj ste hoteli povedati?
Що ви думаєте про ...?	Kaj vi mislite o ...
Не зовсім так.	V resnici ni tako.
Яким чином?	Na kakšen način?
Припустимо, що це так.	Recimo, da je tako.
Взагалі кажучи, ...	Pravzaprav,...
Відверто кажучи, ...	Odkrito povedano, ...
Наскільки мені відомо, ...	Kolikor je meni znano ...
Щодо мене ...	Kar zadeva mene ...
По суті ...	V bistvu ...
Справа в тому, що ...	Problem je v tem, da ...
Справа ось у чому ...	V čem je problem ...
У разі ...	V primeru ...

<i>У всякому разі ...</i>	V vsakem primeru ..
<i>... і так інше.</i>	... in tako dalje.
<i>Ну, а зараз ...</i>	No, zdaj pa ...
<i>Давайте почнемо!</i>	Začnimo!
<i>Кінець кінцем, ...</i>	Konec koncev, ...
<i>Коротко кажучи, ...</i>	Na kratko povedano, ...
<i>Тоді зрозуміло.</i>	Samoumevno.
<i>Ось і все.</i>	To je vse.
<i>Годі вже про це.</i>	Dovolj o tem!
<i>Дурниця! (Нісенітниця!)</i>	Neumnost!
<i>Почекайте ж!</i>	Počakajte vendar!
<i>А ось і я!</i>	Še jaz sem tukaj!

Знайомство

<i>Дозвольте вам відрекомендуватися (представитися).</i>	Dovolite, da se vam predstavim.
<i>Дозвольте представити вам пана Андрія.</i>	Dovolite mi, da vam predstavim g. Andreja.
<i>Ви знайомі з моїм другом?</i>	Ali se že poznate z mojim prijateljem?
<i>Ні, ми не знайомі.</i>	Ne, nisva se še spoznala.
<i>Зараз я вас познайомлю.</i>	Takoj vaju predstavim!
<i>Із задоволенням.</i>	Z veseljem.
<i>Знайомтесь, це моя подруга Іванка.</i>	Spoznajta se; moja prijateljica Ivanka.
<i>Здрастуйте!</i>	Živijo!
<i>Радий познайомитися з вами!</i>	Veseli me, da sva se spoznala!

Spoznavanje

<i>Мені також.</i>	<i>Mene tudi.</i>
<i>Ми вже знайомі.</i>	<i>Midva sva se že spoznala.</i>
<i>Як ви себе почуваєте?</i>	<i>Kako ste?</i>
<i>Звідки ви приїхали?</i>	<i>Odkod ste?</i>
<i>Ви говорите по-словенськи, по-українськи?</i>	<i>Ali govorite slovensko, ukrajinsko?</i>
<i>Так, трохи розмовляю по-словенськи.</i>	<i>Da, malo govorim slovensko.</i>
<i>Розумію краще, ніж говорю.</i>	<i>Razumem bolje, kot govorim.</i>
<i>Чи розумієте все, що вам кажу?</i>	<i>Ali razumete vse, kar vam govorim?</i>
<i>Так, майже все розумію.</i>	<i>Da, razumem skoraj vse.</i>
<i>Ні, не розумію, що ви говорите.</i>	<i>Ne, ne razumem, kar govorite.</i>
<i>Дуже вас прошу, говоріть повільніше.</i>	<i>Lepo vas prosim, govorite počasneje.</i>
<i>Повторіть, будь ласка, чіткіше.</i>	<i>Prosim, ponovite razločneje.</i>
<i>Мені потрібен перекладач.</i>	<i>Jaz potrebujem prevajalko.</i>

Радість. Захоплення

Vesetje – Počutje

<i>Я дуже радий!</i>	<i>Zelo sem vesel!</i>
<i>Моє серце сповнене радістю.</i>	<i>Moje srce je polno veselja.</i>
<i>Молодець!</i>	<i>Ti si pa sila!</i>
<i>Дуже добре!</i>	<i>Zelo dobro!</i>
<i>Незрівнянно!</i>	<i>Neprimerljivo!</i>
<i>Чудово!</i>	<i>Čudovito!</i>
<i>Як гарно!</i>	<i>Kako lepo!</i>

<i>Я радий до нестями.</i>	<i>Zelo sem vesel.</i>
<i>Яка краса!</i>	<i>Kakšna lepota!</i>
<i>Як би ви тільки знали, який я щасливий.</i>	<i>Če bi vi vedeli, kako sem srečen.</i>
<i>Це був найщасливіший момент у моєму житті.</i>	<i>To je bil najbolj srečen trenutek v mojem življenju.</i>
<i>Новину зустріли радісними вигуками.</i>	<i>Novico smo sprejeli z veseljem.</i>
<i>Він аж підстрибував від радості</i>	<i>On je skakal od veselja.</i>
<i>Я у захопленні.</i>	<i>Presenečen sem.</i>
<i>Це просто чудово!</i>	<i>To je čudovito!</i>
<i>На нашу превелику радість.</i>	<i>Na naše veliko veselje.</i>
<i>Для мене це велике задоволення.</i>	<i>Zame je to veliko zadovoljstvo.</i>
<i>Ви мені подобається!</i>	<i>Zelo ste mi všeč!</i>
<i>Я тебе кохаю!</i>	<i>Rad te imam!</i>
<i>Я дуже щасливий.</i>	<i>Zelo sem srečen.</i>

Прохання

Prošnje

<i>Прошу,</i>	<i>Prosim,</i>
<i>розкажіть мені....</i>	<i>povejte mi...</i>
<i>дайте мені....</i>	<i>dajte mi...</i>
<i>покажіть мені...</i>	<i>pokažite mi...</i>
<i>принесіть мені...</i>	<i>prinesite mi...</i>
<i>поясніть мені..</i>	<i>razložite mi...</i>
<i>повторіть ще раз.</i>	<i>ponovite še enkrat.</i>
<i>напишіть...</i>	<i>napišite...</i>
<i>зателефонуйте....</i>	<i>telefonirajte...</i>
<i>Можна (дозвольте) подивитись.</i>	<i>Ali lahko (Ali dovolite, da) pogledam?</i>

<i>Дозвольте тут сісти.</i>	Ali se lahko tukaj usedem?
<i>Дозвольте вам допомогти.</i>	Ali vam lahko pomagam?
<i>Так, будь ласка.</i>	Ja, lepo prosim.
<i>Так, можна.</i>	Ja, lahko.
<i>Звичайно!</i>	Seveda!
<i>Безумовно.</i>	Brezpogojno.
<i>Можна вас попросити передати книжку моїй сестрі?</i>	Ali vas smem prositi, da vročite knjigo moji sestri?
<i>Ні! Не можна.</i>	Ne! Ni mogoče.
<i>Що я можу для вас зробити?</i>	Ali lahko kaj storim za vas?
<i>Говоріть голосніше, будь ласка.</i>	Govorite bolj na glas, prosim.
<i>Будьте ласкаві (такі добрі), відчиніть вікно.</i>	Bodite prijazni (tako dobri) in odprite okno.
<i>Будь ласка, зачиніть двері.</i>	Prosim, zaprite vrata!
<i>Я просив би вас трохи почекати.</i>	Prosim vas, da malo počakate!
<i>Чи не можете зробити мені послугу?</i>	Ali mi lahko naredite uslugo?
<i>Передайте мені хліб, (сіль, цукор), будь ласка.</i>	Dajte mi kruh, (sol, sladkor), prosim!

Подяка

<i>Спасибі. Дякую.</i>	Hvala.
<i>Велике спасибі. Щиро дякую</i>	Hvala lepa.
<i>Будь ласка, нема за що.</i>	Lepo prosim, ni za kaj.
<i>Ви дуже люб'язні.</i>	Zelo ste ljubeznivi.
<i>Я просто не знаю, як вам віддячити.</i>	Preprosto ne vem, kako naj se vam zahvalim.
<i>Це дрібниця.</i>	Malenkost.
<i>Не хвилюйся!</i>	Ne razburjaj se!

Zahvale

<i>Ви зробили мені велику послугу.</i>	Naredili ste mi veliko uslugo.
<i>Мені дуже приємно буде це зробити.</i>	Zame bo to prijetno delo.
<i>Це дуже люб'язно з вашого боку.</i>	Zelo prijazno z vaše strani.
<i>Як же мені віддячити вам за вашу допомогу?</i>	Ne vem, kako naj se vam zahvalim za vašo pomoč.
<i>Ви дуже чемні.</i>	Zelo ste vljudni.
<i>Усе гаразд.</i>	Vse je v redu.
<i>Вам нема чого хвилюватися.</i>	Ni se vam treba razburjati.
<i>Від усього серця вам вдячні за (пораду, допомогу, підтримку).</i>	Prisrčno se vam zahvaljujem za (nasvet, pomoč, podporo).

Поздоровлення. Побаження

Pozdravi – Želje

<i>З (із) (зі) святом!</i>	Voščim za praznik!
<i>Бажаю вам весело провести канікули!</i>	Želim vam, da se imate lepo na počitnicah!
<i>Дякую, вам того ж!</i>	Hvala, enako!
<i>З днем народження!</i>	Voščim ti za rojstni dan!
<i>Поздоровляю вас!</i>	Pozdravljeni!
<i>З Новим роком!</i>	Srečno Novo leto!
<i>Бажаю вам успіхів!</i>	Želim vam veliko uspehov!
<i>Хай щастить!</i>	Srečno!
<i>Вітаю вас!</i>	Pozdravljeni!
<i>З Міжнародним жіночим днем!</i>	Voščim vam za mednarodni dan žena!
<i>Всього найкращого в твій день народження!</i>	Vse najboljše za tvoj rojstni dan!

<i>Дуже дякую за ваші поздоровлення.</i>	Zahvaljujem se za vaše pozdrave.
<i>Хай збудуться усі ваші мрії!</i>	Naj se uresničijo vse vaše sanje!
<i>Бажаю вам багато радості і щастя!</i>	Želim vam veliko sreče in radosti!
<i>Бажаю вам добре відпочити!</i>	Želim vam, da se dobro spočijete!
<i>Щасливої дороги!</i>	Srečno pot!
<i>На все добре!</i>	Vse najboljše!
<i>На здоров'я!</i>	Na zdravje!
<i>Щирі привітання в день весілля (в день народження, з закінченням школи, з народженням сина, доньки...)</i>	Iskrene čestitke ob poroki (za rojstni dan, ob končanem šolanju, ob rojstvu sina, hčerke...)

Удача. Успіх

<i>Бажаю вам успіхів!</i>	Želim vam veliko uspehov!
<i>Бажаю щастя!</i>	Želim ti srečo!
<i>Це велика удача.</i>	To je velika sreča.
<i>На щастя, я встиг на поїзд.</i>	Na srečo mi je uspelo priti na vlak.
<i>Мені щастить (не щастить).</i>	Imel sem srečo (nesrečo).
<i>Він неодмінно досягне успіху.</i>	On vedno doseže uspeh.
<i>П'єса мала успіх.</i>	Drama je imela uspeh.
<i>На щастя, я ...</i>	Na srečo, jaz ...
<i>Йому завжди таланить.</i>	Njemu vedno uspe.
<i>Усе пройшло краще, ніж я думав.</i>	Vse se je končalo boljše, kot sem si mislil.

Sreča – Uspeh

Надія

<i>Надіятися.</i>	Upanje.
<i>Сподіваюсь, що це так (не так).</i>	Upam, da je tako (ni tako).
<i>Ще є надія.</i>	Še je upanje.
<i>Немає більше ніякої надії.</i>	Ni več nobenega upanja.
<i>Я сподіваюсь на краще.</i>	Upamo, da bo boljše.
<i>Це моя остання надія.</i>	To je moje zadnje upanje.
<i>Я сподіваюсь на успіх.</i>	Pričakujem, da mi bo uspelo.
<i>Над усяке сподівання.</i>	Nad vsemi pričakovanji.
<i>Моя єдина надія.</i>	Moje edino upanje.
<i>Нема підстав надіятися.</i>	Ni razloga za upanje.
<i>Ми залишили усяку надію.</i>	Opustili smo vsako upanje.
<i>Не втрачайте надії.</i>	Ne izgubite upanja!
<i>Це безнадійно.</i>	To je brezupno.
<i>"Надія вмирає остання".</i>	Upanje umira zadnje.

Заохочення

<i>Все буде добре.</i>	Vse bo v redu.
<i>Заспокойтесь.</i>	Pomirite se.
<i>Життя прекрасне!</i>	Življenje je čudovito!
<i>Веселіше! Бадьоріше!</i>	Bolj veselo!
<i>У вас гарно виходить!</i>	Vam pa dobro gre!
<i>Не втрачайте мужності!</i>	Ne zamudite priložnosti!
<i>Не занепадайте духом!</i>	Ne izgubite poguma!
<i>Візьміть себе в руки.</i>	Vzemite samega sebe v roke!
<i>Не втрачайте самовладання.</i>	Obvladajte se!
<i>Нічого поганого не трапилось.</i>	Nič hudega se ni zgodilo.
<i>Вперед і тільки вперед!</i>	Naprej, samo naprej!
<i>Хай це вас не засмучує (не виводить з рівноваги).</i>	Naj vas to ne žalosti (ne vrže iz tira)!
<i>Будьмо оптимістами!</i>	Bodimo optimisti!

Spodbuda

Здивування**Presenečenje**

<i>О!</i>	Ja!
<i>Невже?</i>	Nemogoče?
<i>Це так?</i>	A tako?
<i>Не може бути! (Та невже?).</i>	To ne more biti res! (Je to mogoče?)
<i>Уявіть собі тільки!</i>	Predstavljajte si.
<i>Хто б міг подумати?</i>	Kdo bi si mislil?
<i>Ви мене дивуєте.</i>	Vi me presenečate.
<i>Я здивований.</i>	Presenečen sem.
<i>Я не можу повірити цьому.</i>	Ne morem verjeti, da je tako.
<i>Як дивно!</i>	Kako čudno!
<i>Як ви мене здивували!</i>	Kako ste me presenetili!
<i>Подумати тільки!</i>	Samo pomisli!
<i>Ну і ну! Оце так!</i>	Ja in ja! Tako!
<i>Це правда?</i>	Je to mogoče?
<i>Дійсно?</i>	Je to res?
<i>Не уявляю.</i>	Ne morem si predstavljati.

Згода. Підтвердження**Soglasje – Potrditev**

<i>Дуже добре.</i>	Zelo dobro!
<i>Чудово!</i>	Čudovito!
<i>Звичайно!</i>	Seveda!
<i>Авжеж.</i>	Ojej!
<i>Саме так.</i>	Res je.
<i>Згода. Домовились!</i>	Dogovorjeno! Velja!
<i>Вирішено.</i>	Potrajeno.

<i>Вірно. (Правильно.)</i>	Resnično. (Pravilno).
<i>Ви праві.</i>	Imate pravico.
<i>Ви цілком праві.</i>	Popolnoma prav imate.
<i>Так, дійсно (справді).</i>	Ja, resno (zares).
<i>Саме так.</i>	Točno tako.
<i>Я цілком згоден з вами.</i>	V celoti soglašam z вами.
<i>Між іншим, я повністю погоджуюсь з цим.</i>	Med drugim, s tem se v celoti strinjam.
<i>Це якраз те, що я хотів сказати.</i>	To je tisto, kar sem hotel povedati.
<i>Я звичайно погоджуюсь з цим.</i>	Seveda se s tem strinjam.
<i>Я в цьому впевнений.</i>	V to sem prepričan.
<i>Правду кажучи, я повністю за це.</i>	Če povem po resnici, se popolnoma strinjam.
<i>Я такої ж думки.</i>	Jaz mislim tako.
<i>Я цілком погоджуюсь.</i>	V celoti se strinjam.
<i>Я абсолютно впевнений, що це так.</i>	Absolutno sem prepričan, da je tako.
<i>З радістю зроблю це.</i>	Z veseljem bom to naredil.
<i>З задоволенням.</i>	Z zadovoljstvom.
<i>Розраховуйте на мене.</i>	Name se lahko zanesete.
<i>По-моєму (з моєї точки зору), це не так.</i>	Po moje (tako, kot jaz vidim) to ni tako.
<i>Само собою зрозуміло.</i>	Ve se samo po sebi.
<i>Без сумніву.</i>	Brez dvoma.
<i>Заперечень немає.</i>	Ni ovir.
<i>Я повністю погоджуюсь з вами.</i>	V celoti se strinjam z вами.
<i>Я поділяю ваші почуття.</i>	Sočustvujem z вами.

<i>Прекрасна думка!</i>	Čudovita misel.
<i>Сподіваюсь, це так.</i>	Upam, da je tako.
<i>Можливо так.</i>	Mogoče je tako.
<i>Очевидно.</i>	Očitno.
<i>Тим більше.</i>	Toliko bolj.
<i>Безперечно.</i>	Seveda.
<i>Добре!</i>	Dobro!
<i>Хай буде по-твоєму (по-вашому, по-моєму).</i>	Naj bo po tvoje (po vaše, po moje).
<i>Хай буде по-вашому.</i>	Naj bo po tvoje (po vašem).
<i>Охоче, із задоволенням!</i>	Rad, z veseljem!
<i>Ви маєте рацію!</i>	Vi pa imate smisel!

Незгода

<i>Я не погоджуюсь з вами.</i>	Ne strinjam se z vami.
<i>Щодо цього питання, то я з вами не згоден.</i>	Kar zadeva to vprašanje, z vami ne soglašam.
<i>Вибачте, але я не можу погодитися з вами.</i>	Oprostite, toda z vami se ne morem strinjati.
<i>Мені здається, що ви не праві.</i>	Meni se zdi, da vi nimate prav.
<i>Я не впевнений у цьому.</i>	V to nisem prepričan.
<i>Можливо, ви помиляєтесь.</i>	Mogoče se vi motite.
<i>Ви дійсно помиляєтесь.</i>	Vi se zares motite.
<i>Ви не праві.</i>	Nima prav.
<i>Я не вірю цьому.</i>	Tega ne verjamem.
<i>Я не можу повірити в це.</i>	Tega ne morem verjeti.
<i>Я іншої думки.</i>	Jaz mislim drugače.

Zanikanje

<i>Ви справді так думаєте?</i>	Vi zares tako mislite?
<i>Я б цього не сказав.</i>	Jaz tega ne bi povedal.
<i>Я не можу погодитися з вашою точкою зору.</i>	Ne morem se strinjati z vašim mnenjem.
<i>Я не можу погодитися з тим, що ви сказали.</i>	Ne morem soglašati s tem, kar ste povedali.
<i>Ми розходимося в поглядах.</i>	Midva se razlikujeva v mnenjih.
<i>Важко сказати.</i>	Težko je povedati.
<i>Це безглуздя!</i>	To je neumnost!
<i>Я проти.</i>	Jaz sem proti.
<i>Про це не може бути й мови.</i>	O tem ne more biti govora.
<i>Нічого подібного.</i>	Ničesar podobnega.
<i>Далеко не так.</i>	Še zdaleč ni tako.
<i>Зовсім не так.</i>	Popolnoma drugače.
<i>Аж ніяк.</i>	Nikakor ne.
<i>Нізащо в світі!</i>	Za nič na svetu!
<i>Тільки не я.</i>	Samo ne jaz.
<i>Навпаки.</i>	Nasprotno.
<i>Звичайно, ні. Неймовірно.</i>	Seveda, ne. Neverjetno.
<i>Я не впевнений.</i>	Nisem prepričan.
<i>Я сумніваюсь.</i>	Dvomim.
<i>Так не піде!</i>	Tako ne gre!
<i>Ні в якому разі!</i>	V nobenem primeru.
<i>Це не зовсім так.</i>	To ni popolnoma tako.
<i>Мені ні все рівно.</i>	Ni mi vseeno.

Вибачення**Opravičila**

<i>Вибачте, будь ласка!</i>	Oprostite, prosim!
<i>Мені дуже шкода.</i>	Zelo mi je žal.
<i>Нічого.</i>	Nič zato.
<i>Вибачте, якщо я заважаю.</i>	Oprostite, če motim.
<i>Не сердіться на мене!</i>	Ne jezite se name!
<i>Я не знаю.</i>	Nič ne vem.
<i>Нічого подібного!</i>	Nikakor, sploh ne!
<i>Мені нема чого вам сказати.</i>	Nimam vam kaj povedati.
<i>Не більше не менше.</i>	Ne več, ne manj.
<i>Без причини.</i>	Bez vzroka.
<i>В мене нічого немає.</i>	Ničesar nimam.
<i>Це мене не стосується.</i>	Nič mi ni do tega.
<i>Це нікуди не годиться.</i>	To ni dobro.
<i>Я більше ніколи так не буду.</i>	Ne bom več.
<i>Мені дійсно дуже соромно.</i>	Res me je zelo sram.
<i>Пробачте! Даруйте!</i>	Oprostite!
<i>Пробачте, що турбую вас.</i>	Oprostite, ker vas motim!
<i>Мені дуже шкода.</i>	Meni je zelo žal.
<i>Пробачте, що примусив вас чекати.</i>	Oprostite, ker ste morali čakati.
<i>Будь ласка, не треба вибачатись.</i>	Prosim lepo, ni se treba opravičevati.
<i>Нічого, нічого. Та що ви?</i>	Nič hudega, vse je v redu. Brez skrbi.
<i>Не згадуйте про це.</i>	Pozabite na to.
<i>Пробачте, що я запізнився!</i>	Oprostite, ker sem zamudil!
<i>Нічого, нічого. Я цілком розумію вас.</i>	Nič hudega. Popolnoma vas razumem.

<i>Мені дуже шкода.</i>	Meni je zelo žal.
<i>Хай вас не обходить.</i>	Naj vas ne skrbi.
<i>Пробачте, повторіть, будь ласка, що ви сказали? (якщо недочули, що сказав вам співрозмовник і хочете щоб він повторив сказане).</i>	Oprostite, ponovite prosim, kar ste mi povedali? (če niste slišali kar je povedal vaš sogovornik in želite, da vam ponovi že povedano).
<i>Вибачте мені.</i>	Oprostite mi, prosim.
<i>Я повинен вибачитись.</i>	Jaz bi se moral opravičiti.
<i>Про це не варто згадувати (це дрібниця).</i>	O tem se ne splača govoriti (malenkost).
<i>Сповідуюся, що я вас не потурбував.</i>	Upam, da vas nisem zmotil.
<i>Звичайно, ні!</i>	Seveda ne!
<i>Вибачтеся за мене перед своєю матір'ю, що я завдав їй клопоту.</i>	Opravičite me pri svoji materi, ker sem ji povzročil težave.

Вирази часу

Izrazi povezani s časom

<i>позавчора</i>	predvčerajšnjim
<i>вчора</i>	včeraj
<i>вчора ввечері</i>	sinoči
<i>сьогодні</i>	danes
<i>ранок, рано вранці</i>	jutro, zgodaj zjutraj
<i>світанок, на світанку</i>	svitanje, ob prvem svitu
<i>зранку</i>	zjutraj
<i>сьогодні вранці</i>	danes zjutraj (davi)
<i>зараз, тепер</i>	zdaj, sedaj
<i>до обіду</i>	dopoldan

<i>полудень, опівдні</i>	poldan, opoldan
<i>після обіду</i>	popoldan
<i>вдень</i>	dnevno
<i>звечора</i>	zvečer
<i>пізно</i>	pozno
<i>сьогодні ввечері</i>	danes zvečer (nocoj)
<i>ніч, вночі</i>	noč, ponoči
<i>темної ночі</i>	v temni noči
<i>глухої ночі</i>	v gluhi noči
<i>у неділю ввечері</i>	v nedeljo zvečer
<i>сутінки</i>	mrak (polmrak)
<i>захід сонця, на заході</i>	zahod sonca, na zahodu
<i>під вечір</i>	proti večeru
<i>ночами</i>	vsako noč
<i>завтра</i>	jutri
<i>минулий рік</i>	lansko leto, lani
<i>наступний рік</i>	prihodnje leto
<i>щодня</i>	vsak dan
<i>післязавтра</i>	pojutrišnjem
<i>донині</i>	doslej
<i>у наш час</i>	dandanes
<i>давно</i>	od nekdej, zdavnaj
<i>недавно</i>	nedavno

<i>завжди</i>	vedno
<i>щоразу</i>	vsakokrat
<i>цього року</i>	letos
<i>щорічно</i>	vsako leto
<i>день</i>	dan
<i>тиждень</i>	teden
<i>місяць</i>	mesec
<i>квартал</i>	četrťletje
<i>рік</i>	leto
<i>високосний рік</i>	prestopno leto
<i>сторіччя</i>	stoletje
<i>робочий день</i>	delovni dan
<i>будень</i>	navaden dan
<i>святковий день</i>	prazničen dan
<i>свято</i>	praznik
<i>вихідний день</i>	prosti dan
<i>канікули</i>	počitnice
<i>відпустка</i>	dopust
<i>влітку</i>	poleti
<i>взимку</i>	pozimi
<i>восени</i>	jeseni
<i>навесні</i>	spomladi
<i>цього тижня (цього місяця)</i>	v tem tednu (v tem mesecu)

<i>цими днями</i>	v teh dneh
<i>напередодні</i>	dan pred tem
<i>незадовго до ...</i>	nedolgo od ...
<i>тиждень (два тижні) тому</i>	pred enim tednom (pred dvema tednoma)
<i>минулої ночі</i>	minulo noč
<i>якось</i>	nekako
<i>не так давно</i>	ne tako dolgo nazaj
<i>колись</i>	nekdaj
<i>у давні часи</i>	v davnih časih
<i>дуже давно (давним-давно)</i>	zelo davno
<i>відтоді, задовго до ...</i>	od tedaj...
<i>незабаром</i>	čez nekaj časa
<i>через годину (тиждень, місяць, рік)</i>	čez eno uro (en teden, en mesec, eno leto)
<i>наступного дня</i>	naslednji dan
<i>у майбутньому</i>	v prihodnosti
<i>коли-небудь</i>	kadarkoli
<i>до кінця тижня</i>	do konca tedna
<i>усьому свій час</i>	vse ob svojem času
<i>в усі часи (завжди)</i>	vedno

<i>у будь-який час</i>	ob vsakem času.
<i>Іншим разом.</i>	drugič
<i>час від часу</i>	občasno
<i>вчасно</i>	pravočasno
<i>раз на тиждень</i>	enkrat na teden
<i>у будь-який день</i>	katerikoli dan
<i>у той день (того дня)</i>	na ta dan (tega dneva)
<i>цілий день</i>	ves dan
<i>день у день (день за днем)</i>	dan za dnem
<i>з перших днів</i>	v prvih dnevih
<i>в поточному році</i>	v letošnjem letu
<i>цього місяця</i>	tega meseca
<i>щомісяця</i>	vsak mesec
<i>Який сьогодні день?</i>	Kateri dan je danes?
<i>Сьогодні п'ятниця.</i>	Danes je petek.
<i>Яке сьогодні число?</i>	Katerega smo danes?
<i>Сьогодні двадцять друге травня.</i>	Danes smo dvaindvajsetega maja.
<i>Цілий рік.</i>	Celo leto.
<i>Рік у рік.</i>	Iz leta v leto.
<i>Переддень Нового року.</i>	Dan pred Novim letom (Silvestrovo).
<i>Новий рік.</i>	Novo leto.

Сім'я. Родичі. Знайомі**Družina, sorodniki in znanci**

Прямі кровні родичі:	Ožji sorodniki:
батьки	starši
батько (тато, татусь)	oče (ata, očka)
мати (мама, ненька, матінка, матуся)	mati (mama, mamica)
діти	otroci
син	sin
дочка (донька)	hči (hčerka)
брат (старший, молодший)	brat (starejši, mlajši)
сестра (старша, молодша)	sestra (starejša, mlajša)
дід, баба (дідусь, бабуся)	dedek, babica
внук, внучка (онук, онучка)	vnuk, vnukinja

Непрямі кровні родичі:	Širši sorodniki:
двоюрідна сестра	sestrična
двоюрідний брат	bratranec
Дядько:	Stric:
- (брат батька) вуйко	- (očetov brat) / stric
- (брат матері) стрий	- (mamin brat) / stric
- чоловік батькової / маминої сестри	- mož mamine ali očetove sestre
- чоловік, який не є родичем	- človek, ki ni v sorodstvu
Тітка:	Teta:
- батькова або мамина сестра	- očetova ali mamina sestra

- (жінка батькового брата)/стрийна	- žena očetovega brata
- (жінка маминого брата)/вуйна	- žena maminega brata
- жінка, яка не є родичкою	- ženska, ki ni v sorodstvu
племінник (небіж)	nečak
племінниця (небога)	nečakinja
Спорідненість через шлюб:	Zakonske zveze:
наречені	zaročenca
пара закоханих	zaljubljenca
наречена, молода	zaročenka/nevesta
наречений, молодий	zaročenec/ženin
подружжя	zakonski par
чоловік, жінка	mož, žena / moški, ženska
чоловік, дружина	mož, žena
хазяїн, господар	gospodar
хазяйка, господиня	gospodinja
вдівець/вдова	vdovec/vdova
свекор (батько чоловіка)	tast
свекруха(мати чоловіка)	tašča
тесть (батько жінки)	tast
теща (мати жінки)	tašča
сват	poročna priča (moški)
сваха	poročna priča (ženska)
Родичі:	Sorodniki:
зять	zet
невістка	snaha
шурин(брат дружини)	svak

братова (дружина брата)	svakinja
хрещена(хресна) мати	botra (pri krstu)
хрещений(хресний) батько	boter (pri krstu)
похресник(хрещеник)	krščenec
похресниця(хрещениця)	krščenka
куми (кум, кума)	botri (boter, botra)
Знайомі:	Znanci:
хлопець, юнак	deček, mladenič
дівчина	dekle
приятель (друг)	prijatelj
приятелька (подруга)	prijateljica
свідки при шлюбі	poročne priče
знайомий/знайома	znanec/znanka
людина, люди	človek/ljudje

Особливості

короткий	kratek
сильний	močan
багатий	bogat
старий	star
теплий	topel
поганий	grd
малий	majhen
солодкий	sladek
добрий	dober
дурний	neumen

Lastnosti

довгий	dolg
слабий	šibek
бідний	reven, siromašen
новий	nov
холодний	hladen
гарний	lep
великий	velik
гіркий	grenak
злий	hudoben, zloben
розумний	pameten

<i>високий</i>	visok	<i>низький</i>	nizek
<i>товстий</i>	debel	<i>худий</i>	suh
<i>молодий</i>	mlad	<i>старий</i>	star
<i>легкий</i>	lahek	<i>тяжкий</i>	težek
<i>тонкий</i>	tanek	<i>товстий</i>	debel
<i>широкий</i>	širok	<i>вузький</i>	ozek
<i>веселий</i>	vesel	<i>сумний</i>	žalosten
<i>швидкий</i>	hiter	<i>повільний</i>	počasen

Гороскоп

<i>овен</i>	oven	<i>терези</i>	tehtnica
<i>телець</i>	bik	<i>скорпіон</i>	šorpion
<i>близнюки</i>	dvójčka	<i>стрілець</i>	strelec
<i>рак</i>	rak	<i>козеріг</i>	kozorog
<i>лев</i>	lev	<i>водолій</i>	vodnar
<i>діва</i>	devica	<i>риби</i>	ribi

Horoskop

Господарські апарати та прилади

<i>чашка</i>	skodelica	<i>гличик</i>	vrč
<i>виделка</i>	vilica	<i>цідилко</i>	cedilo
<i>кавник</i>	kavna ročka	<i>кавомолка</i>	mlinček za kavo
<i>сито</i>	sito	<i>кришка</i>	pokrovka
<i>м'ясорубка</i>	mesoreznica	<i>лійка</i>	livek
<i>банка</i>	kozarec	<i>ніж</i>	nož
<i>миска</i>	skleda	<i>ополоник</i>	zajemalka
<i>бідон</i>	kangla	<i>пляшка</i>	steklenica

Hišni pripomočki in posoda

ложечка	žlička	сірники	vžigalice
діжка	leseni sod	склянка	kozarec
корито	korito	сковорідка	ponev
відро	vedro	супниця	posoda za juho
віник, мітла	omelo	таз	lavor
міксер	mikser	тарілка	krožnik
піднос	pladenj	термос	termos
каструля	lonec	тертка	strgalnik
ваза	vaza	чайник	čajnik
ложка	žlica	черпак	škorec
лопатка	lopatica	щіпка	krtača

Людина, сім'я

Як вас звати?
Мене звати Андрій.
Я – Івана.
Хто ви (за професією)? Чим ви займаєтесь?
Я лікар (студент, учень).
Скільки вам років?
Мені – п'ятнадцять.
Коли ви народилися?
Я народився 21 березня 1978 року.
Ви одружені?
Ні / Так, я одружений / одружена:
неодружений/неодружена

Človek, družina

Kako vam je ime?
Moje ime je Andrija.
Sem Ivana.
Kaj ste po poklicu? S čim se ukvarjate?
Sem zdravnik (študent, dijak).
Koliko ste stari?
Imam petnajst let.
Kdaj ste se rodili?
Rojen sem bil 21. marca leta 1978.
Ali ste poročeni?
Ne / Da, sem poročen/ poročena:
- neporočen/ neporočena

- одинокий / одинока	- samski/ samska
- вдівець / вдова	- vdovec/ vdova
- розведений / розведена.	- ločen/ ločena.
Ваша сестра, (брат, друг) молодша (старша) за мене на рік?	Ali je vaša sestra (brat, prijatelj) mlajša (starejša) od mene eno leto?
Ні, ви одного віку.	Ne, vidva sta vrstnika.
Він удвічі старший за мене.	On je enkrat starejši od mene.
Як він (вона) виглядає?	Kakšen (a) je on (ona) na videz?
Він високий (низький, худорлявий, огрядний).	On je visok (nizek, suh, močan).
Вона середнього зросту.	Ona ima srednjo postavo.
Його обличчя овальне: - (кругле, довге, худе, зморщене, загоріле).	Njegov obraz je ovalen: - (okrogel, podolgovat, suh, zguban, zagorel).
Риси його обличчя: - правильні (неправильні, крупні, дрібні, суворі, тонкі).	Poteze njegovega obraza so: - pravilne (nepravilne, velike, drobne, resne, tanke).
У неї широкий (високий, відкритий, низький, вузький) лоб.	Njeno čelo je: - široko (visoko, odkrito, nizko, ozko).
У неї щоки повні (бліді, рум'яні).	Njena lica so polna (bleda, rdečkasta).
Якого кольору у неї очі?	Kakšne barve so njene oči?
Вони голубі (темно-карі, чорні, сірі, світло-карі).	Njene oči so modre (temno rjave, črne, sive, svetlo rjave).
Якого кольору її волосся?	Kakšne barve so njeni lasje?
Її волосся світле (чорне, темно- каштанове, русе, золотаве, сиве, руде).	Njeni lasje so svetle barve (črni, temnokostanjevi, sivi, rdeči).

<i>У нього ніс прямий (орлиний, приплюснутий, гострий).</i>	Njegov nos je pravilen (orlovski, top, oster).
<i>Він красивий чоловік.</i>	On je čudovit človek.
<i>Вона гарненька (красива, чарівна).</i>	Ona je privlačna (lepa, očarljiva).
<i>Вона схожа на матір.</i>	Podobna je mami.
<i>Що він за людина?</i>	Kakšen človek je on?
<i>Охарактеризуйте його кількома словами.</i>	Ali ga lahko opišete z nekaj besedami?
<i>Він веселий (доброзичливий, добрий, великодушний).</i>	On je vesel (dobrohoten, dober, velikodušen).
<i>У нього сильний характер.</i>	Ima trden značaj.
<i>Він має велику силу волі.</i>	Ima veliko in močno voljo.
<i>Працьовитий, старанний.</i>	Je deloven, redoljuben.
<i>Він хороший друг.</i>	On je dober prijatelj.
<i>Він завжди готовий допомогти іншим.</i>	On je vedno pripravljen pomagati drugim.
<i>Він завжди виконує свої обов'язки сумлінно.</i>	On vedno natančno izpolnjuje svoje obveznosti.
<i>Він обдарований.</i>	On je talentiran.
<i>Він виявляє особливу здібність до точних наук.</i>	On ima posebno nagnjenje do naravoslovnih znanosti.
<i>Він безвольна людина.</i>	On je človek brez volje.
<i>Вона скромна дівчина.</i>	Ona je skromno dekle.
<i>Вона романтична натура.</i>	Ona je romantična duša.
<i>М'який, добрий, лагідний.</i>	Mehak, dober, prijazen.
<i>Сердечний, співчутливий.</i>	Prisrčen, sočuten.
<i>Дружелюбний.</i>	Družaben.
<i>Життєрадісний, веселий.</i>	Rad ima življenje, je vesel.

<i>Хитрий, підступний.</i>	Zvit, prekanjen.
<i>Нечесний, непорядний.</i>	Nepošten, neurejen.
<i>Безтурботний, легковажний.</i>	Brezbrižen, lahkomiseln.
<i>Безсоромний.</i>	Nesramen.
<i>Бездушний, безсердечний.</i>	Brezdušen, brezsrčen.
<i>Жорстокий.</i>	Okruten.
<i>Вона не з тих, хто прощає.</i>	Ona ni tista, ki oprošča.
<i>Звідки ви родом?</i>	Od kod ste?
<i>Де ви народилися?</i>	Kje ste se rodili?
<i>Якої ви національності?</i>	Kaj ste po narodnosti?
<i>Я українець (словенець, росіянин, білорус).</i>	Sem Ukrajinec (Slovenec, Rus, Belorus).
<i>Чи велика у вас сім'я?</i>	Ali je pri vas velika družina?
<i>Не дуже велика.</i>	Ni velika.
<i>Скільки осіб у вашій сім'ї?</i>	Koliko članov šteje vaša družina?
<i>П'ятеро.</i>	Pet članov.
<i>Хто із дітей старший(молодший) в сім'ї?</i>	Kdo je najstarejši (najmlajši) otrok v družini?
<i>У мене є мати, батько, сестра і бабуся.</i>	Imam mamo, očeta, sestro in staro mamo.
<i>У вас є тітки, дядьки, двоюрідні сестри і брати?</i>	Ali imate tete, strice, sestrične in bratrance?
<i>Ольга ваша родичка?</i>	Ali je Olga z vami v sorodu?
<i>Так, вона моя сестра, (двоюрідна сестра, племінниця, тітка).</i>	Ja, je moja sestra, (sestrična, nečakinja, teta).
<i>Ваш брат одружений?</i>	Ali je vaš brat poročen?
<i>У вас є племінники або племінниці?</i>	Ali imate nečake ali nečakinje?
<i>Так. У мене двоє племінників.</i>	Ja. Imam dva nečaka.

<i>Вони близнюки.</i>	Sta (oba) dvojčka?
<i>Хто ти по гороскопу?</i>	Kaj si po horoskopu?
<i>Ким мрієш стати в майбутньому?</i>	Kaj želiš postati v prihodnosti?

Дім. Квартира

Dom – Stanovanje

<i>Я живу в п'ятиповерховому будинку.</i>	Živim v petnadstropnem bloku.
<i>На який вулиці ви живете?</i>	Na kateri ulici živite?
<i>Я живу на вулиці Наношка.</i>	Živim na Nanoški ulici.
<i>Яка ваша адреса?</i>	Kakšen je vaš naslov?
<i>Наношка вулиця, дім 3, квартира 9.</i>	Nanoška ulica 3, stanovanje 9.
<i>Скільки кімнат у вашій квартирі?</i>	Koliko sob je v vašem stanovanju?
<i>Ми живемо в двокімнатній (трикімнатній) квартирі з усіма зручностями: центральним опаленням, газом, гарячою та холодною водою, сміттєпроводом, кабельним телебаченням та Інтернетом.</i>	Mi živimo v dvosobnem (trisosobnem) stanovanju z vsemi priključki: centralnim ogrevanjem, plinom, toplo in mrzlo vodo, odvozom smeti, kabelsko televizijo in internetom.
<i>На якому поверсі ваша квартира?</i>	V katerem nadstropju je vaše stanovanje?
<i>Наша квартира на сьомому поверсі (на першому, другому).</i>	Naše stanovanje je v sedmem (prvem, drugem) nadstropju.
<i>У вас є балкон?</i>	Ali imate balkon?
<i>Опишіть свою квартиру.</i>	Opišite svoje stanovanje.
<i>Вікна нашої квартири виходять на південь. Вона дуже сонячна.</i>	Okna našega stanovanja so obrnjena na jug. V stanovanju je veliko sonca.
<i>У нас три кімнати (загальна, дитяча, спальна), кухня, ванна і невеликий передпокій.</i>	Imamo tri sobe (dnevna, otroška, spalnica), kuhinjo, kopalnico in mali hodnik.
<i>Які у вас меблі?</i>	Kakšno je pohištvo?

У загальній кімнаті є стіл з стільцями, два крісла, книжкова шафа, кілька книжкових полиць та буфет.	V dnevni sobi je miza s stoli, dva naslonjača, knjižni regal, nekaj knjižnih polic in bife.
У буфеті ми тримаємо столовий (чайний, кофейний) сервіз.	V bifeju imamo namizni servis (za čaj, za kavo).
Між вікнами стоїть тумбочка з аудіо та відео обладнанням.	Med oknomi je omarica z audio in video opremo.
На підлозі лежить товстий килим.	Na tleh je debela preproga.
А що є у вашій кімнаті?	Kaj pa je v vaši sobi?
Біля вікна (стіни) стоїть письмовий стіл. Праворуч книжкова шафа і піаніно.	Pri oknu (steni) je pisalna miza. Na desni strani je knjižna omara in pianino.
У вашій кімнаті є картини?	Ali so v vaši sobi kakšne slike?
На стіні є дві акварелі і великий календар.	Na steni visita akvarela in velik koledar.
Щодо нашої спальні, то це простора світла кімната, яка виходить вікнами у садок.	Kar se tiče spalnice, je to prostorna svetla soba s pogledom na vrt.
Кухня має всі сучасні зручності: газову (електричну) плиту, холодильник, вбудовану шафу, мікрохвильову піч, посудомийний пристрій.	Kuhinja ima vse sodobne naprave: plinski, (električni) štedilnik, hladilnik, vgrajene omare, mikrovalovno pečico, pomivalni stroj.

Домашні обов'язки

Які у вас домашні обов'язки?	Kakšne so vaše hišne obveznosti?
Насамперед я прибираю свою кімнату, застеляю ліжко, витираю пил, чищу килими пилососом, поливаю квіти.	Najprej pospravljam svojo sobo, postiljam postelje, brišem prah, sesam preprogo, zalivam rožice
Як ви допомагаєте матері у домашній роботі?	Kako pomagata mami pri hišnih opravilih?

Hišne obveznosti

<i>Я накриваю та прибираю зі столу, мию посуд, підмітаю на подвір'ї.</i>	Pripravljam in pospravljam mizo, pomivam posodo, pometam dvorišče.
<i>А що робить ваша сестра?</i>	Kaj pa dela vaša sestra?
<i>Вона разом з мамою робить покупки і допомагає готувати їжу.</i>	Ona hodi skupaj z mamo po nakupih in pomaga pripravljati hrano.
<i>Чому такий безлад у твоїй кімнаті?</i>	Zakaj je takšen nered v tvoji sobi?
<i>Не турбуйся, мамо. Я вмить приведу кімнату в порядок.</i>	Brez skrbi, mama. Hitro bom pospravil svojo sobo.
<i>Які домашні обов'язки у твого старшого брата?</i>	Katere so hišne obveznosti tvojega starejšega brata?
<i>Він повинен тримати в порядку всі електроприлади.</i>	On skrbi za vzdrževanje vseh električnih priključkov.

Професії

<i>адвокат, юрист</i>	advokat, odvetnik
<i>бухгалтер</i>	računovodja
<i>архітектор</i>	arhitekt
<i>будівельник</i>	gradbinec
<i>вантажник</i>	prenašalec
<i>електрик</i>	električar
<i>діловод</i>	delovodja
<i>економіст</i>	ekonomist
<i>інженер</i>	inženir
<i>кравець</i>	krojač
<i>кухар</i>	kuhar
<i>лікар</i>	zdravnik
<i>маляр</i>	pleskar
<i>митник</i>	carinik

Poklici

<i>кухар</i>	kuharica
<i>психолог</i>	psiholog
<i>механік</i>	mehanik
<i>коваль</i>	kovač
<i>бджоляр</i>	čebelar
<i>стоматолог</i>	zobozdravnik
<i>письменник</i>	pisatelj
<i>шахтар</i>	rudar
<i>покоївка</i>	sobarica
<i>тесляр</i>	tesar
<i>муляр</i>	zidar
<i>технік</i>	tehnik
<i>лісник</i>	gozdar
<i>монтер</i>	monter

перукар	frizer
продавець	prodajalec
рибак	ribič
санітарка	bolničarka
слюсар	ključavničar
фотограф	fotograf
співак	pevec
столяр	mizar
тракторист	traktorist
взуттьовик	čevljar
лицювальник	pečar

ремісник	obrtnik
офіціант	natakar
годинникар	urar
м'ясник	mesar
секретарка	tajnica
радіомонтер	radio mehanik
міліціонер	policist
шофер	voznik
листоноша	poštar
шкірник	usnjar
швачка	šivilja

Знаряддя праці

сокира	sekira
пилка, пила ножівка	žaga
косинець	kotnik
долото	dleto
молоток	kladivo
прямовис	grezilo
рівень	vodna tehtnica
кельма	zidarska žlica
рубанок	skobljič
кліщі	klešče
сверло	sveder
напильник	pila
перфоратор	vrtalni strojček

Orodje

ножиці	škarje
лопата	lopata
коса	kosa
серп	srp
плуг	plug
ключ	ključ
плоскогубці	kombinirane klešče
тиски	primež
ковадло	nakovalo
вила	vile
граблі	grablje
сапа	motika
викрутка	izvijač

Міри довжини

міліметр	milimeter
сантиметр	centimeter
дециметр	decimeter

Mere za dolžino

метр	meter
кілометр	kilometer

Міри ваги

міліграм	miligram
грам	gram
кілограм	kilogram

Mere za tehtanje

центнер	cent
тонна	tona

Професія, робота

Хто ви за професію?
Я робітник, (будівельник, водій).
Ким ви працюєте?
Я працюю вчителем (секретарем, бухгалтером).
Це чудова професія, чи не так?
Що ви вмієте робити?
(ким ви можете працювати?)
Я можу працювати токарем (механіком, водієм, оператором, офіціантом).
Де він працює?
Він працює на фабриці (в магазині, в лікарні, на залізниці, в ресторані).
Ви помиляєтесь. Він працює на будівництві.

Poklic, delo

Kaj ste po poklicu?
Sem delavec (gradbenik, vodja).
Kaj delate?
Delam kot učitelj (tajnica, računovodja).
To je čudovit poklic, ali je tako?
Kaj znate delati?
(kaj vse lahko delate?)
Lahko delam kot strugar (mehanik, voznik, operator, natakar).
Kje on dela?
On dela v tovarni (v trgovini, v zdravstvenem domu, na železnici, v restavraciji).
Vi se motite. On dela na gradbišču.

<i>Що ви будете робити після закінчення школи?</i>	Kaj boste delali po končani šoli?
<i>Думаю, що піду працювати каменярем.. Я оволодів цією професією у коледжі.</i>	Mislim, da bom delal kot zidar. Tega poklica sem se izučil v srednji šoli.
<i>Ким ви хочете стати?</i>	Kaj želite postati?
<i>Я хочу стати будівельником (слюсарем-монтажником, кухарем, зварником, ливарником, електриком).</i>	Želim postati gradbenik (ključavničar-montažer, kuhar, varilec, livar, elektrotehnik).
<i>Медицина (сільське господарство, економіка, архітектура, право) – це його покликання, чи не так?</i>	Medicina (kmetijstvo, ekonomija, arhitektura, pravo) – to je njegov poklic, ali je tako?
<i>Так. Безумовно, з нього буде хороший лікар (агроном, економіст, конструктор, юрист).</i>	Res je. Vsekakor bo postal iz njega dober zdravnik (agronom, ekonomist, konstruktor, pravnik).
<i>Він досвідчений робітник (вчитель, хірург, пілот, адвокат).</i>	On je izkušen delavec (učitelj, kirurg, pilot, odvetnik).
<i>У нього немає практики.</i>	Nima prakse.
<i>Ти задоволена своєю новою роботою?</i>	Ali si zadovoljna s svojim novim delom?
<i>Дуже задоволена.</i>	Zelo sem zadovoljna.
<i>Тепер я працюю телефоністкою (кондитером, журналісткою, менеджером, продавщицею).</i>	Zdaj delam kot telefonistka (slaščičarka, novinarka, menedžer, prodajalka).

Шкільне життя

Življenje v šoli

<i>В якій школі ти вчишся?</i>	Katero šolo obiskuješ?
<i>Я навчаюся у школі ....</i>	Hodim v šolo ...
<i>Де знаходиться ця школа?</i>	Kje se nahaja ta šola?

<i>У центрі міста (у новому мікрорайоні).</i>	<i>Nahaja se v centru mesta (v novi soseski).</i>
<i>Як ти дістаєшся до школи?</i>	<i>Na kakšen način prideš do šole?</i>
<i>До школи я їжджу автобусом (велосипедом, поїздом).</i>	<i>V šolo se peljem z avtobusom, s kolesom, z vlakom).</i>
<i>Батько мене підвозить на автомобілі або іду пішки</i>	<i>Oče me pelje z avtomobilom ali hodim peš.</i>
<i>Моя школа нова (красива, велика).</i>	<i>Moja šola je nova (lepa, velika).</i>
<i>Це одна з найкращих будівель нашого району.</i>	<i>Je ena izmed najlepših zgradb v naši okolici.</i>
<i>У школі багато світлих класних кімнат, навчальних кабінетів.</i>	<i>V šoli je veliko svetlih učilnic, kabinetov.</i>
<i>Є також актовий зал, великий спортивний зал, бібліотека, їдальня.</i>	<i>Je tudi sejna dvorana, telovadnica, knjižnica, jedilnica.</i>
<i>В якому класі ти навчаєшся?</i>	<i>Kateri razred obiskuješ?</i>
<i>Я навчаюсь у дев'ятому класі.</i>	<i>Hodim v deveti razred.</i>
<i>Навчання в школі починаються першого вересня.</i>	<i>Šolsko leto se začne prvega septembra.</i>
<i>Коли починається перший урок?</i>	<i>Kdaj se začne prva šolska ura?</i>
<i>Урок починається о восьмій годині ранку.</i>	<i>Prva ura se začne ob osmi uri zjutraj.</i>

Шкільні предмети:	Šolski predmeti:
<i>Математика</i>	<i>Matematika</i>
<i>Етика</i>	<i>Etika</i>
<i>Астрономія</i>	<i>Astronomija</i>
<i>Біологія</i>	<i>Biologija</i>
<i>Географія</i>	<i>Geografija, zemljepis</i>

<i>Зарубіжна література</i>	Tuja literatura
<i>Іноземна мова</i>	Tuj jezik
<i>Інформатика</i>	Informatika
<i>Історія</i>	Zgodovina
<i>Музика</i>	Glasba
<i>Основи економіки</i>	Osnove ekonomije
<i>Образотворче мистецтво</i>	Likovni pouk
<i>Правознавство</i>	Pravoznanstvo
<i>Природознавство</i>	Spoznavanje narave
<i>Російська мова</i>	Ruski jezik
<i>Трудове навчання</i>	Praktični pouk
<i>Українська література</i>	Ukrajinska literatura
<i>Українська мова</i>	Ukrajinski jezik
<i>Фізика</i>	Fizika
<i>Фізична культура</i>	Telesna vzgoja
<i>Хімія</i>	Kemija
<i>Який ваш улюблений предмет?</i>	Kateri je vaš priljubljeni predmet?
<i>Я найбільше люблю англійську мову і математику.</i>	Najraje imam angleščino in matematiko.
<i>Як звати вашого директора?</i>	Kako se imenuje vaš ravnatelj?
<i>Коли починаються літні канікули?</i>	Kdaj se začnejo poletne počitnice?
<i>Що ви робили на уроці?</i>	Kaj ste delali pri uri?
<i>Чим ви займаєтесь у вільний час?</i>	S čim se ukvarjate v prostem času?
<i>Чи знаєш всіх своїх однокласників?</i>	Ali poznaš vse svoje sošolce?
<i>Познайом мене із своєю сусідкою по парті.</i>	Spoznaj me s svojo sosedo v klopi.
<i>Як ти провів канікули?</i>	Kako si se imel na počitnicah?

На уроці української мови**Pri pouku ukrajinskega jezika**

<i>Доброго ранку.</i>	Dobro jutro!
<i>Хто сьогодні черговий?</i>	Kdo je danes dežurni?
<i>Я.</i>	Jaz.
<i>Хто сьогодні відсутній?</i>	Kdo je odsoten?
<i>Немає Новака.</i>	Odsoten je Novak.
<i>Що з Новаком?</i>	Kaj je z Novakom?
<i>У нього грип.</i>	Zbolel je za gripo.
<i>Чому ви запізнились?</i>	Zakaj ste vi zamudili?
<i>Я пізно вийшов з дому.</i>	Pozno sem šel od doma.
<i>Мій будильник зупинився.</i>	Moja budilka se je ustavila.
<i>Мій годинник відстає.</i>	Moja ura zaostaja.
<i>Треба приходити завжди вчасно.</i>	Vedno je treba prihajati pravočasno.
<i>Чому ти не був у школі вчора?</i>	Zakaj te ni bilo včeraj v šoli?
<i>Чому ти пішов без дозволу з уроків учора?</i>	Zakaj si včeraj šel od pouka brez dovoljenja?
<i>Яке сьогодні число?</i>	Katerega smo danes?
<i>Запишіть дату на дошці і в зошитах.</i>	Zapišite datum na tablo in v zvezke!
<i>Випіть дошку.</i>	Zbrišite tablo.
<i>Увімкніть світло.</i>	Prižgite luč!
<i>Вимкніть світло.</i>	Ugasnite luč!
<i>Яке було домашнє завдання на сьогодні?</i>	Kakšna je bila domača naloga za danes?
<i>Ми повинні були читати текст на сторінці 20 і написати вправи 5 і 6.</i>	Potrebno je bilo prebrati tekst na strani 20 in narediti vaji 5 in 6.
<i>Давайте перевіримо вправу.</i>	Prosim, preglejmo vajo!

<i>Пробачте, будь ласка, але я не виконав завдання.</i>	Oprostite, prosim , ampak nisem naredil naloge .
<i>Я погано почував себе вчора.</i>	Včeraj sem se slabo počutil.
<i>Я забув мій зошит удома.</i>	Doma sem pozabil zvezek.
<i>Я не міг виконати завдання.</i>	Nisem mogel narediti naloge .
<i>Я виконав завдання інакше.</i>	Naredil sem nalogo na drugačen način.
<i>Наведіть приклад.</i>	Navedite primer!
<i>Відповідайте на запитання.</i>	Odgovorite na vprašanje!
<i>Відповідайте виразно і голосно.</i>	Odgovarjajte jasno in glasno !
<i>Починайте читати з другого абзацу.</i>	Začnite brati drugi odstavek!
<i>Чітко вимовляйте закінчення.</i>	Razločno izgovarjajte končnico!
<i>Давайте повторимо нові слова до тексту.</i>	Prosim , ponovimo nove besede v tekstu !
<i>Порядок слів (у реченні) неправильний.</i>	Besedni red (v stavku) ni pravilen .
<i>Можна запитати?</i>	Ali lahko vprašam?
<i>Звичайно.</i>	Seveda.
<i>Що означає слово “вадемекум”?</i>	Kaj pomeni beseda “ vademecum ”?
<i>Я не пам’ятаю цього слова.</i>	Ne spomnim se te besede .
<i>Можна трохи подумати?</i>	Ali lahko malo premislim?
<i>Подивіться в словник.</i>	Poglejte v slovar !
<i>Знайдіть значення незнайомих слів у словнику.</i>	Najdite pomen neznanih besed v slovarju !
<i>Вадемекум (від лат. vade тесит – йди зі мною) - путівник, кишеньковий довідник.</i>	Vademcum (lat. vade mecum – pojdi z menoj) –vodnik, žepni priročnik.

<i>Можна мені писати на аркуші паперу?</i>	Ali lahko pišem na listek papirja?
<i>Моя ручка не пише.</i>	Moj kemični svinčnik (kuli) ne piše.
<i>Можна писати олівцем?</i>	Ali lahko pišem s svinčnikom?
<i>Я погано бачу, що написано на дошці.</i>	Slabo vidim, kaj je napisano na tabli.
<i>Можна сісти з Ніною?</i>	Ali lahko sedim z Nino?
<i>Дозвольте мені вийти.</i>	Ali mi dovolite, da odidem?
<i>Говоріть чітко!</i>	Povejte razločno !
<i>Не списуйте у сусіда!</i>	Ne prepisujte od soseda!
<i>Ви дуже неухважні на уроках.</i>	Na urah niste pazljivi.
<i>Пишіть акуратно!</i>	Pišite natančno !
<i>Перш ніж виконати вправу, повторіть правила.</i>	Preden boš naredil nalogo, ponovi pravila.
<i>До кінця уроку залишилося 5 хвилин.</i>	Do konca ure je ostalo še 5 minut.
<i>Не забудьте записати домашнє завдання!</i>	Ne pozabite napisati domače naloge!
<i>Дзвінок.</i>	Zvonec .
<i>Перерва.</i>	Odmor .
<i>Урок закінчено.</i>	Ura je končana.
<i>Побачимось у п'ятницю</i>	Vidimo se v petek .
<i>Не забувайте своїх речей!</i>	Ne pozablajte svojih stvari!
<i>Виходьте з класу тихо!</i>	Tiho hodite ven iz razreda!
<i>Відчиніть вікно. У класі душно.</i>	Odprite okno ! V razredu je slab zrak.
<i>Треба провітрити приміщення.</i>	Treba je prezračiti prostor.

Робота з географічною картою**Delo z zemljevidom**

<i>Ви працюєте на уроках з географічними картами ?</i>	Ali pri urah delate z zemljevidi?
<i>Так. Ми працюємо з картами (Словенії, України).</i>	Ja. Delamo z zemljevidi (Slovenije, Ukrajine).
<i>Яку країну ви бачите на карті?</i>	Katero državo vidite na zemljevidu?
<i>Я бачу на карті Словенію. Це дуже гарна країна у Європі.</i>	Na zemljevidu je Slovenija. Velja za zelo lepo deželo v Evropi.
<i>З якими державами межує Словенія?</i>	Na katere države meji Slovenija?
<i>Які гори знаходяться в Словенії?</i>	Katere gore ležijo v Sloveniji?
<i>Яка найвища гора в Словенії?</i>	Katera je najvišja gora v Sloveniji?
<i>Покажіть ріку Саву.</i>	Pokažite reko Savo!
<i>Які ви знаєте притоки ріки Сави?</i>	Kateri so pritoki reke Save?
<i>Яка найбільша річка України?</i>	Katera je največja reka v Ukrajini?
<i>Найбільшою річкою України є Дніпро.</i>	Največja reka v Ukrajini je Dneper.
<i>Де знаходиться озеро Блед?</i>	Kje se nahaja Blejsko jezero?
<i>Які річки протікають по території України?</i>	Katere reke tečejo po ozemlju Ukrajine?
<i>Назвіть столицю України.</i>	Imenujte glavno mesto Ukrajine.
<i>Найвища вершина України — гора Говерла (2061 м).</i>	Najvišji vrh Ukrajine – gora Goverla (2061 m).
<i>рівнина (низовина, височина)</i>	ravnina (nižina, višavje)
<i>пустеля</i>	puščava
<i>степ</i>	stepa
<i>гори Карпати</i>	gorovje Karpati
<i>берегова лінія</i>	breg
<i>морський берег</i>	morski breg
<i>гавань, порт</i>	luka, pristanišče

<i>півострів, острів</i>	polotok, otok
<i>Адріатичне море</i>	Jadransko morje
<i>Чорне море</i>	Črno morje

Моє улюблене заняття

Moj priljubljeni konjiček

<i>Яке твоє улюблене заняття?</i>	Kateri je tvoj priljubljeni konjiček?
<i>Моє улюблене заняття – збирання марок (нумізматика, вишивання, моделювання.)</i>	Moj priljubljeni konjiček je zbiranje znamk (numizmatika, vezenje, modelarstvo.)
<i>А твоє?</i>	Kaj pa tvoj konjiček?
<i>Я збираю поштові листівки з краєвидами (старовинні монети).</i>	Zbiram poštne razglednice s panoramo mest (star denar).
<i>Яка гарна колекція значків (мінералів, репродукцій картин)!</i>	Kako lepa zbirka značk (mineralov, reprodukcij, razglednic)!
<i>Які гуртки (клуби) є у вашій школі?</i>	Kakšne sekcije (klube) imate na vaši šoli?
<i>У нас є гурток садівництва (теслярської справи, туризму, бальних танців, драматичний гурток, гурток юних натуралістів, хоровий гурток, спортивні секції).</i>	Imamo sekcijo sadjarstva (tesarsko dejavnost, turizem, ples, dramsko sekcijo, sekcijo mladih naravovarstvenikov, pevsko sekcijo, športne sekcije).
<i>Ви актор-любитель (фотограф - любитель)?</i>	Ali ste igralec-amater (fotograf-amater)?
<i>Ні, я захоплююсь рибною ловлею.</i>	Ne, jaz se ukvarjam z ribolovom.
<i>Щодо моєї сестри, то її улюблене заняття шиття й вишивання.</i>	Kar zadeva mojo sestro, sta njena konjička šivanje in vezenje.
<i>А мій менший брат доглядає тварин у шкільному куточку живої природи.</i>	Moj mlajši brat se ukvarja z živalmi v šolskem oddelku žive narave.
<i>Які тварини є там?</i>	Katere živali so tam?

<i>У них є їжак, вуж, кролик, білка, черепаха, білі миші.</i>	Imajo ježa, kačo (belouško), zajca, veverico, želvo, bele miši.
<i>У твоїх батьків є улюблене заняття?</i>	Kakšne konjičke imata starša?
<i>Вони люблять їздити на велосипеді.</i>	Onadva se ukvarjata s kolesarjenjem.

Книжки. Періодична преса

<i>Що ви любите читати?</i>	Kaj radi berete?
<i>Я люблю читати журнали (газети).</i>	Rad berem časopise (revije).
<i>Уранці я переглядаю ранкову пошту, ввечері читаю вечірню газету та журнали.</i>	Zjutraj pregledujem jutranji tisk, zvečer pa berem večerne časopise in revije.
<i>Я читаю останні новини, передові статті у яких висвітлюються події внутрішньої і зовнішньої політики.</i>	Berem zadnje novice, uvodnike, članke, v katerih se osvetljujejo notranje in zunanje zadeve..
<i>Якими мовами читаєте?</i>	V katerih jezikih berete?
<i>Я можу читати українською, сербською, словенською, англійською мовами.</i>	Lahko berem v ukrajinščini, srbščini, slovenščini in v angleščini.
<i>Я люблю історичні романи (казки, оповідання, фантастичні оповідання, балади, вірші).</i>	Rad imam zgodovinske romane (pravljice, zgodbe, fantastiko, balade, pesmi).
<i>Книжки з історії дуже популярні серед наших учнів (дорослих читачів), чи не так?</i>	Zgodovinske knjige so zelo popularne pri naših učencih (odraslih), kajne?
<i>Щодо мене, то я цікавлюсь науково – популярною літературою.</i>	Kar zadeva mene, me zanima poljudno-znanstvena literatura.
<i>Він захоплюється пригодницькими оповіданнями.</i>	On se ukvarja s pustolovskimi zgodbami.

Knjige - Dnevni tisk

Назва книжки...	Naslov knjige je ...
Сюжет цього роману дуже цікавий (захоплюючий, правдивий, простий, складний).	Vsebina tega romana je zelo zanimiva (privlačna, resnična, preprosta, zapletena).
В цілому книжка реалістична, правдива, (нецікава, розтягнута).	V celoti je knjiga realistična (resnična, nezanimiva, razvlečena).
Яких словенських та українських письменників ви знаєте?	Katere slovenske in ukrajinske književnike poznate?
Я знаю Прешерна, Цанкара, Тараса Шевченка, Лесю Українку	Poznam Prešerna, Cankarja, T.G. Ševčenka, Lesjo Ukrajinko.
Ви читали «Кобзаря» Т.Г.Шевченка?	Ali ste brali pesnitev »Kobzar« T.G. Ševčenka?
Я прочитав цю книжку в оригіналі (у перекладі).	Prebral sem to knjigo v originalu (v prevodu).
Яких англійських драматургів і поетів ви знаєте?	Katere angleške dramatike in pesnike poznate?
Яку книжку (роман, оповідання) ви недавно прочитали?	Katero knjigo (roman, zgodbo) ste pred kratkim prebrali?
Яка ваша думка про цю книжку (роман, оповідання, п'єсу)?	Kaj menite o knjigi (romanu, zgodbi, stvaritvi)?
Яке ваше загальне враження від книжки?	Kakšno je vaše splošno mnenje o knjigi?
Що ви думаєте про книжку?	Kaj menite glede knjige?
Яка провідна ідея роману?	Kaj je osnovna ideja romana?
Викривати недоліки (зло) суспільства.	Odkrivanje družbene krivice (zla).
Нести (мати) велике соціальне (психологічне) навантаження.	Vsebovati (imeti) veliko socialno (psihološko) vrednost.
Світогляд (ідеали) героя.	Svetovni nazor (ideali) junaka.
Який ваш улюблений роман (вірш, оповідання)?	Kateri/a je vaš/a priljubljeni/a roman (pesem, zgodba)?

<i>Ось книжка, яку я вам обіцяв.</i>	Tukaj je knjiga, ki sem jo obljubil.
<i>Ви пересвідчитесь, що це захоплюючий твір.</i>	Prepričajte se, če je to stvaritev, ki vas zanima.
<i>Дія відбувається ...</i>	Dejanje se odvija ...
<i>Автор майстерно будує фабулу.</i>	Avtor mojstrsko gradi zgodbo.
<i>Які газети та журнали ви передплачуєте?</i>	Na katere časopise in revije ste naročeni?

Телебачення. Радіо

<i>Кожного дня ми дивимось центральне телебачення.</i>	Vsak dan gledamo državno televizijo.
<i>Я люблю дивитись:</i>	Rad gledam:
<i>- художні фільми,</i>	
<i>- міжнародні програми,</i>	- mednarodne programe,
<i>- спортивні програми,</i>	- športne programe,
<i>- програми для дітей,</i>	- otroške programe,
<i>- повчальні передачі,</i>	- izobraževalne oddaje,
<i>- документальні фільми,</i>	- dokumentarne filme,
<i>- юмористичні програми,</i>	- humoristične programe,
<i>- музичні програми,</i>	- glasbene programe,
<i>- розважальні передачі,</i>	- zabavne oddaje,
<i>- рекламу.</i>	- oglase.
<i>Яка марка цього телевізора?</i>	Kakšna je znamka tega televizorja?
<i>Екран розміру 72 см.</i>	Premier zaslona je 72 cm.
<i>У нас кабельне телебачення.</i>	Pri nas imamo kabelsko televizijo.

<i>Супутникова антена.</i>	Satelitska antena.
<i>Коли починається фільм?</i>	Kdaj se začne film?
<i>Яка це програма?</i>	Kakšen je ta program?
<i>Що цікавого можна подивитись на другому каналі?</i>	Ali je kaj zanimivega na drugem kanalu?
<i>Переключіть, будь ласка, на другий канал.</i>	Prosim, prestavite na drugi program!
<i>Будь ласка, увімкни радіоприймач, зараз передають останні новини.</i>	Prosim, prižgite sprejemnik, zdaj predvajajo zadnje novice.
<i>Я завжди слухаю радіо в машині.</i>	V avtu vedno poslušam radio.
<i>Цей приймач працює?</i>	Ali ta oddajnik deluje?

Погодні умови

<i>блискавка</i>	strela
<i>блискає, гримить</i>	bliska se in grmi
<i>веселка</i>	mavrica
<i>вітер</i>	veter
<i>грім</i>	grom
<i>дощ</i>	dež
<i>лід</i>	led
<i>мороз</i>	mraz
<i>сніг</i>	sneg
<i>туман</i>	megla
<i>хмари</i>	oblaki
<i>ожеледь</i>	poledica
<i>відлига</i>	odjuga

Vremenski pogoji

<i>хмарно</i>	oblačno je
<i>заморозки</i>	zmrzal
<i>іній</i>	ivje
<i>сонячна погода</i>	sonce sije
<i>туманно</i>	megleno je
<i>падає сніг</i>	sneži
<i>сильна спека</i>	vroče je
<i>дуже тепло</i>	toplo je
<i>іде дощ</i>	dežuje
<i>дує міцний вітер</i>	piha močan veter
<i>гарна погода</i>	vreme je lepo
<i>метелиця</i>	snežni metež
<i>мряка</i>	dež rosi

Клімат. Погода

Podnebje - Vreme

Клімат більшої частини Європи помірно-континентальний.	Podnebje v večjem delu Evrope je zmerno celinsko.
Атлантичний океан впливає на клімат Європи.	Atlantski ocean vpliva na podnebje v Evropi.
Південно-східна частина Європи зазнає впливу гарячих сухих вітрів з центральної Азії.	Jugovzhodni del Evrope je pod vplivom vročih suhih vetrov iz centralne Azije.
Клімат на цій території помірний (континентальний, субтропічний).	Podnebje na tem ozemlju je zmerno (kontinentalno, subtropsko).
Клімат Словенії м'який та вологий.	Podnebje Slovenije je zmerno in vlažno.
Яка сьогодні погода?	Kakšno je danes vreme?
Погода хороша (погана, мінлива).	Vreme je lepo (slabo, spremenljivo).
Яка чудова погода!	Kakšno čudovito vreme!
Що надворі?	Kako je zunaj?
Іде дощ (сніг).	Dežuje (sneži).
Яка сьогодні температура?	Kakšna je temperatura danes?
10 градусів вище (нижче) нуля за Цельсієм.	10 stopinj nad (pod) ničlo Celzija.
Нуль градусів.	Nič stopinj (ničla).
Температура змінюється (піднімається, знижується).	Temperatura se spreminja (zvišuje, znižuje).
Весною погода ясна (сонячна, вітряна).	Spomladi je vreme jasno (sončno, vetrovno).
Сніг починає танути.	Sneg začanja kopneti.
Почалась відлига.	Začela se je odjuga.
Надворі вже тане сніг.	Zunaj že kopni sneg.
На вулиці слизько (ожеледь).	Na ulici je spolzko (poledica).

<i>Іде сніг з дощем.</i>	<i>Pada sneg z dežjem.</i>
<i>Холоднувато, правда?</i>	<i>Hladno je, kajne?</i>
<i>У цьому році рання (пізня) весна.</i>	<i>To leto je pomlad zgodnja (pozna).</i>
<i>Сьогодні весняна погода.</i>	<i>Danes je spomladansko vreme.</i>
<i>Природа прокидається після зимового сну.</i>	<i>Narava se prebuja po zimskem spanju.</i>
<i>Влітку погода тепла (жарка, суха, дощова).</i>	<i>Poleti je vreme toplo (vroče, suho, deževno).</i>
<i>Настало літо.</i>	<i>Začelo se je poletje.</i>
<i>Яка спека! Посуха.</i>	<i>Kakšna pripeka! Suša.</i>
<i>Який вітер!</i>	<i>Kakšen veter!</i>
<i>Раптом почалася гроза.</i>	<i>Nepričakovano se je začela nevihta.</i>
<i>Гримить. Блискає.</i>	<i>Grmi. Bliska se.</i>
<i>Іде град.</i>	<i>Pada toča.</i>
<i>Небо затягнуте хмарами.</i>	<i>Nebo je prekrito z oblaki.</i>
<i>Який похмурий день.</i>	<i>Kakšen oblačen dan.</i>
<i>Схоже на дощ.</i>	<i>Pripravlja se na dež.</i>
<i>Почалася злива.</i>	<i>Začela se je ploha.</i>
<i>Ллє, як із відра.</i>	<i>Lije kot iz škafa.</i>
<i>Піднімається буря.</i>	<i>Začenja se vihar.</i>
<i>Який густий туман.</i>	<i>Kako gosta je megla.</i>
<i>Дме сильний вітер.</i>	<i>Piha močan veter.</i>
<i>Вночі, певно, буде мороз.</i>	<i>Ponoči bo verjetno mraz.</i>
<i>Взимку погода холодна (морозна, сніжна).</i>	<i>Pozimi je vreme hladno (mrzlo, sneženo).</i>
<i>У нас сильний мороз.</i>	<i>Pri nas je hud mraz.</i>
<i>Сильний снігопад.</i>	<i>Močno (hudo) sneženje.</i>

<i>Великі сніжинки повільно падають на землю.</i>	Velike snežinke počasi padajo na zemljo.
<i>Як холодно!</i>	Kako je hladno!
<i>Підморожує.</i>	Zmrzuje.
<i>Річки та озера замерзли.</i>	Reke in jezera so zamrznila.
<i>Льодові бурульки виблискують на сонці.</i>	Ledene sveče se bleščijo na soncu.
<i>Яка сувора (м'яка) зима була у нас цього року!</i>	Kakšna ostra (mila) zima je bila pri nas tega leta!
<i>Ви чули прогноз погоди на сьогодні?</i>	Ali ste slišali vremensko napoved za danes?
<i>Звичайно. Сьогодні буде ясний день.</i>	Seveda. Danes bo jasen dan.
<i>Буде хмарно, місцями дощ.</i>	Oblačno bo, ponekod bo deževalo.
<i>Буде дуети південний або південно-західний (північний або північно-східний) вітер.</i>	Pihal bo južni ali jugozahodni (severni ali severovzhodni) veter.
<i>Температура вночі знизиться.</i>	Temperatura se bo ponoči znižala.
<i>Зранку найнижча температура буде від 5 до 10 градусів нижче нуля.</i>	Najnižje jutranje temperature bodo od 5 do 10 stopinj pod ničlo.
<i>Вдень найвища температура буде від 25 до 30 градусів тепла.</i>	Najvišje dnevne temperature bodo od 25 do 30 stopinj nad ničlo.
<i>Ввечері перестане лити дощ.</i>	Zvečer bo prenehalo deževati.
<i>Завтра буде малохмарно, вітряно та без опадів.</i>	Jutri bo delno oblačno, vetrovno in brez padavin.
<i>Під вечір очікуємо місцями короткочасний дощ.</i>	Proti večeru pričakujemo krajevne, kratkotrajne plove.

Спорт

Šport

<i>Ви займаєтесь спортом?</i>	<i>Ali se ukvarjate s športom?</i>
<i>Який вид спорту вам подобається?</i>	<i>Katera zvrst športa vam je všeč?</i>
<i>Мені подобається легка атлетика (важка атлетика, гімнастика, водний спорт, катання на ковзанах, на лижах).</i>	<i>Meni je všeč lahka atletika (težka atletika, gimnastika, vodni športi, drsanje, hoja na smučeh).</i>
<i>До легкої атлетики входять багато видів спорту, але найпопулярнішими є біг, стрибки, метання і спортивна ходьба.</i>	<i>V lahko atletiko štejemo veliko različnih športov, toda najbolj popularni so tek, skoki, meti in hitra hoja.</i>
<i>У нашій країні боротьбою, боксом, підняттям штанги займаються тільки чоловіки.</i>	<i>V naši državi se z rokoborbo, boksom in dvigovanjem uteži ukvarjajo le moški.</i>
<i>Які види водного спорту вам подобаються найбільше?</i>	<i>Katere panoge vodnih športov so vam všeč?</i>
<i>Плавання (стрибки у воду, водне поло, парусний спорт, веслування, синхронне плавання).</i>	<i>Plavanje (skoki v vodo, vodni polo, jadranje, veslanje, sinhrono plavanje).</i>
<i>Я віддаю перевагу плаванню вільним стилем (брасом, батерфляєм, на спині).</i>	<i>Jaz dajem prednost plavanju v prostem slogu (v prsnem slogu, v delfinu, v hrbtnem slogu).</i>
<i>Хто завоював першість?</i>	<i>Kdo je zmagal?</i>
<i>Н. установив новий рекорд.</i>	<i>N. je dosegel nov rekord.</i>
<i>Чемпіон країни (світу, Олімпійських ігор).</i>	<i>Državni prvak (svetovni prvak, prvak Olimpijskih iger).</i>
<i>Хокей та фігурне катання дуже популярні види спорту.</i>	<i>Hokej in umetnostno drsanje sta zelo popularni športni panogi.</i>
<i>Ви граєте в футбол (теніс, волейбол, баскетбол, гольф, крикет, регбі, бейсбол)?</i>	<i>Ali igrate nogomet (tenis, odbojko, košarko, golf, kriket, ragbi, bejzbol)?</i>

<i>Яка спортивна гра найпопулярніша в Словенії?</i>	Katera športna igra je najbolj popularna v Sloveniji?
<i>Гадаю, що футбол.</i>	Menim, da je nogomet.
<i>Хто найкращий футболіст (воротар) у цьому сезоні?</i>	Kdo je najboljši nogometaš (vratar) v tej sezoni?
<i>За яку команду ви вболіваєте?</i>	Za katero moštvo vi navijate?
<i>Хто сьогодні грає?</i>	Kdo danes igra?
<i>Ура, гол!</i>	Bravo! Gol!
<i>Який рахунок?</i>	Kakšen je rezultat?
<i>Рахунок 3:2 на користь нашої команди.</i>	Rezultat je 3:2 za naše moštvo.
<i>Хто забив гол?</i>	Kdo je dal gol?
<i>Команда виграла (програла) гру.</i>	Moštvo je zmagalo (izgubilo).
<i>Матч закінчився внічию.</i>	Tekma se je končala neodločeno.
<i>Наша команда завоювала кубок (перше місце, золоту, срібну, бронзову, медаль).</i>	Naše moštvo si je priborilo pokal (prvo mesto, zlato, srebrno, bronasto medaljo).
<i>Хто тепер тренер (капітан) команди?</i>	Kdo je zdaj kapetan (trener) moštva?
<i>Чи братимуть наші спортсмени участь у змаганнях на першість?</i>	Ali sodelujejo naši športniki v boju za prvo mesto?
<i>Кому належить рекорд з бігу на 100 метрів (стрибків у довжину, стрибків в висоту)?</i>	Kdo ima rekord v teku na 100 metrov (v skoku v daljino, v skoku v višino)?
<i>Встановити рекорд.</i>	Doseči rekord.
<i>Побити рекорд.</i>	Preseči rekord.
<i>Який результат у Н.?</i>	Kakšen rezultat ima N.?
<i>Змагання відбудуватимуться на стадіоні (у спорзалі, на спортивному майданчику, на катку, у басейні, у палаці спорту).</i>	Zmagali smo na stadionu (v telovadnici, na športnem igrišču, na drsališču, v bazenu, v športni dvorani).

Людське тіло

артерії	arterije
борода	brada
брови	obrvi
вени	vene
волосся	lasje
вуса	brki
вухо	uho
голова	glava
горло	grlo
груди	prsi
губа (верхня, нижня)	ustnica (zgomja, spodnja)
долоня	dlan
живіт	trebuh
жовч	žolč
зуби	zobje
кишка	črevo
скелет	skelet
коліно	koleno
кров	kri
кулак	pest
легені	pljuča
обличчя	obraz
лікоть	komolec
поперек, крижі	križ
м'язи	mišice
мозок	možgani

Človeško telo

ніготь	noht
ніс	nos
нога	noga
око, очі	oko, oči
орган	organ
п'ята	peta
жіночі груди	dojki
палець	prst
печінка	jetra
плече	rama
рука (права, ліва)	roka (desna, leva)
пуп	popek
рот	usta
язик	jezik
серце	srce
спина	hrbet
ступня	stopalo
щока	lice
нирка	ledvica
ребро	rebro
хребет	hrbtenica
череп	lobanja
чоло, лоб	čelo
шия	vrat
шкіра	koža
шлунок	želodec

Пальці

великий	palec
вказівний	kazalec
середній	sredinec

Prsti

підмізинний	prstanec
мізинець	mezinec

Симптоми захворювання

кашель	kašelj
головна біль	glavobol
пронос	driska
кровотеча	krvavitev
лихоманка	mrzlica
непритомність	nezavest
простуда	prehlad
запалення	vnetje

Znaki bolezni

температура	vročina
печія	zgaga
нудота	slabost
перелом	zlom
зубна біль	zobobol
запор	zaprtje
блювання	bruhanje

Здоров'я

Що з вами?
Як це трапилося?
У вас є медична страховка?
Негайно покличете швидку допомогу.
У вас сьогодні поганий вигляд.

Zdravje

Kaj vam je?
Kaj se je zgodilo?
Ali ste zdravstveno zavarovani?
Nujno pokličite reševalce.
Danes slabo izgledate.

<i>У мене болить голова.</i>	Mene boli glava.
<i>Я відчуваю гострий біль у грудях.</i>	Začutil sem močno bolečino v prsih.
<i>Я вивихнув (зломив) ногу.</i>	Zvil (zlomil) sem si nogo.
<i>Вам треба звернутися до лікаря.</i>	Morate se oglasiti pri zdravniku.
<i>Хто ваш лікар?</i>	Kdo je vaš zdravnik?
<i>Коли він приймає хворих?</i>	Kdaj sprejema bolnike?
<i>У мене короткозорість (далекозорість).</i>	Jaz sem kratkoviden (daljnoviden).
<i>Я ношу окуляри, а іноді лінзи.</i>	Nosim očala, a ponavadi leče.
<i>Іванов хворий?</i>	Ali je Ivanov bolan?
<i>Так. У нього грип (ангіна, скарлатина, запалення легенів).</i>	Da. Zbolel je za gripo (angino, škrlatinko, pljučnico).
<i>Захворіти.</i>	Zboleti.
<i>Він захворів кілька днів тому.</i>	Zbolel je pred nekaj dnevi.
<i>Вона тиждень хворіє грипом.</i>	Zaradi gripe je bolna cel teden.
<i>Я захрип.</i>	Izgubil sem glas.
<i>Мені заклало ніс.</i>	Imam zamašen nos.
<i>У мене кашель (нежить).</i>	Kašljam. Nahoden sem.
<i>Поміряйте температуру.</i>	Izmerite si temperaturo!
<i>Яка у вас температура?</i>	Kakšno temperaturo imate?
<i>Доведеться полежати в ліжку кілька днів.</i>	Nekaj dni boste morali ležati v postelji.

<i>Лікар вас оглянув?</i>	Ali vas je zdravnik pregledal?
<i>Так. Він мене уважно оглянув і приписав ліки.</i>	Ja. On me je zares pregledal in mi predpisal zdravila.
<i>Виписувати рецепт.</i>	Napisati recept.
<i>Ви дістанете ліки в аптеці.</i>	V lekarni boste dobili zdravila.
<i>Приймайте по столовій ложці (по десять крапель, по дві таблетки) тричі на день перед їдою.</i>	Jemali boste z žličko (po deset kapljic, po dve tabletki) trikrat na dan pred jedjo.
<i>Мені треба лікувати зуб.</i>	Moram si dati zdraviti zob.
<i>Один з передніх зубів турбує мене – випала плomba.</i>	Eden izmed sprednjih zob mi nagaja – izpadla je plomba.
<i>Я повинен запломбувати зуб.</i>	Moram si dati zaplombirati zob.
<i>Вам треба вирвати зуб.</i>	Zob vam bomo morali izpuliti.
<i>видужати</i>	pozdraviti se
<i>почувати себе добре</i>	počutiti se dobro
<i>надати допомогу</i>	nuditi pomoč
<i>перев'язати рану</i>	prevezati rano
<i>пройти курс лікування</i>	okrevati
<i>пройти медичний огляд</i>	imeti zdravniški pregled, preiskavo
<i>діагностика</i>	diagnostika
<i>діагноз</i>	diagnoza

Аптека

<i>Будь ласка, дайте мені що-небудь від</i>	<i>Prosim, dajte mi nekaj proti</i>
<i>- кашлю</i>	<i>- kašlju</i>
<i>- температури</i>	<i>- vročini</i>
<i>- нежиті</i>	<i>- nahodu</i>
<i>- укусів комах</i>	<i>- piku insektov</i>
<i>На ті ліки потрібен рецепт.</i>	<i>Za to zdravilo potrebujete recept</i>
<i>Візьміть одну столову ложку на склянку води.</i>	<i>Vzemite eno žlico na kozarec vode.</i>
<i>Перед вживанням добре збовтати.</i>	<i>Pred uporabo dobro pretresite.</i>
<i>Одну таблетку після їжі один раз на день.</i>	<i>Ena tableta po jedi enkrat na dan.</i>
<i>На голодний шлунок.</i>	<i>Na tešče.</i>

Lekarna**Місто**

<i>площа</i>	<i>trg</i>
<i>церква</i>	<i>cerkev</i>
<i>театр</i>	<i>gledališče</i>
<i>фортеця</i>	<i>grad</i>
<i>стадіон</i>	<i>stadion</i>
<i>кінотеатр</i>	<i>kino</i>
<i>міська рада</i>	<i>mestna hiša</i>
<i>кіностудія</i>	<i>kinodvorana</i>
<i>палац</i>	<i>palača</i>

Mesto

<i>аеропорт</i>	<i>letališče</i>
<i>парк</i>	<i>park</i>
<i>пам'ятник</i>	<i>spomenik</i>
<i>кафедральний собор</i>	<i>stolnica</i>
<i>школа</i>	<i>šola</i>
<i>телевізійна башта</i>	<i>tv stolp</i>
<i>фонтан</i>	<i>vodnjak</i>
<i>поштамт</i>	<i>glavna pošta</i>
<i>дзвіниця</i>	<i>zvonik</i>

<i>оперний театр</i>	opera	<i>зоопарк</i>	živalski vrt
<i>парламент</i>	parlament	<i>ботанічний сад</i>	botanični vrt
<i>монастир</i>	samostan	<i>цирк</i>	cirkus
<i>парк</i>	park	<i>лікарня</i>	bolnica
<i>аптека</i>	lekarna	<i>міліція</i>	policija
<i>автовокзал</i>	avtobusna postaja	<i>залізничний вокзал</i>	železniška postaja

Написи в громадських місцях

Повідомлення

<i>вхід</i>	vhod
<i>вихід</i>	izhod
<i>ліфт</i>	dvigalo
<i>зайнято</i>	zasedeno
<i>вільно</i>	prosto

Javni napisi

Obvestila

<i>відкрито</i>	odprto
<i>закрито</i>	zaprto
<i>продається</i>	prodaja se
<i>розпродаж</i>	razprodaja
<i>туалет</i>	WC

Поради. Попередження

<i>Бережись! Увага!</i>	Pazi! Pozor!
<i>Обережно!</i>	Previdno!
<i>Потягни!</i>	Povleci!
<i>Стій!</i>	Stoj!

Napotki

<i>Штовхай!</i>	Potisni!
<i>Зачиняй двері!</i>	Zapiraj vrata!
<i>Назад!</i>	Nazaj!
<i>Вперед!</i>	Naprej!

Заборона

<i>Заборонено</i>	Prepovedan/o
- <i>вхід / вихід</i>	- vstop / izstop
- <i>перехід</i>	- prehod

Prepovedi

- <i>палити</i>	- kajenje
- <i>купатися</i>	- kopanje

Місто**Засоби транспорту****Mesto****Prevozna sredstva**

<i>Скажіть, будь ласка, як швидше дістатися до вокзалу?</i>	<i>Povejte mi, prosim, kako bi hitreje prišel do postaje?</i>
<i>Прошу. Сідайте в трамвай (тролейбус, автобус).</i>	<i>Prosim. Sedite na tramvaj (trolejbus, avtobus).</i>
<i>Він доведе вас саме туди.</i>	<i>On vas bo pripeljal tja.</i>
<i>Скільки це забере у мене часу?</i>	<i>Koliko časa bom za to porabil?</i>
<i>Гадаю, що вам вистачить 15 хвилин.</i>	<i>Menim, da bo trajalo 15 minut.</i>
<i>Де знаходиться найближча автобусна зупинка? Це далеко звідси?</i>	<i>Kje se nahaja najbližja avtobusna postaja? Ali je to daleč od tukaj?</i>
<i>Зовсім близько. Вам треба лише перейти на другий бік вулиці.</i>	<i>Zelo blizu. Samo na drugo stran ulice boste morali stopiti.</i>
<i>Платити за проїзд при входу в автобус (при виході із автобуса).</i>	<i>Za vožnjo plačate pri vходу v avtobus (pri izhodu iz avtobusa).</i>
<i>Скільки коштує проїзд у автобусі?</i>	<i>Koliko stane vožnja z avtobusom?</i>
<i>Де мені виходити?</i>	<i>Kje moram izstopiti?</i>
<i>Я вас попереджу.</i>	<i>Opozoril vas bom.</i>
<i>Вам треба виходити на останній (наступний) зупинці.</i>	<i>Izstopili boste na zadnji (naslednji) postaji.</i>
<i>Як дістатися до головної площі?</i>	<i>Kako naj pridem do glavnega trga?</i>
<i>Сідайте в автобус № 3 і їдьте до вулиці Нанюшка.</i>	<i>Sedite na avtobus številka 3 in se peljite do ...ulice .</i>
<i>Він їде прямо до стадіону?</i>	<i>Ali pelje točno do stadiona?</i>
<i>Ні, на третій зупинці вам треба пересісти на троллейбус № 5.</i>	<i>Ne, presedli se boste po tretji postaji na trolejbus številka 5.</i>
<i>Ви виходите на наступний зупинці?</i>	<i>Ali boste izstopili na naslednji postaji?</i>
<i>Дозвольте пройти.</i>	<i>Dovolite mi, da grem naprej.</i>

<i>Проходьте вперед.</i>	Pomikajte se naprej!
<i>Я проїхала свою зупинку.</i>	Zgrešila sem svojo postajo.
<i>Це місце вільне (зайняте)?</i>	Ali je ta sedež prost (zaseden)?
<i>В години пік всі автобуси переповнені.</i>	V času prometnih konic so avtobusi prenapolnjeni.
<i>Де знаходиться найближча зупинка?</i>	Kje se nahaja najbližja postaja?
<i>Мені треба дістатися до аеропорту вчасно.</i>	Točno moram priti na letališče.
<i>Давайте візьмемо таксі.</i>	Prosim, vzemimo taksi!
<i>Я можу підвести вас.</i>	Lahko vas odpeljem.
<i>Дякую. Але я піду пішки до самого інституту.</i>	Hvala. Do fakultete se bom sprehodil.
<i>Я йду прямо і через два квартали повертаю праворуч.</i>	Zdaj grem naravnost in pri drugem križišču zavijem desno.
<i>Будьте уважні, переходячи вулицю!</i>	Pri prehodu ceste bodite previdni!
<i>Пам'ятайте, що вулицю можна переходити при зеленому світлі світлофора!</i>	Zapomnite si, da je ulico možno prečkati takrat, ko gori zelena luč na semaforju.

Огляд визначних місць

Ogled pomembnih krajev

<i>Чи бували ви раніше в Любляні?</i>	Ali ste že kdaj bili v Ljubljani?
<i>Так, я тут вдруге.</i>	Ja, zdaj sem že drugič tukaj.
<i>Що б ви порекомендували мені подивитися насамперед?</i>	Kaj priporočate, da si najprej ogledam?
<i>Насамперед я б запропонував вам оглянути Прешернову площу та Тримостов'є.</i>	Najprej vam priporočam ogled Prešernovega trga in Tromostovja.

<i>Хто автор архітектурного проекту Тримостов'я в м. Любляні?</i>	Kdo je avtor arhitekturnega projekta Tromostovje v Ljubljani?
<i>Йоже Плечнік.</i>	Jože Plečnik.
<i>Які музеї є у місті?</i>	Kateri muzeji so v mestu?
<i>У Любляні є багато театрів (клубів, бібліотек, стадіонів, парків).</i>	V Ljubljani je več gledališč (klubov, knjižnic, stadionov, parkov).
<i>Що вас вразило в місті?</i>	Kaj je naredilo na vas v mestu največji vtis?

Кіно. Театр. Концерт

Kino, Gledališče, Koncert

<i>Що сьогодні йде у кінозалах кінотеатра "Колосій"?</i>	Kaj je danes na sporedu v kinodvoranah v Koloseju?
<i>Чому ти не хочеш іти зі мною в кіно?</i>	Zakaj nočeš z mano v kino?
<i>Я бачив цей фільм двічі.</i>	Ta film sem si ogledal dvakrat.
<i>Я хотів би подивитись новий художній фільм.</i>	Rad bi si ogledal novi igrani film.
<i>Це новий кольоровий художній фільм (документальний, науково-популярний, широкоекранний, повнометражний, короткометражний) фільм.</i>	To je novi barvni igrani (dokumentarni, znanstveno-fantastičen, širokozaslonski, dolgometražni, kratkometražni) film.
<i>Кінохроніку (кіножурнал) показують перед кожним художнім фільмом.</i>	Pred vsakim začetkom filma pokažejo filmske novice.
<i>Фільм користується великою популярністю серед глядачів.</i>	Kino je med gledalci zelo priljubljen.
<i>Які фільми вам найбільше подобаються?</i>	Kakšni filmi so vam najbolj všeč?

<i>Мені подобаються фільми про Вітчизняну війну (історичні фільми, фантастичні, романтичні, комедійні, музичні фільми).</i>	Meni so všeč filmi o Osvobodilni vojni (zgodovinski filmi, fantastični, romantični, komedije, glasbeni).
<i>А мені подобаються мультфільми.</i>	Meni pa so všeč risanke.
<i>Фільми поставлені за романами наших та зарубіжних письменників.</i>	Filmi so ekranizacija del naših in tujih književnikov.
<i>Чи варто подивитись цей фільм?</i>	Ali si je vredno ogledati ta film?
<i>Ходімо до каси.</i>	Gremo do blagajne.
<i>Будь ласка, два квитки на вечірній сеанс.</i>	Prosim, dve vstopnici za večerno predstavo.
<i>Я люблю сидіти ближче до екрана (не дуже близько до екрана, у передніх рядах, у задніх рядах, посередині, збоку).</i>	Rad sedim bližje platna (ne tako blizu platna, na prednjih sedežih, na zadnjih sedežih, na sredini, ob strani).
<i>Коли починається сеанс?</i>	Kdaj se začne predvajanje?
<i>Ще десять хвилин до початку.</i>	Še deset minut je do začetka.
<i>Почекаймо у фойє.</i>	Počakajmo v preddverju.
<i>Хто з відомих акторів знімається у цьому фільмі?</i>	Kdo izmed znanih igralcev igra v tem filmu?
<i>У цьому фільмі чудовий склад виконавців.</i>	V tem filmu je veliko znanih ustvarjalcev in igralcev.

<i>Хто грає головну роль у фільмі?</i>	Kdo igra glavno vlogo v tem filmu?
<i>Що ти думаєш про цей фільм?</i>	Kaj ti misliš o tem filmu?
<i>Я б сказав, що цей фільм досить цікавий (сентиментальний, сумний, нудний, смішний, розтягнутий, забавний).</i>	Menim, da je ta film dovolj zanimiv (čustven, žalosten, dolgočasen, smešen, raztegnjen, zabaven).
<i>Хто написав сценарій?</i>	Kdo je napisal scenarij?
<i>Хто режисер фільму?</i>	Kdo je režiser filma?
<i>Фільм побудовано на реальних фактах.</i>	Film je posnet po resničnih dogodkih.
<i>Фільм має великий успіх.</i>	Film je dosegel velik uspeh.
<i>В який театр ви хотіли б піти?</i>	V katero gledališče bi želeli oditi?
<i>Я хотів би піти в оперний театр (драматичний театр, театр оперети, театр юного глядача, театр ляльок, музичний).</i>	Želel bi oditi v opero (gledališče, operetno gledališče, mladinsko gledališče, lutkovno gledališče, glasbeno gledališče).
<i>Я хотів би подивитися драму (хорошу комедію).</i>	Rad bi si ogledal dramo (dobro komedijo).
<i>Що йде в драматичному театрі сьогодні ввечері?</i>	Kaj je v gledališču nocoj na sporedu?
<i>„Три сестри“ А.П. Чехова.</i>	„Tri sestre“ A. P. Čehova.
<i>Скільки дій в п'єсі?</i>	Koliko dejanj je v tem delu?
<i>Це п'єса на чотири дії.</i>	To delo ima štiri dejanja.
<i>Чи можна ще купити квитки у касі?</i>	Ali je še mogoče kupiti vstopnice na blagajni?
<i>Усі квитки вже продані.</i>	Vse vstopnice so že razprodane.
<i>Коли початок вечірніх (денних) вистав?</i>	Kdaj se začnejo večerne (dnevne) predstave?
<i>Де наші місця?</i>	Kje so naši sedeži ?
<i>Наші місця у перших рядах партеру амфітеатру, ложі, бельєтажі, на балконі).</i>	Naši sedeži so v prvih vrstah v parterju (amfiteatru, loži, medetaži, na balkonu).

<i>Я хочу залишити свої речі в гардеробі.</i>	Rad bi pustil svoje stvari v garderobi.
<i>Світло гасне.</i>	Luči so ugasnjene.
<i>Завісу піднято.</i>	Zastor je dvignjen.
<i>Декорації чудові.</i>	Dekoracija je čudovita.
<i>Як глядачі сприйняли п'єсу?</i>	Kako so gledalci sprejeli delo?
<i>П'єса мала великий успіх.</i>	Delo je doseglo velik uspeh.
<i>Чи не хочете піти на концерт?</i>	Ali želite priti na koncert?
<i>Я хочу послухати концерт симфонічної (класичної, народної, легкої, джазової) музики.</i>	Rad bi poslušal koncert simfonične (klasične, narodne, lahke, jazz) glasbe.
<i>Що у програмі?</i>	Kaj je na sporedu?
<i>У програмі звучатимуть твори П.І.Чайковського, чи не так?</i>	Na programu bodo dela Čajkovskega, kajne?
<i>Так. У першому відділі виконуватиметься фортепіанний концерт.</i>	Ja. V prvem delu se bo izvajal klavirski koncert.
<i>Хто диригує?</i>	Kdo dirigira?
<i>Хто соліст?</i>	Kdo je solist?
<i>Він видатний піаніст (скрипаль, саксофоніст), чи не так?</i>	On je znan pianist (violinist, saksofonist), kajne?

В магазині

<i>магазин</i>	knjigarna
<i>- книжковий</i>	- trgovina
<i>- меблі</i>	- s pohištvo
<i>- сувеніри</i>	- s spominki
<i>- м'ясний</i>	- mesnica
<i>- тканини</i>	- z blagom

В trgovini

- <i>фрукти та овочі</i>	sadje in zelenjava
- <i>автомобільний</i>	- z avtomobili
- <i>спортивний</i>	športna trgovina
- <i>кондитерський</i>	slasčičarna
- <i>антикваріат</i>	starinarna
- <i>молочний</i>	mlekarna
- <i>трикотаж</i>	- s trikotažo
- <i>канцелярський</i>	papirnica
- <i>парфумерія</i>	parfumerija
- <i>квіти</i>	cvetličarna
- <i>дитячий</i>	otroška trgovina
- <i>іграшки</i>	- z igračami
- <i>ювелірний</i>	zlatarna
- <i>годинниковий</i>	- z urami
<i>аптека</i>	lekarna
<i>оптика</i>	optika
<i>інтернет-магазин</i>	internetna trgovina
<i>супермаркет</i>	veletrgovina
<i>торгівельний центр</i>	trgovski center
<i>кіоск</i>	trafika, kiosk
<i>критий ринок</i>	tržnica
<i>базарна площа</i>	tržišče
<i>“чорний” ринок</i>	črna borza
<i>оптова торгівля</i>	trgovanje na veliko
<i>торгівля в роздріб</i>	trgovanje na drobno

Книжковий магазин

газета, журнал	časopis, revija
географ.карта	zemljevid
кольоровий олівець	barvni svinčnik
блокнот	beležnica
підручник	učbenik
книга	knjiga
лінійка	ravnilo
словар	slovar
календар	koledar

Knjigarna

зошит	zvezek
робочий зошит	delovni zvezek
кулькова ручка	kemijski svinčnik (kuli)
клей	lepilo
чорнило	črnilo
папка	mapa
олівець	svinčnik
гумка	radirka
циркуль	šestilo

Одяг

костюм	kostim
безрукавка	brezrokavnik
блузка	bluza
фартух	predpasnik
рейтузи	debele dolge nogavice
дублянка	bunda
панчохи	dolge nogavice
капелюх	klobuk
краватка	kravata
штани	hlače
ліфчик	nedrček
труси	hlačke

Oblačila

шорти	kratke hlačke
купальник	kopalke
піджак	suknjič
піжама	pižama
плавки	kopalne hlače
плаття	obleka
свєтр	pulover
шкарпетки	nogavice
сорочка	srajca
спідниця	krilo
майка	majica
шаль	šal

вечірня сукня	večerna obleka
ватник	mikica
нічна сорочка	spalna srajca
одяг	oblačilo

футболка	športna majica
шапка	kapa
халат	halja
хустка	ruta

Взуття

півчобітки	gležnjar
резинові чоботи	gumijasti škornji
сандали	sandali
калоші	galoše
босоніжки	ženski sandali

Obutev

черевики	čevlji
чоботи	škornji
пантофлі (тапочки)	copate
кеди	teniske
кросівки	športni copati

Апарати та електроприлади

телескоп /бінокль
газова плита
електробатарея
електролампочка
електроплита
електрочайник
електрошашличниця
електрошнур
ліхтарик

Stroji in aparati

daljnogled
plinski štedilnik
električna peč
žarnica
električni štedilnik
električni grelnik vode
električni raženj (žar)
električni kabel
žepna svetilka

<i>телевізор</i>	televizijski sprejemnik
<i>DVD плеєр</i>	DVD predvajalnik
<i>фотоапарат</i>	fotografski aparat
<i>камера</i>	kamera
<i>торшер</i>	stoječa svetilka
<i>люстра</i>	lestenec
<i>машина для шиття</i>	šivalni stroj
<i>морозильник</i>	zamrzovalnik
<i>пилосос</i>	sesalnik
<i>пральна машина</i>	pralni stroj
<i>праска</i>	likalnik
<i>радіоприймач</i>	radijski sprejemnik
<i>холодильник</i>	hladilnik
<i>фен</i>	fen
<i>бра</i>	stenska svetilka
<i>комп'ютер</i>	računalnik
<i>принтер, сканер</i>	tiskalnik, skener
<i>міксер</i>	Mešalnik

Туалетні прилади.

Toaletni pribor –

Косметика

Kozmetika

<i>помада</i>	rdečilo za ustnice (šminka)
<i>бритва</i>	britvica
<i>гігієнічні пакети</i>	higienični vložki
<i>гребінець</i>	glavnik

дезодорант	dezodorant
електробритва	električni brivnik
зубна паста	zobna pasta
крем	krema
лак для нігтів / волосся	lak za nohte / lase
лезо	brivnik
мило	nilo
мочалка	spužva, goba
ножиці	škarjice
одеколон	kolonjska voda
парфум	parfum
піна для гоління	pena za britje
порошок для ...	prašek za ...
пудра	puder
туш для вій	tuš za trepalnice
шампунь	šampon

Ювелірні прикраси

перли	biseri
браслет	zapestnica
брошка	broška
янтар	jantar
годинник	ura
золото	zlato
коштовний камінь	drag kamen
кулон	obesek

Nakit

ланцюжок	veržica
намисто	ogrlica
перстень	prstan
прикраса	nakit
сережки	uhani
срібло	srebro
шпилька	lasnica
шлюбна обручка	poročni prstan

Годинники**Ure in budilka**

<i>завести годинник</i>	navijati uro
<i>ремінець для годинника</i>	pas za uro
<i>ручний годинник</i>	ročna ura
<i>настінний годинник</i>	stenska ura
<i>будильник</i>	budilka
<i>пружина</i>	vzmet
<i>жіночий годинник</i>	ženska ura
<i>кишеньковий годинник</i>	žepna ura
<i>секундомір</i>	štoparica
<i>кварцевий годинник</i>	kvarčna ura
<i>стрілки годинника:</i>	kazalci
<i>годинна</i>	urni kazalec
<i>хвилинна</i>	- minutni kazalec
<i>секундна</i>	- sekundni kazalec
<i>електронний годинник</i>	- elektronska ura
<i>механічний годинник</i>	mehanska ura

Покупки**Nakupi**

<i>робити покупки</i>	nakupovati
<i>купувати</i>	kupovati
<i>купець</i>	kupec
<i>продавати</i>	prodajati
<i>продавець, продавщиця</i>	prodajalec, prodajalka
<i>споживач</i>	potrošnik
<i>замовлення</i>	naročilo
<i>постачання</i>	dostava
<i>вітрина</i>	vitrina

<i>розфасовані товари</i>	<i>pakirani izdelki</i>
<i>самообслуговування</i>	<i>samopostrežba</i>
<i>самообслуговування</i>	<i>samopostrežna trgovina</i>
<i>платити в касу</i>	<i>plačati na blagajni</i>
- готівкою	- z gotovino
- карткою	- s kartico
<i>чек</i>	<i>ček</i>
<i>дрібні гроші (здача)</i>	<i>drobiž (vračilo)</i>
<i>загортати(в папір)</i>	<i>zaviti (v papir)</i>
<i>розпродаж</i>	<i>razprodaja</i>
<i>акція</i>	<i>akcija</i>
<i>знижена ціна</i>	<i>znižana cena</i>
<i>реклама</i>	<i>reklama</i>
<i>рекламна ціна</i>	<i>reklamna cena</i>

У гастрономі

<i>У гастрономічному відділі широкий асортимент товарів: різні сорти м'яса, сирів, ковбас, молочних та хлібних продуктів, кондитерських виробів, консервів.</i>	<i>Na živilskem oddelku je velika izbira izdelkov: več vrst mesa, sira, klobas, mlečnih izdelkov in kruha, slaščic, konzerv.</i>
<i>Зважте, будь ласка, півкілограма м'яса і триста грамів сала.</i>	<i>Stehtajte mi, prosim, pol kilograma mesa in trideset dekagramov slanine.</i>
<i>Треба купити борошно, гречку, цукор, чай, каву, масло та сіль.</i>	<i>Kupiti moram moko, ajdovo kašo, sladkor, čaj, kavo, maslo in sol.</i>
<i>Скільки це все коштує?</i>	<i>Koliko vse to stane?</i>
<i>П'ятнадцять євро.</i>	<i>Petnajst evrov.</i>

V prodajalni živil

<i>Ось рахунок і здача.</i>	<i>Tu je vaš račun in vračilo.</i>
<i>Ще візьму сир, яйця, молоко, кефір та хліб.</i>	<i>Vzamem še jajca, mleko, kefir in kruh.</i>
<i>Сир наріжте, будь ласка.</i>	<i>Narežite sir, prosim!</i>
<i>У вас є вегетаріанське масло?</i>	Ali imate vegetarijansko maslo?
<i>У хлібному відділі можна купити білий (пшеничний) і чорний (житній) хліб, булочки, рогалики.</i>	<i>Na pekovskem oddelku lahko kupimo: bel (pšenični) in črni (rženi) kruh, žemljice, štručke.</i>
<i>Хлібина. Паляниця.</i>	<i>Hlebec.</i>
<i>Цукерки, шоколад, печиво, тістечка, торти, кекси та рулети продаються у кондитерському відділі.</i>	<i>Bonboni, čokolada, pecivo, slaščice, torte, keksi in zavitki se prodajajo na slasličarskem oddelku.</i>
<i>У магазині є окремий відділ (м'ясний відділ), де продають свіже м'ясо.</i>	<i>V trgovini je poseben oddelok (mesni oddelok, mesnica), kjer se prodaja sveže meso.</i>
<i>Свіжу та морожену рибу можна купити в рибному відділі.</i>	<i>Sveže in zamrznjene ribe lahko kupimo v ribarnici.</i>
<i>Фрукти та овочі (свіжі, сухі, консервовані) продаються в овочевому відділі..</i>	<i>Sadje in zelenjavo (sveže, suho, konzervirano) prodajajo na odelku sadja in zelenjave</i>
<i>Мені потрібен кілограм картоплі та головка капусти.</i>	<i>Potrebujem kilogram krompirja in zeljnato glavo.</i>
<i>Скільки кілограмів цибулі (моркви, буряків, квасолі) вам зважити?</i>	<i>Koliko kilogramov čebule (korenčka, pese, fižola) vam stehtamo?</i>
<i>огірки (свіжі, солоні, мариновані).</i>	<i>kumare (sveže, slane, marinirane).</i>
<i>сухі гриби</i>	<i>suhe gobe</i>
<i>редиска, салат, зелена цибуля, шпинат</i>	<i>redkvica, solata, zelena čebulica, špinača</i>
<i>головка (зубчик) часнику</i>	<i>glavica (strok) česna</i>

В універмазі

V blagovnici

<i>В універмазі можна купити:</i>	<i>V blagovnici lahko kupimo:</i>
- взуття,	- obutev,
- готовий одяг,	- obleke,
- головні убори,	- pokrivala,
- парфумерію,	- parfumerijo,
- тканини,	- tkanine,
- білизну,	- posteljnino,
- килими,	- preproge,
- сувеніри,	- spominke,
- електротовари,	- elektro izdelke,
- фаянсовий і скляний посуд.	- posodo iz porcelana in stekla.
<i>В якому відділі можна придбати кулькову ручку (фломастер, олівець, лінійку)?</i>	<i>V katerem oddelku lahko kupimo kemični svinčnik (flomaster, svinčnik, ravnilo)?</i>
<i>Я хотів би купити рукавички.</i>	<i>Rad bi kupil rokavice.</i>
<i>Покажіть мені, будь ласка, щось інше (дешевше, іншого фасону, іншого кольору, більшого (меншого) розміру).</i>	<i>Pokažite mi, prosim, kaj drugačnega (cenejšega, drugačnega kroja, drugačne barve, večjo (manjšo) številko).</i>
<i>Скільки це коштує?</i>	<i>Koliko to stane?</i>
<i>Мені це не підходить.</i>	<i>Meni tole ne ustreza.</i>
<i>Можна приміряти?</i>	<i>Ali lahko pomerim?</i>
<i>Який ваш розмір?</i>	<i>Katera je vaša številka?</i>
<i>Де платити?</i>	<i>Kje lahko plačam?</i>
<i>Я куплю це пальто (плаття).</i>	<i>Kupila bom ta plašč (obleko).</i>
<i>Плащ (брюки, пуловер, костюм, спідницю) треба поміряти.</i>	<i>Jakno (hlače, puli, suknjič, krilo) je potrebno pomeriti.</i>
<i>Де примірочна?</i>	<i>Kje je kabina?</i>

<i>Дозвольте мені поміряти це пальто.</i>	Dovolite mi, da pomerim ta plašč.
<i>Подивіться у дзеркало.</i>	Poglejte se v ogledalu!
<i>Якраз. Мені подобається.</i>	Kot ulito. Všeč mi je.
<i>Воно трохи малувате (тіснувате, короткувате, широкувате, довгувате).</i>	Malo je premajhen (pretesen, prekratek, preširok, predolg).
<i>Це не мій розмір.</i>	To ni moja številka.
<i>Дайте мені, будь ласка, на розмір більше (менше).</i>	Dajte mi drugo, za številko večjo (manjšo).
<i>Скільки воно коштує?</i>	Koliko stane?
<i>Мені потрібні чорні (коричневі) черевики.</i>	Potrebujem črne (rjave) čevlje.
<i>На шкіряній підшви чи на гумовій?</i>	Z usnjenim ali gumijastim podplatom?
<i>Будь ласка, можна поміряти ?</i>	Prosim, ali lahko pomerim?
<i>Черевики мені замалі (великі).</i>	Čevlji so mi nekoliko premajhni (preveliki).
<i>Ці черевики дуже зручні.</i>	Tile čevlji so zelo udobni.
<i>Капелюх.</i>	Klobuk.
<i>Бриль, солом'яний капелюшок.</i>	Slamnati klobuk.
<i>Хутряна шапка.</i>	Krznena kapa.
<i>Бавовняна тканина.</i>	Balirana tkanina.
<i>Полотно.</i>	Platno.
<i>Шовк (натуральний, штучний).</i>	Svila (naravna, umetna).
<i>Бархат.</i>	Žamet.
<i>Шерстяна тканина.</i>	Volnena tkanina.
<i>Носова хусточка.</i>	Žepni robček.

Стрічка.	Trakec.
Рукавички (шкіряні, шерстяні, на теплий підкладці).	Rokavice (usnjene, volnene, s toplo podlogo).
Шарф.	Šal.
Галстук.	Kravata.
Ремінь.	Pas.
У нас є диски з записом симфонічної музики (класичної, народних пісень, популярних пісень, танцювальної музики).	Mi imamo plošče s posnetki simfonične glasbe (klasične, narodnih pesmi, popularne glasbe, plesne glasbe).
Бажаю прослухати цей диск.	Rad bi poslušal to ploščo.
На цей диск зараз великий попит.	Po tej plošči je zdaj veliko povpraševanje.
Покажіть мені, будь ласка, лижі (ковзани, ракетку для тенісу, пінг-понгу).	Pokažite mi, prosim, smuči (drsalke, lopar za tenis, namizni tenis)!
А мені треба шайба та ключка для хокею.	Jaz pa potrebujem plošček in palico za hokej.
Чи є у вас ласты і маски для підводного плавання?	Ali imate pri vas plavuti in maske za potapljanje?
Лижний костюм.	Smučarska obleka.
Спортивний костюм.	Športna obleka.
Каска, шолом.	Čelada.
Похідне спорядження: рюкзак, спальний мішок, палатка.	Pohodniška oprema: nahrbtnik, spalna vreča, šotor.

Банк. Пошта. Телефон**Banka, pošta, telefon****Банк****Banka**

<i>ощадна каса</i>	hranilnica
<i>кредит</i>	posojilo, kredit
<i>проценти</i>	obresti
<i>вклад на проценти</i>	vložiti na obresti
<i>термін відміни</i>	odpovedni rok
<i>вклад</i>	polog
<i>знімання</i>	dvig
<i>обмінний пункт</i>	menjalnica
<i>робочий час</i>	delovni čas
<i>кредитна картка</i>	kreditna kartica
<i>підпис</i>	podpis
<i>готівка</i>	gotovina
<i>дрібні гроші</i>	drobiž
<i>банкомат</i>	bankomat
<i>банківський номер</i>	bančni račun
<i>оплата, платіж</i>	vplačilo
<i>виплата</i>	izplačilo
<i>єврочек</i>	evroček

Валюта**Valute**

<i>американський долар</i>	ameriški dolar
<i>англійський фунт</i>	angleški funt
<i>швейцарський франк</i>	švicarski frank
<i>японська йєна</i>	japonski jen
<i>євро</i>	evro
<i>українська гривня</i>	ukrajinska hrivna
<i>російський рубль</i>	ruski rubelj
<i>канадський долар</i>	kanadski dolar

Пошта. Телефон**Pošta – telefon**

<i>Де тут поблизу поштове відділення?</i>	Kje je tukaj v bližini poštni urad?
<i>Я хочу купити листівки, конверти, марки.</i>	Rad bi kupil razglednice, kuverte, znamke.
<i>Я хотів би відіслати цю посилку авіапоштою.</i>	Želim poslati to pošiljko z letalsko pošto.
<i>Дайте мені, будь ласка, конверт з маркою.</i>	Dajte mi, prosim, kuverto z znamko!
<i>Мені треба дві художні листівки з марками по тридцять центів і п'ять конвертів.</i>	Jaz pa potrebujem dve umetniški razglednici z znamkami po 30 centov in 5 kuvert.
<i>Скільки коштує пересилка цього листа?</i>	Koliko stane pošiljanje tega pisma?
<i>Будь ласка, дайте я його зважу.</i>	Prosim, če lahko stehtam.
<i>З вас 70 центів.</i>	Stane 70 centov.
<i>Грошовий переказ – поштовий, телеграфний, електронний, терміновий, Western Union.</i>	Poštno nakazilo - navadno, telegrafsko, elektronsko, hitro, Western Union.
<i>Лист - звичайний, цінний, заказний.</i>	Pismo – navadno, vrednostno, priporočeno.
<i>бандероль, посилка</i>	paket
<i>поштова листівка</i>	razglednica
<i>телеграма, телефакс</i>	telegram, telefaks
<i>Тут приймають (видають) листи (телеграми, посилки).</i>	Tukaj sprejemajo (izdajajo) pisma (telegrame, pakete).
<i>Мені треба відіслати посилку в Одесу.</i>	Rad bi poslal paket v Odeso.
<i>Заповніть бланк.</i>	Izpolnite obrazec.
<i>Ось ваша квитанція.</i>	Tukaj je vaš račun.

<i>Алло! Добрий день! З вами говорить Андрій.</i>	Halo! Dober dan! Z vami govori Andrej.
<i>Хто говорить?</i>	Kdo govori?
<i>Вибачте, я помилився номером.</i>	Oprostite, zmotil sem se v številki.
<i>Ви слухаєте?</i>	Ali me slišite?
<i>Зателефонуйте, будь ласка, пізніше.</i>	Pokličite me, prosim, kasneje!
<i>По якому номеру?</i>	Na katero številko?
<i>Передати йому слухавку.</i>	Dajte mu slušalko.
<i>Вас просять до телефону.</i>	Kličejo vas k telefonu.
<i>Пробачте, я зараз зайнятий.</i>	Oprostite, zdaj sem zaseden.
<i>Я зателефоную вам хвилину через п'ятнадцять</i>	Poklical vas bom čez 15 minut.
<i>Я чекатиму вашого дзвінка.</i>	Počakal bom na vaš klic.
<i>Я погано вас чую.</i>	Zelo slabo vas slišim.
<i>Говоріть, будь ласка, голосніше.</i>	Govorite, prosim, bolj na glas!
<i>Надішліть мені SMS-повідомлення.</i>	Pošljite mi SMS sporočilo.
<i>Напишіть, будь ласка, адресу вашої електронної пошти.</i>	Napišite mi prosim naslov vaše elektronske pošte.

Листування

<i>Ви листуєтеся з друзями (родичами, колегами)?</i>	Ali si dopisujete s prijatelji (sorodniki, kolegi)?
<i>Від кого ви отримуєте листи?</i>	Od koga dobivate pisma?
<i>У нас є друзі по листуванню за кордоном.</i>	Dopisujemo si s prijatelji iz tujine.

Dopisovanje

<i>Якою мовою ви пишете листи друзям?</i>	<i>V katerem jeziku pišete pisma svojim prijateljem?</i>
<i>Яка в Словенії стандартна форма написання адреси на конверті?</i>	<i>Kakšna je v Sloveniji osnovna oblika pisanja naslova na pismo?</i>
<i>Вона майже така сама як і у вас-адресу пишемо у нижньому правому кутку листа:</i>	<i>Podobno je kot pri vas - naslove pišemo v spodnjem desnem kotu pisma:</i>
<i>ім'я та прізвище,</i>	<i>priimek in ime,</i>
<i>назва вулиці та номер будинку /квартири,</i>	<i>naziv ulice in hišna številka,</i>
<i>поштовий індекс і назва населеного пункту, назва держави.</i>	<i>poštna številka in ime kraja, ime države.</i>

Деякі форми звертання

Nekaj oblik začetkov pisma

<i>Після звертання ставиться кома або кличний знак:</i>	<i>Na koncu nagovora je vejica ali klicaj:</i>
<i>Дорога мамо, ...</i>	<i>Draga mama, ...</i>
<i>Любий друже, ...</i>	<i>Ljubi prijatelj, ...</i>
<i>Дорога пані Анжелю!</i>	<i>Draga gospa Angela!</i>
<i>Шановний пане Вінський!</i>	<i>Spoštovani gospod Vinski!</i>
<i>Кома ставиться перед звертанням:</i>	<i>Vejica se postavlja pred nagovor:</i>
<i>Здрастуйте, пан директор!</i>	<i>Pozdravljeni, gospod direktor!</i>
<i>Добрий день, шановні глядачі!</i>	<i>Dober dan, spoštovani gledalci!</i>
<i>Деякі форми закінчення листів:</i>	<i>Nekaj oblik zaključevanja pisem:</i>
<i>Ваш люблячий син...</i>	<i>Vaš ljubeči sin ...</i>
<i>Завжди твій ...</i>	<i>Vedno tvoj ...</i>
<i>Сердечно вітаю, ваш ...</i>	<i>Pozdrav iz srca, vaš ...</i>

<i>Шлю вам найкращі побажання, ваша...</i>	Pošiljam vam iskrene čestitke, vaša ...
<i>Чекаю відповіді.</i>	Čakam na odgovor.
<i>Щиро ваш Іван.</i>	Vaš Ivan.
<i>Після закінчення листа перед підписом ставиться кома.</i>	Na koncu pisma pred podpisom je vejica.
<i>З повагою, Марина.</i>	S spoštovanjem, Maryna.

Транспорт

Transport

Автомобіль, машина:	Avto, avtomobil:
- автомайстерня	- avto delavnica
- автосервіс	- avtoservis
- долити води	- doliti vodo
- замінити зливний фільтр	- zamenjati filter
- необхідні знаряддя	- osnovno orodje
- перевірити рівень масла	- preveriti nivo olja
- перевірити тиск	- preveriti tlak
- перевірити гальма	- preveriti zavore
- повітря в колесах	- zrak v kolesih
- повний бак	- poln tank
- помити автомобіль	- oprati avto
- почистити свічки	- očistiti svečke
- сигнал повороту	- smerokaz
- посвідчення	- vozniško dovoljenje
- страховка	- zavarovanje

Дорога:

- автострада	- avtocesta
- бензозаправка	- bencinska črpalka
- в якому напрямку ця дорога?	- v katero smer pelje cesta?
- магістраль	- magistralna cesta
- найвища дозволена швидкість	- največja dovoljena hitrost
- найкоротша дорога	- najkrajša cesta
- найкраща дорога	- najboljša cesta
- об'їзна дорога	- obvozna cesta
- обганяти	- prehitevati

Cesta:**Автосервіс:**

- двигун перегрівається	- motor se pregreva,
- двигун не заводиться	- motor ne vžge,
- перевірка двигуна	- test motorja,
- перегорів запобіжник	- pregorela varovalka,
- двигун погано працює	- motor slabo dela,
- несправний автомобіль	- avto je v okvari
- ремонт	- servisiranje

Avtoservis:**Аварія:**

- викликати міліцію	- poklicati policijo
- винен, винна	- kriv, kriva
- зачекати міліцію	- počakati policijo
- підписати протокол	- podpisati zapisnik.
- сказати ім'я та прізвище	- povedati ime in priimek
- тест на алкоголь	- alko test

Nezgoda (prometna)

- трапилася аварія	- zgodila se je nesreča
- чи були свідки?	- ali so bile priče?
- швидка допомога	- prva pomoč
Пристрої, інструменти:	Pripomočki, orodje
- аварійний знак	- trikotnik
- аптечка	- pribor za prvo pomoč
- вогнегасник	- gasilni aparat
- домкрат	- dvigalka
- ланцюги для снігу	- verige za sneg
- ліхтар	- baterija
- трос	- vlečna vrv

Подорожування

Подорож, поїздка (тривала або коротка, незалежна від відстані та транспорту).

Коротка подорож.

Подорож морем, річкою (переважно на далеку відстань).

Як ви подорожуєте?

Я подорожую поїздом (автобусом, автомобілем, пароплавом, літаком, пішки).

Яка мета вашої подорожі?

Туристична поїздка.

Службове відрядження.

Путівка.

Спортивні змагання з ...

Potovanje

Potovanje, vožnja (dolga ali kratka, neodvisno od načina prevoza).

Kratko potovanje.

Potovanje po morju, reki (večinoma na dolge razdalje).

Kako vi potujete?

Jaz se peljem z vlakom (avtobusom, z avtom, z ladjo, z letalom, hodim peš).

Kakšen je cilj vašega potovanja?

Turistična pot.

Službena pot.

Napotnica.

Športno tekmovanje v...

<i>Я хотів би замовити квиток на поїзд (літак, пароплав, автобус) до ...</i>	<i>Želel bi rezervirati vozovnico za vlak (letalo, ladjo, avtobus) do ...</i>
<i>Туристичне бюро (агенство, фірма, компанія).</i>	<i>Turistični urad (agencija, firma, podjetje).</i>
<i>Туристичне бюро (агенція, компанія).</i>	<i>Turistični urad (agencija, podjetje).</i>
<i>Екскурсії – індивідуальні, групові, оглядові.</i>	<i>Ekskurzija – individualna, skupinska, ogledna.</i>
<i>Екскурсвод.</i>	<i>Turistični vodič (vodička).</i>
<i>Гід-перекладач.</i>	<i>Vodnik – prevajalec.</i>
<i>Щасливої дороги!</i>	<i>Srečno pot!</i>

На кордоні

<i>митниця</i>	<i>carinarnica</i>
<i>Прошу ваш паспорт.</i>	<i>Prosim, vaš potni list!</i>
<i>Куди ви їдете?</i>	<i>Kam potujete?</i>
<i>Я їду в Словенію.</i>	<i>Potujem v Slovenijo.</i>
<i>З якою метою?</i>	<i>S kakšnim namenom?</i>
<i>Скільки днів ви тут пробудете?</i>	<i>Koliko dni nameravate ostati tukaj?</i>
<i>Чи є у вас товар, за який треба платити мито?</i>	<i>Ali imate kaj za prijaviti?</i>
<i>У мене є сувеніри, подарунки та особисті речі.</i>	<i>Imam spominke, darila in osebne predmete.</i>
<i>Скільки у вас є грошей?</i>	<i>Koliko denarja imate s seboj?</i>
<i>Чи є у вас алкогольні напої, цигарки, кава або дорогоцінні речі.</i>	<i>Ali imate kaj alkohola, kavo ali kaj dragocenega?</i>
<i>Моїх речей ще немає.</i>	<i>Mojih stvari še ni.</i>

Na meji

<i>Прошу, дайте мені своє підтвердження для речей.</i>	Prosim, dajte mi potrdilo v zvezi s predmeti.
<i>Ваші документи оформлені неправильно!</i>	Vaši dokumenti niso pravilno izpolnjeni!
<i>Ми мусимо перевірити.</i>	Morali bomo preveriti.
<i>Чи є у вас зелена карта та страхівка?</i>	Ali imate zeleno karto in zavarovanje?
<i>Ви повинні заплатити за користування автострадою.</i>	Morali boste plačati cestnino.
<i>Заповніть, будь ласка, митну декларацію.</i>	Izpolnite, prosim, carinsko deklaracijo.
<i>Все в порядку.</i>	Vse je v redu.
<i>Щасливо подорожувати!</i>	Srečno pot!

Поїздом (потягом)

Potovanje z vlakom

<i>Які поїзди їдуть до Словенії?...</i>	Kateri vlaki peljejo v Slovenijo?
<i>Це прямий потяг до Києва?</i>	Ali je to direktni vlak do Kijeva?
<i>Ні. У Відні треба робити пересадку.</i>	Ne. Prestopiti je treba na Dunaju.
<i>Коли поїзд прибуває до Відня?</i>	Kdaj pripelje vlak na Dunaj?
<i>Яким поїздом ви їдете?</i>	S katerim vlakom se vi peljete?
<i>Я їду електропоїздом (експресом, швидким поїздом, пасажирським поїздом).</i>	Peljem se z električnim vlakom (z ekspresnim vlakom, s hitrim vlakom, s potniškim vlakom).
<i>Як можна дістатись до залізничного вокзалу?</i>	Kako je možno priti do železniške postaje?
<i>На таксі (трамваєм, автобусом, метро) .</i>	S taksijem (s tramvajem, z avtobusom, z metrojem).
<i>Де квиткова каса?</i>	Kje je potniška blagajna?

<i>Мені потрібні два квитки до Д. на поїзд, що відходить о десятій годині.</i>	Potrebujem dve vozovnici do Ljubljane za vlak, ki odpelje ob desetih.
<i>В якому вагоні ви бажаєте їхати?</i>	V katerem vagonu želite potovati?
- у загальному	- v vagonu 2. razreda
- у купейному	- v spalnem vagonu 1. razreda
- у плацкарті	- v spalnem vagonu 2. razreda
<i>Скільки коштує квиток до Марібору?</i>	Koliko stane vozovnica do Maribora?
<i>Мені потрібне місце в спальному вагоні.</i>	Želim mesto v spalnem vagonu.
<i>Нижнє місце (нижню полицю), будь ласка.</i>	Spodnje ležišče, prosim.
<i>На жаль, є лише верхнє (бокове).</i>	Žal, imamo samo zgornje (bočno) ležišče.
<i>Коли відходить ваш поїзд?</i>	Kdaj odpelje vaš vlak?
<i>Скажіть номер вашого вагона і купе.</i>	Povejte mi številko vašega vlaka in vagona!
<i>Я прийду на вокзал, щоб провести вас.</i>	Prišel bom na postajo in se poslovil od vas.
<i>Боюсь, що ви запізнитесь на поїзд.</i>	Bojim se, da boste zamudili vlak.
<i>Який у вас багаж?</i>	Kakšna je vaša prtljaga?
<i>Два чемодани та дорожня сумка.</i>	Dva kovčka in potovalna torba.
<i>Від якої платформи відходить поїзд до Відня?</i>	S katerega tira odpelje vlak za Dunaj?
<i>Поїзд запізнюється на десять хвилин.</i>	Vlak zamuja deset minut.
<i>Потяг прибуває вчасно.</i>	Vlak prihaja pravočasno.

<i>Скільки хвилин стоятиме поїзд?</i>	<i>Koliko časa stoji vlak?</i>
<i>Чи можна закрити / відкрити вікно?</i>	<i>Ali lahko zaprem / odprem okno?</i>
<i>В якому вагоні знаходиться ресторан?</i>	<i>V katerem vagonu se nahaja restavracija?</i>
<i>Приємної подорожі!</i>	<i>Prijetno potovanje!</i>

Автомобілем

Vožnja z avtomobilom

<i>Яка найкоротша дорога до Києва?</i>	<i>Katera je najkrajša pot v Kijev?</i>
<i>Їдьте на</i>	<i>Vozite proti</i>
<i>- захід / схід</i>	<i>- vzhodu / zahodu</i>
<i>- північ / південь.</i>	<i>- severu / jugu.</i>
<i>Їхати можете тільки прямо.</i>	<i>Peljati morate samo naravnost.</i>
<i>Вам треба вернутися приблизно 200 метрів назад.</i>	<i>Peljati se morate približno 200 metrov nazaj.</i>
<i>Де знаходиться поворот на вулицю Т.Томшича?</i>	<i>Kje je odcep ceste proti za ulico T.Tomšiča?</i>
<i>Перша / друга вулиця наліво / направо.</i>	<i>Prva /druga cesta levo/ desno.</i>
<i>Ви хороший водій.</i>	<i>Vi ste dober voznik.</i>
<i>Вас підвезти? Сідайте.</i>	<i>Ali vas lahko peljem? Sedite!</i>
<i>Пристібніть ремені.</i>	<i>Pripnite si varnostni pas.</i>
<i>Не відволікайте водія під час руху.</i>	<i>V času vožnje ne motite voznika!</i>
<i>Скільки кілометрів ми проїхали?</i>	<i>Koliko kilometrov smo prevozili?</i>
<i>Де є найближча заправна станція (бензоколонка)?</i>	<i>Kje je najbližja bencinska črpalka?</i>

<i>Стоянка машин заборонена.</i>	Ustavljanje avtomobilov je prepovedano.
<i>Де можна припаркувати автомобіль?</i>	Kje lahko parkiramo avtomobil?
<i>Стоянка для автомобілів ось там, за рогом.</i>	Parkirni prostor za avtomobile je tam za vogalom.
<i>Дорога широка і пряма.</i>	Cesta je široka in pelje naravnost.
<i>Поворотів немає.</i>	Brez ovinkov.
<i>З якою швидкістю ми їдемо?</i>	S kakšno hitrostjo se peljemo?
<i>Ми їдемо зі швидкістю 100 кілометрів на годину.</i>	Mi se peljemo s hitrostjo 100 kilometrov na uro.
<i>Увага! На дорозі діти.</i>	Pozor! Otroci na cesti.

Літаком

Vožnja z letalom

<i>Авіакомпанія.</i>	Letalska družba.
<i>Аеропорт.</i>	Letališče.
<i>Транзитний пасажир.</i>	Tranzitni potnik.
<i>Я люблю подорожувати літаком.</i>	Rad potujem z letalom.
<i>Скільки коштує</i>	Koliko stane
<i>- політ в одну сторону?</i>	- let v eno smer?
<i>- політ назад?</i>	- povratni let?
<i>Скільки коштує квиток для дитини 7 років?</i>	Koliko plača otrok do 7 let?
<i>Як найкраще дістатися до аеропорту?</i>	Kako je najlažje priti do letališča?
<i>Коли я повинен бути в аеропорту?</i>	Kdaj moram biti na letališču?
<i>За годину до вильоту.</i>	Eno uro pred vzletom.

<i>Коли відлітає слідуючий літак до Одеси?</i>	Kdaj leti naslednje letalo do Odese?
<i>Це прямий рейс?</i>	Ali je to direkten let?
<i>Ні. В Будапешті буде пересадка.</i>	Ne. V Budimpešti boste morali prestopiti.
<i>Покажіть, будь ласка, ваш квиток і документи.</i>	Pokažite, prosim, vašo vozovnico in dokumente!
<i>Поставте свої речі на ваги.</i>	Postavite svoje stvari na tehtnico!
<i>Де посадка на літак до Відня?</i>	Kje je vhod na letalo do Dunaja?
<i>Диктор оголосив посадку на наш рейс.</i>	Napovedovalka je napovedala naš let.
<i>Рейс № 245 до Відня відмінюється через погану погоду.</i>	Let št. 245 za Dunaj je odložen zaradi slabega vremena.
<i>Оголошується посадка на літак до Києва.</i>	Pozivamo potnike za vkrcanje na letalo do Kijeva.
<i>Ідіть слідом за бортпровідницею.</i>	Pojdite za stevardeso.
<i>Ми сіли на літак до Києва.</i>	Sedli smo na letalo do Kijeva.
<i>Щасливого польоту! М'якої посадки!</i>	Srečen polet! Mehak pristanek!
<i>Як ви почуваєте себе в польоті?</i>	Kako se počutite na letalu?
<i>Я погано переносю політ.</i>	Zelo težko prenašam polet.
<i>Дайте мені, будь ласка, таблетку проти «повітряної хвороби».</i>	Dajte mi, prosim, tableto proti višinski bolezni!
<i>Через скільки хвилин відбудеться посадка?</i>	Čez koliko minut bo pristanek?
<i>Ми йдемо на посадку.</i>	Letalo bo pristalo.
<i>Пристібніть ремені!</i>	Priprnite si varnostne pasove!
<i>Шановні пасажирів, приготуйтеся до виходу!</i>	Spoštovani potniki, pripravite se za izstop!
<i>На все добре!</i>	Srečno!

По воді

Potovanje po vodi

на борту корабля	na palubi ladje
сідати на корабель	vkrcati se na ladjo
сходити на берег	priti na obalo
човен, шлюпка, судно	čoln, ladja
пасажирське (вантажне) судно	potniška (tovorna) ladja
океанський лайнер	čezoceanska plovba
першокласний теплохід	prvorazredna motorna ladja
криголам	ledolomilec
швидкісний катер	hiter motorni čoln
буксир	vlačilec
Ми збираємося поїхати ввєрх по Дніпру.	Mi se pripravljamo za plovbo po Dnepru.
Давайте проїдемош швидкісним теплоходом.	Prosim, peljimo se s hitro motorno ladjo.
Я добре (погано) переношу хитавицю.	Dobro (slabo) prenašam zibanje.
Коли відходить найближче судно до Венеції?	Kdaj pelje prva ladja v Benetke?
Скільки пасажирів буде в каюті?	Koliko potnikov bo v kajuti?
Каята на двох (чотирьох).	Kajuta za dva (štiri).
Від якого причалу відходить «Ракєта»?	Iz katerega pristanišča bo izplula «Raketa»?
Скільки днів триватимє подорож?	Koliko dni bo trajalo potovanje?
Скільки коштує проїзд (палубне місце) до Одеси?	Koliko stane vožnja do Odese?
Теплохід прибуває за розкладом.	Motorna ladja prihaja po voznem redu.
Який сильний шторм!	Kakšen hud morski vihar!

<i>Вітер (шторм) 8 балів.</i>	<i>Veter (morski vihar) jakosti 8. stopnje.</i>
<i>Яка сильна хитавиця!</i>	<i>Kako hudo zibanje!</i>
<i>Море спокійне.</i>	<i>Morje je mirno.</i>
<i>кидати якір</i>	<i>zasidrati se</i>
<i>стояти на якорі</i>	<i>stati na sidrišču</i>
<i>зніматися з якоря</i>	<i>dvigniti sidro</i>
<i>З якою швидкістю йде парусний човен?</i>	<i>S kakšno hitrostjo pluje jadrnica?</i>
<i>Сім футів під кілем!</i>	<i>Mirno morje (Srečno pot)!</i>

Кемпінг

Kampiranje

<i>Ще маєте вільну територію?</i>	<i>Ali imate še kaj prostora?</i>
<i>Чи можемо ми самі вибрати для нас територію ?</i>	<i>Ali lahko midva izbereva prostor za naju?</i>
<i>Залишимося тут на три дні.</i>	<i>Tukaj bova ostala tri dni.</i>
<i>Яка ціна</i>	<i>Koliko stane</i>
<i>- на одного чоловіка за добу</i>	<i>- dnevno na osebo</i>
<i>- за намет</i>	<i>- za šotor</i>
<i>- за причіп</i>	<i>- za prikolico</i>
<i>- за авто?</i>	<i>- za avto?</i>
<i>Чи маєте в кемпінгу теплий душ?</i>	<i>Ali je v kampu topel tuš?</i>
<i>Маємо потребу підключитися до електрики..</i>	<i>Potrebujem priključek za elektriko.</i>
<i>Чи можете мені позичити...?</i>	<i>Ali mi lahko posodite...?</i>
<i>Де я можу</i>	<i>Kje lahko</i>
<i>- помити посуд</i>	<i>- pomijem posodo</i>
<i>- попраати</i>	<i>- perem</i>
<i>- попрасувати?</i>	<i>- likam?</i>

Літні канікули

Poletne počitnice

Які твої плани на літо?	Kakšne načrte imaš za poletje?
Мої батьки одержали відпустку. Ми їдемо на два тижні до моря (в гори, до річки, до озера, в ліс, в село, за кордон).	Moj oče je dobil dopust. Za dva tedna bomo šli na morje (v gore, k reki, k jezeru, v gozd, na deželo, v tujino).
Ви поїдете туди поїздом?	Ali se boste peljali z vlakom?
Ні, машиною.	Ne. Z avtomobilom.
Ви зупинитесь у готелі чи на туристичній базі?	Ali boste bivali v hotelu ali v turističnem naselju?
Ми житимемо в кемпінгу.	Mi bomo prebivali v kampu.
Що ви збираєтесь робити влітку?	Kaj boste delali poleti?
Я поїду у село до бабусі з дідусем.	Zapeljal se bom na vas do babice in dedka.
Я буду разом з батьком працювати на полі (косити траву, пасти корів).	Skupaj z očetom bom delal na njivi (kosil travo, pasel krave).
Крім того, я зможу займатися спортом: плаванням, веслуванням, їздою на велосипеді.	Razen tega se bom ukvarjal s športom: plavanjem, veslanjem, kolesarjenjem.
Це зміцнить моє здоров'я.	To bo izboljšalo moje zdravje.
Де ви були минулого літа?	Kje ste bili prejšnjega leta?
Я був в горах.	Bil sem v gorah.
Яка там була погода в той час?	Kakšno vreme je bilo takrat?
Кажуть, що в горах влітку часто йдуть дощі.	Pravijo, da poleti v gorah pogosto dežuje.

<i>Мені пощастило з погодою.</i>	<i>Imel sem srečo z vremenom.</i>
<i>Чи добре вам відпочивалось?</i>	<i>Ali ste se dobro spočili?</i>
<i>Так. Ми жили в палатках на схилі гори недалеко від гірського потоку.</i>	<i>Ja. Prebivali smo v šotorih na pobočju gore blizu gorskega potočka.</i>
<i>Щодо мене, то я найбільше люблю організований відпочинок, коли не треба турбуватися ні про що.</i>	<i>Kar se mene tiče, imam najraje organizirani počitek, ko ni potrebno skrbeti za nič.</i>
<i>Мені подобається відпочивати у будинку відпочинку, на курорті, в санаторії.</i>	<i>Meni je všeč bivanje v počitniškem domu (v toplicah, v zdravilišču).</i>
<i>Мені подобаються місця де є луки, поле, ліс, річка.</i>	<i>Meni so všeč kraji, kjer so travniki, polje, gozd, reka.</i>
<i>Діти люблять відпочивати разом з батьками.</i>	<i>Otroci radi počitnikujejo s starši.</i>
<i>У погожі дні вони збирають ягоди та гриби, готують гербарії для школи, беруть участь у спортивних змаганнях.</i>	<i>Ob lepem vremenu nabirajo jagode in gobe, izdelujejo herbarije za pouk biologije in se udeležujejo športnih tekmovanj.</i>
<i>Діти проводять вільний час на свіжому повітрі, купаються у річці, ходять на екскурсії.</i>	<i>V prostem času otroci na svežem zraku, kopajo se v reki, hodijo na izlete.</i>
<i>Так приємно полежати на теплому піску і позагоряти.</i>	<i>Zelo prijetno je poležavati na toplem pesku in se sončiti.</i>
<i>Дехто захоплюється туристичними поїздками, екскурсійними турами та круїзами.</i>	<i>Nekateri imajo radi turistična potovanja, ekskurzije in križarjenja.</i>
<i>Я не люблю відпочивати там, де багато людей і віддаю перевагу спокійному відпочинку на дачі.</i>	<i>Ne maram počivati tam, kjer je veliko ljudi, zato dajem prednost mirnemu počitku v počitniški hiši.</i>

Готель**Hotel**

приїзд	prihod
Я резервував у вашому готелі кімнату.	Pri vas sem rezerviral sobo.
Кімната для вас зарезервована.	Soba za vas je rezervirana.
Чи є у вас ще якась вільна кімната?	Ali imate še kakšno prosto sobo?
На жаль, всі кімнати зайняті.	Žal mi je, ampak vse sobe so zasedene.
Мені потрібна кімната	Potrebujem sobo
- односпальна	- enoposteljno
- двоспальна	- dvoposteljno
- з балконом	- z balkonom
- з комп'ютером	- z računalnikom
- з ванною	- s kopalnico
- з душем та туалетом	- s prho in straniščem
- з гарним виглядом	- z lepim razgledom
- на першому / другому / десятому поверсі.	- v prvem / drugem / desetem nadstropju.
Ця кімната дуже маленька / темна.	Ta soba je premajhna / pretemna.
Чи маєте якусь більшу / світлішу кімнату?	Ali imate kakšno večjo / boljšo sobo?
Та кімната буде вільна тільки ввечері / завтра..	Ta soba bo prosta šele zvečer / jutri.
Ми візьмемо ту кімнату тільки на одну ніч / тиждень.	To sobo bomo vzeli samo za eno noč / teden.
Який номер нашої кімнати?	Katera je številka naše sobe?
Де можемо залишити автомобіль?	Kje pa lahko pustim avto?

ціна	cena
Скільки коштує та кімната?	Koliko stane ta soba?
Ціна проживання у тій кімнаті 58 євро за добу з однієї особи.	Cena te sobe je osemindeset evrov dnevno na osebo.
Дуже дорого для мене.	To je predrago zame.
Чи маєте дешевший номер?	Ali imate cenejšo sobo?
Чи включено обслуговування та сніданок в ціну?	Ali sta postrežba in zajtrk vključena v ceno?
Ні, ще додатньо 15 відсотків.	Ne, zaračunamo še petnajst procentov.
проживання	bivanje
Заповніть, будь ласка, реєстраційну карту.	Izpolnite prijavnico, prosim.
Покажіть, будь ласка, ваш паспорт.	Ali lahko vidim vaš potni list?
Будь ласка, відішліть мою валізу в номер.	Prosim Vas, pošljite moj kovček v sobo.
Коли подають	Kdaj strežete
- сніданок	- zajtrk
- обід	- kosilo
- вечерю?	- večerjo?
Де знаходиться їдальня?	Kje je jedilnica?
Будь ласка, дайте мені мій ключ.	Prosim, dajte mi moj ključ.
Мені треба зателефонувати.	Rad bi telefoniral.
від'їзд	odhod
Від'їжджаємо завтра о десятій годині ранку.	Odpotujem jutri zjutraj ob desatih.
Скільки мені треба платити?	Koliko znaša račun?
Будь ласка, залишок ваш.	Izvolite, ostanek je za vas.
Будь ласка, замовте таксі.	Prosim, naročite mi taksi.

Кімната в готелі**Hotelska soba**

ключ	ključ
замок	ključavnica
двері	vrata
вікно	okno
меблі	pohištvo
ванна	kad
дзвінок	zvonec
дзеркало	ogledalo
вимикач	prekinjalo
подушка	blazina
білизна постільна	posteljnine
загальна кімната	dnevna soba
спальня	spalnica
туалет	stranišče
телефон	telefon
телевізор	televizor
холодильник	hladilnik
шафа	omara za obleko
книжкова шафа	knjižna omara
тумба, тумбочка	nočna omarica
килим	preproga
ліжко	ležalnik (kavč)
постіль	postelja
простирadlo	rjuha
ковдра	odeja
покривало	prevleka (deka)

<i>письмовий стіл</i>	pisalna miza
<i>туалетний столик</i>	toaletna mizica
<i>бра</i>	nočna svetilka
<i>скатертина</i>	prt
<i>стілець</i>	stol
<i>картина</i>	slika
<i>торшер</i>	stoječa svetilka
<i>умивальник</i>	umivalnik
<i>унітаз</i>	WC (straniščna) školjka
<i>туалетний папір</i>	toaletni papir
<i>мило</i>	milo
<i>душ</i>	prha
<i>рушник</i>	brisača
<i>крем</i>	krema
- для рук	- krema za roke
- для взуття	- krema za čevlje
<i>зубна паста</i>	zobna ščetka
<i>щітка</i>	ščetka
<i>мочалка</i>	krpa
<i>центральне опалення</i>	centralno gretje
<i>покоївка</i>	sobarica
<i>прибиральниця</i>	čistilka
<i>сходи</i>	stopnišče

Ресторан**Restavracija**

столовий набір	jedilni pribor
скатертина	prt
серветка	prtiček
тарілка	krožnik
ніж	nož
виделка	vilica
ложка	žlica
склянка	kozarec
чарка	kozarček, šilce
кофейний сервіз	servis za kavo
кофейний глечик	vrč za kavo
чашка	skodelica
цукорниця	sladkornica
сілничка	solnica
підставка для яєць	podstavek za jajce
зубочистка	zobotrebec
попілничка	pepelnik
віджимальник для лимона	ožemalnik za limone

Холодна закуска**Hladne predjedi**

м'ясна нарізка	narezek	маслини в маслі	olive v olju
шинка з яйцем	šunka z jajcem	ковбаса з печінки	jetrna klobasa
сендвіч	sendvič	кров'янка	krvavica
сардини в маслі	sardine v olju	фаршировані яйця	nadevana jajca

Салат**Solate**

<i>салат</i>	<i>solata</i>
- овочевий	- zelena
- із помідорами	- paradižnikova
- мішаний	- mešana
- буряковий	- iz rdeče pese
- із капусти	- iz zelja
- картопляний	- krompirjeva
- із огірками	- kumarična
- із морських плодів	- iz morskih sadežev
<i>російський салат</i>	<i>ruska solata</i>
<i>французський салат</i>	<i>francoska solata</i>

Суп**Juhe**

<i>суп з вермішеллю</i>	<i>juha z rezanci</i>
- з фрикадельками	- s kroglicami
- овочевий	- zelenjavna
- грибний	- gobova
- томатний	- paradižnikova
- курячий	- kokošja
- з цибулею	- čebulna
- картопляний	- krompirjeva
- з м'ясом	- golaževa
- із сметаною	- smetanova
- рисовий	- riževa
- гороховий	- grahova
- квасолевий	- fižolova
- з чечевицею	- lečina
- риб'ячий	ribja
<i>борщ</i>	<i>boršč</i>

Гаряча закуска

<i>макарони зі сметаною</i>	<i>široki rezanci s smetano</i>
<i>вертута з сиром (варена)</i>	<i>sirovi štruklji</i>
<i>фаршировані помідори</i>	<i>nadevan paradižnik</i>
<i>яйця, зварені "в мішечок"</i>	<i>mehko kuhana jajca</i>
<i>рис із телятиною</i>	<i>telečja rižota</i>
<i>шинка з яйцем</i>	<i>šunka z jajcem</i>
<i>канапка / бутерброд</i>	<i>kanape /sendvič</i>
<i>омлет</i>	<i>omleta</i>
<i>ясчня</i>	<i>pražena jajca</i>

Tople predjedi

Головні страви

<i>шніцель з грибами</i>	<i>zrezek z gobami</i>
<i>біфштекс з зеленим перцем</i>	<i>biftek z zelenim poprom</i>
<i>голубці з м'ясом</i>	<i>sarma</i>
<i>гуляш</i>	<i>golaž</i>
<i>холодець</i>	<i>hladetina, žolca</i>
<i>жарена ягнятина</i>	<i>jagnječja pečenka</i>
<i>рагу</i>	<i>ragu</i>
<i>шніцель</i>	<i>zrezek</i>
<i>м'ясо печене на грилі</i>	<i>meso pečeno na žaru</i>
<i>відбивна</i>	<i>panirani zrezek</i>
<i>котлета</i>	<i>kotlet</i>
<i>шашлики</i>	<i>ražnjiči</i>
<i>свиняча печінка</i>	<i>svinjska jetra</i>
<i>поросся на жару</i>	<i>odojek na ražnju</i>

Glavne jedi

<i>ребра ягняти</i>	jagnječja rebra
<i>фарширована курка</i>	nadevana kokoš
<i>м'ясо в соусі</i>	meso v omaki

Як приготовлено

<i>варений</i>	kuhan
<i>гарячий</i>	vroč
<i>жарений</i>	ocvrt
<i>змішаний</i>	mešan
<i>квашений</i>	kisel
<i>копчений</i>	prekajen
<i>маринований</i>	vložen
<i>на ветрилі</i>	na ražnju
<i>на жару</i>	na žaru

Način priprave

<i>солений</i>	nasoljen
<i>печений</i>	pečen
<i>порізаний</i>	sekljan
<i>посічений</i>	sesekljan
<i>сирий</i>	surov
<i>смажений</i>	pražen
<i>солодкий</i>	sladek
<i>тушкований</i>	dušen
<i>фарширований</i>	nadevan
<i>холодний</i>	hladen

Руба та морепродукти

<i>вугор</i>	ugor
<i>короп</i>	krap
<i>лосось</i>	losos
<i>камбала</i>	morski list
<i>окунь</i>	ostriž
<i>товстолобик</i>	kopvorn

Ribe in morski sadeži

<i>сардіна</i>	sardela
<i>скумбрія</i>	skuša
<i>йорж</i>	smuč
<i>сом</i>	som
<i>щука</i>	ščuka
<i>тунець</i>	tuna

карась	klen
стерлядь	kečiga
лящ	ogrica
форель	postrv

кальмари	lignji
рак	rak
равлик	polž
устриця	ostriga

М'ясо

ягнятина	jagnjetina
телятина	teletina
курчатина	piščanec
свинина	svinjina
дичина	divjačina

Meso

баранина	ovčetina (bravina)
курятина	kurje meso
кролятина	zajčje m.
індичатина	puranje m.
конина	konjsko m.

Приправа

цибуля	čebula
часник	česen
гірчиця	gorčica
майонез	majoneza
оцет	ocet, kis
хрін	hren
петрушка	peteršilj
кріп	koper
кориця	cimet
ваніль	vanilja
підлива	omaka

Začimbe

олія	olje
- оливкова	- oljčno
- соняшникова	- sončnično
перець (червоний)	paprika
лавровий лист	lovor
перець (чорний)	poper
цукор	sladkor
сіль	sol
орігано	origano
куркума	kurkuma
кетчуп	kečap

Гарнір

<i>смажена картопля</i>	pomfrit
<i>рис варений</i>	riž kuhan
<i>макарони</i>	špageti
<i>гречана каша</i>	ajdova kaša
<i>кукурудзяна каша</i>	koruzni zdrob
<i>пюре</i>	pire
<i>перловка</i>	ješprenj
<i>галушки</i>	cmoki

Priloge**Десерт**

<i>фаршировані яблука</i>	nadevana jabolka
<i>персик у червоному вині</i>	breskve v rdečem vinu
<i>тістечка (торт)</i>	torta
<i>печиво</i>	pecivo
<i>шоколад</i>	čokolada
<i>фруктовий салат</i>	sadna kupa
<i>млинці</i>	palačinke
<i>вертута з горіхами</i>	potica
<i>пиріжок</i>	pirožek
<i>пиріг</i>	pirog
<i>пудинг</i>	puding
<i>компот</i>	kompot
<i>тістечко з маком, яблуками та сиром</i>	prekmurska gibanica
<i>морозиво</i>	sladoled
<i>шоколадне</i>	čokoladni sladoled

Sladice

ванільне	vanilijev sladoled
пампушки (жарені в олії)	krofi
рисова запіканка	rižev narastek

НАПОЇ

Безалкогольні напої

черешневий сік	češnjev sok
яблучний сік	jabolčni sok
лимонад	limonada
лимонний сік	limonin sok
малиновий сік	malinov sok
персиковий сік	breskov sok
мінеральна вода	mineralna voda
помаранчний сік	oranžada
томатний сік	paradižnikov sok

PIJAČE

Brezalkoholne pijače

сливовий сік	slivov sok
чорний чай	pravi čaj
кава із сметаною	kava s smetano
молоко	mleko
абрикосовий сік	marelični sok
какао	kakav
фруктовий чай	sadni čaj
зелений чай	zeleni čaj
фруктовий сік	sadni sok

Алкогольні напої

біле, червоне, сухе вино	belo, črno, suho vino
спиртний напій із груш	viljamovka
яблучник, сідр	jabolčnik
слив'янка	slivovka
варене біле вино	kuhano belo vino
лікер	liker
іскристе вино	peneče vino

Alkoholne pijače

біле, червоне, сухе вино	belo, črno, suho vino
спиртний напій із груш	viljamovka
яблучник, сідр	jabolčnik
слив'янка	slivovka
варене біле вино	kuhano belo vino
лікер	liker
іскристе вино	peneče vino

шампанське	penina
пиво пляшкове	pivo v steklenici
напівсухе вино	polsuho vino
горілка	vodka (žganje)
світле, темне пиво	svetlo, temno pivo
розливне пиво	točeno pivo

ЇЖА

Приготування та приймання їжі

Сніданок.	Zajtrk.
Другий сніданок.	Malica.
Обід.	Kosilo.
Полуденок.	Popoldanska malica.
Вечеря.	Večerja.
Снідати (обідати, вечеряти).	Zajtrkovati (kositi, večerjati).
Їдальня .	Jedilnica.
Кафе.	Kavarna.
Буфет.	Bife.
Ресторан.	Restavracija.
Смачного!	Dober tek!
На здоров'я!	Na zdravje!
Варити бульйон (борщ, суп).	Kuhati mesno juho (boršč, juho).
Смажити картоплю (рибу, омлет, млинці, гриби).	Peči krompir (ribe, omlete, mlince, gobe).

JEDI

Priprava in uživanje jedi

<i>Варити м'ясо (овочі, яйця, молоко).</i>	Kuhati meso (zelenjavo, jajca, mleko).
<i>Тушкувати м'ясо (качку, овочі).</i>	Dušiti meso (raco, zelenjavo).
<i>Пекти бісквіт (кекси, пиріжки з капустою, пироги з яблуками, печиво).</i>	Peči pito (kekse, piroške z zeljem, pirog z jabolki, pecivo).
<i>Полити салат олією (майонезом, сметаною, гірчицею, оцтом).</i>	Pripravljati solato z oljem (majonezo, smetano, gorčico, kisom).
<i>Заварювати чай (каву, какао).</i>	Kuhati čaj (kavo, kakav).
<i>Міцний чай (німецький чай).</i>	Krepki čaj (blagi čaj).
<i>Покличте, будь ласка, шеф-кухара.</i>	Prosim, pokličite šefa kuhinje!
<i>Риба пересмажена, а спагеті переварені.</i>	Riba je preveč pečena, špageti so razkuhani.
<i>У вас є книга скарг?</i>	Ali imate pritožno knjigo?

Прохання. Пригощання

Prošnje – Postrežba

<i>Офіціант!</i>	Natakar! Natakarica!
<i>Будь ласка, що пані / пан бажають?</i>	Prosim, kaj želi gospod / gospa?
<i>Було б добре що-небудь поїсти / попиту.</i>	Želim nekaj pojesti / popiti.
<i>Будьте ласкаві, принесіть меню.</i>	Prinesite mi jedilni list, prosim.
<i>Що ви мені порадите?</i>	Kaj mi priporočate?
<i>Чи є у вас сьогодні яке-небудь фірмове блюдо?</i>	Ali imate danes kakšno specialiteto?
<i>Дозвольте запропонувати вам нове блюдо.</i>	Dovolite, da vam priporočim novo jed.
<i>Будь ласка, принесіть мені склянку води.</i>	Prosim, prinesite mi kozarec vode.

<i>Будь ласка, передайте мені (сінь, хліб, цукор).</i>	Prosim lepo , podajte mi sol, (kruh, sladkor).
<i>Принесіть, будь ласка, ще один прибор.</i>	Dajte mi, lepo prosim , še en pribor!
<i>Вам сподобалось?</i>	Vam je bilo všeč ?
<i>Так, дуже смачно.</i>	Ja, bilo je zelo okusno .
<i>Можливо ще щось бажаєте?</i>	Mogoče želite še kaj?
<i>Принесіть, будь ласка, рахунок.</i>	Prinesite, prosim , račun!
<i>Будете платити готівкою чи карткою?</i>	Ali boste plačali z gotovino ali s kartico?
<i>Будемо раді вас ще бачити.</i>	Veseli bomo, če nas boste še obiskali.
<i>Обов'язково завітаємо до вас ще раз.</i>	Obvezno še pridemo k vam še enkrat.

5. ПРО СЛОВЕНІЮ

Словенія (офіційно Республіка Словенія) - демократична республіка в південній частині середньої Європи та північній частині Середземномор'я із населенням у два мільйони жителів. Держава межує на заході з Італією, на півночі - з Австрією, на сході - з Угорщиною, на півдні - з Хорватією. Площа країни 20.273 кв.км. Столиця Словенії – Любляна.

Словенська мова є офіційною мовою, але в містах компактного проживання італійської та угорської громад італійська і угорська мови також є офіційними. Найбільші міста Словенії – Марібор, Цельє, Крань, Копер, Ново Место.

Словенія знаходиться на перетині Юлійських Альп, Середземномор'я, Панонської низовини та Дінарських Альп. Довжина словенської берегової лінії Адріатичного моря 46,6 км. Найвища гора – Триглав (2864 м), яка зображена на державному прапорі країни та гербі. Головні річки Словенії – Сава, Драва та Соча з притоками. Це гірські ріки із значним гідроенергетичним потенціалом.

Найбільш важливою галуззю словенської економіки являється переробна промисловість, яка почала існувати ще в XIV столітті. А виробництво заліза та сталі в словенщині має традицію більше двох тисячоліть.

Сьогодні в Словенії виробництво та експортування високоякісних виробів із сталі, кришталю, фармацевтичних препаратів, телефонних апаратів, ізоляційного матеріалу, електропобутових приладів, обладнання для харчової та сільськогосподарської промисловості мають міжнародний досвід та відмінну репутацію. В усьому світі відомі продукції підприємств “Гореньє” та “Іскра”, фармацевтична фабрика “Крка”, гірськолижне обладнання фірми “Елан”. Найбільш важливий експортний товар - меблі.

У країні функціонують 820 шкіл, 37 вищих спеціальних учбових заклади і 3 університети (Люблянський, який засновано в 1595 році, Маріборський та університет в приморському місті Копрі). Рівень освіти та кваліфікації робітників в Словенії – найвищі із всіх країн Центральної Європи і один з найвищих в світі. По кількості науковців та науково-дослідних інститутів Словенія стоїть в одному ряду з розвиненими європейськими країнами.

Словенія – це центр міжнародного туризму. Красота природи у будь-яку пору року з мальовничим ландшафтом, велика кількість пам'яток

культури та архітектури, численність оздоровниць приваблюють сюди тисячі людей з усіх куточків світу. Щорічно Словенію відвідують близько двох мільйонів туристів. Туристичний центр Альп - курорт озера Блед з острівцем посередині та гарним стародавнім замком (словен. *Blejski grad*), що здіймається високо над озером. Тільки дві години поїздки автомобілем відділяють відвідувачів, що милуються вершинами гір, від насолод, які пропонує словенське Середземномор'є. Порторожська Рив'єра з зеленими парками, з першокласними готелями, казино, конгресними залами, пристанню та аеропортом відома далеко за межами. Багато розваг та вишукана кухня морського узбережжя з рибними стравами та високоякісними винами задовольнять найбільш вимогливі смаки.

З нижче наведеним текстом та фотографіями бажаємо стисло представити визначні місця Словенії. Всі ті, хто завітають до такої чудової країни на сонячній боці Альп, обов'язково знайдуть дуже багато гарних та казкових місць. На невеликій території зможуть помилуватися різноманітними чудовими створіннями природи та познайомитися з добрими цікавими людьми, які тут мешкають та працюють.

Про Словенію можна відверто сказати, що вона є "зеленим серцем" Європи, що примостилося між гористими Австрією та Італією, рівнинною Угорщиною та теплим Адріатичним морем. Ця країна відкрита для бажаючих усього світу: З великим задоволенням ви зможете милуватися засніженими вершинами Альп та чудовим Триглавським народним парком з величезною кількістю льодових долин, з ущілинами, водопадами, озерами та кришталево чистими гірськими потоками. Все це приваблює не тільки тих, хто шукає в горах миру та спокою, затишку та краси, натхнення та кохання, але й тих, хто займається альпінізмом, лижним спортом, каное та інших шукачів гострих відчуттів, хто шукає розслаблення та бадьорість повсякдення.

Триглав

Блед

Для тих, хто в пошуках досліджування та відкриття чудових туристичних місць, бажано вирушити до Карсту з дивовижними підземними ямами-печерами, плоскогір'ями, які піднімаються над полями та долинами. В пам'яті залишаться надовго незабутні враження від рік, які зникають під землею та озер, які то пересихають, то знов з'являються. В Словенії є багато туристичних підземних печер: від всесвітньо відомої Постойської печери з мальовничими сталактитами і сталагмітами, стовпами та кам'яними завісами чудернацьких форм та відтінків до тяжко доступних ям-печер, до яких можуть провести досвідчені мешканці.

Завдяки великій кількості термальних та мінеральних джерел в Словенії розвиток санаторно-курортної галузі набув значного потенціалу. Словенські курорти та санаторії притримуються правила - за здоровий дух та здорове тіло, за розслаблення і гарне самопочуття з розвагами та відпочинком в будь-який час пори року.

Одним із показників багатой словенської історії та культури є стародавні замки й палаци. Культурна спадщина Словенії дуже багата та різноманітна, але, на жаль, в минулому багато культурно-історичних пам'ятників зазнало руйнувань та знищень.

Ліпиця

Замок Сніжник

Звичайно, велика культурна і духовна спадщина країни є одною із головних ресурсів розвитку туризму в Словенії. І до того ж багате ділове та культурне життя словенців привело до розквіту країни. Якщо добре розглянути архітектуру міст, селищ та невеликих сіл, щоб дізнатися про словенські звички та традиції, то будемо дуже здивовані їх простотою і величністю, красою і люб'язністю, загадковістю і скромністю. Щодо музеїв та галерей, то їх можна відвідати в будь-якому місті Словенії. Кожний може знайти тут для себе багато цікавого та корисного. Любляна, як столиця Словенії, є центром культурного,

господарського та політичного життя. Другим найважливішим центром Словенії є місто Марібор. Штаєрська столиця в обіймах виноградних пагорбів та зеленого Погор'я приваблює низкою культурних подій. Марібор з гордістю пишається найстарішою виноградною лозою в світі, яка вже понад чотири століття зеленіє на березі річки Драви. Мальовничі гори Погор'я гостинно приваблюють всіх на культурні та спортивні заходи. Словенці змогли зберегти люб'язність та привітність, скромність та гостинність до сьогоднішнього дня. В цій країні мешкають дуже приємні люди. Їх душа завжди молода, а серце співає гарні мелодичні пісні, і для всіх вони завжди знайдуть теплі та чуйні слова, корисну та влучну пораду і, звичайно ж, подарують теплу та ніжну посмішку.

Словенські міста

Про словенські міста можна відверто сказати, що всі вони дуже гарні, цікаві та всесвітньовідомі як культурно-історичні центри. Від міста до міста можливо швидко дістатися, бо дороги та автостради дуже добре впорядковані. Розвиток науки та техніки, культури та мистецтва, освіти та спорту стоять на першому місці і являються головною метою словенців. Для цього збудовано багато палаців та будівель, стадіонів та різних спортивних майданчиків. Багато фахівців та майстрів своєї справи дбають про розвиток культури та освіти, науки та спорту, а насамперед дбають про добробут людей. Треба ще додати, що всі словенські міста можливо бачити як в дзеркалі, дивлячись в яке відчуваєш, як ці міста виникали та розвивалися багато сторіч.

Цікаво, що центри міст залишилися такими, якими вони були сотні років тому. Навіть не дивлячись на те, що багато зруйновано та знищено - дух старих та минулих часів залишився. Міста Целе, Любляна, Птуй походять своїм корінням ще з античних часів. Міста епохи середньовіччя: Радовлиця, Крань, Шкофія Лока, Камнік, Словень Градец, Ново Место, Метліка.

Уздовж словенського узбережжя розкинулися міста Піран, Копер, Ізола, які приваблюють своєю середньовічною архітектурою. Та є ще дуже багато чудових міст, які варто відвідати та помилуватися їх красою. Наприклад: Вішня гора, Костанєвиця на Кркі, Віпавський Кріж, Штанєл та багато інших.

Історичні відомості

Перші поселення людини на території сучасної Словенії виникли ще у часи палеоліту. Археологічні знахідки, які відносяться до бронзового віку (приблизно 2000 – 900 ст. до н. е.), свідчать про те, що найбільш густо населені в цей час були райони на півдні від сучасної Любляни - Люблянсько Бар'є та біля озера Церкниця.

З 27 року до н.е. по 476 рік н.е. Словенія була частиною римської провінції Паннонія.

Територія Словенії в давнину була заселена іллірійськими, а згодом кельтськими племенами. В I ст до н.е. була захоплена римлянами і романізована.

В VI ст. з регіону Карпатського басейну на східнословенські землі приходять слов'янські племена, що оселяються в долинах річок Драви, Сави і Мури.

У 626 році вони звільнилися з-під влади аварів і створили самостійну слов'янську державу - Велика Карантанія.

З кінця VIII – початку IX ст. Велика Карантанія входила до складу Франкської держави, а після її розпаду – Священної Римської імперії німецької нації.

У XIII ст словенські землі входили у володіння чеського короля Пшемисла II, а потім попали під владу Габсбургів.

Прибережні міста виявилися в XII–XIII ст. під управлінням Венеціанської республіки. Не дивлячись на напади турок-османів з XV ст, словенські землі залишалися під владою Габсбургів до початку XIX ст.

У 1809–1814 рр. словенські землі входили до складу створених Наполеоном провінцій Іллірійських. Французька влада дозволила використовувати словенську мову для місцевої самоврядності, сприяла розвитку систем доріг, створила нові школи і ввела в дію цивільний Кодекс Наполеона.

Але в 1814–1815 рр. Словенія була знов передана Австрії і знаходилася під владою Габсбургів до 1918 року.

У 1918 році лідери словенського народу прийняли рішення про приєднання словенських земель до Королівства Сербів, Хорватів і Словенців (з 1929 р. держава стала називатися Югославією).

У роки Другої світової війни югославська Словенія була розділена між Німеччиною, Італією та Угорщиною.

В 1945 році Словенія як одна із шести республік увійшла до складу Федеральної Народної Республіки Югославії.

У 1963 році, відповідно до нової конституції, Словенія стала республікою у складі Соціалістичної Федеральної Республіки Югославії.

В кінці 1980-х років політичне керівництво Словенії прийняло рішення про проведення багатопартійних виборів.

В квітні 1990 року відбулись перші в Югославії демократичні і багатопартійні вибори.

25 червня 1991 року Словенія прийняла декларацію про державний суверенітет.

2 липня 1991 року війська Югославії бомбили Люблянну. Але своєчасне втручання країн ЄС зупинило розпочату війну. Під час бойових дій в країні загинуло 18 людей.

В жовтні 1991 року. Словенія стала повністю незалежною державою.

3 травня 1992 року Словенія - член ООН.

21 грудня 2007 року Словенія приєдналася до країн Шенгенського договору.

Любляна

Про місто Любляна можна сказати, що це невелике містечко, яке має всі атрибути великої столиці в Європі. Це місто є місцем об'єднання культур сходу та заходу, і тому все старовинне тут гармонійно переплітається із сучасністю. Любляна – це культурний центр з багатьма театрами, музеями і галереями. Вона може також по праву гордитися однією з найстаріших філармоній у світі. Любляна - це університетський центр і місце проведення багатьох ділових та культурних зустрічей.

В давні часи Люблянну називали "Білою Люблянною". З роками білизна мало посіріла, але стара Любляна й досі зберігає свою чарівність та миловидність. Центром міста вважається розташований на високому пагорбі Люблянський Град та люблянський собор, в минулому резиденція місцевих феодалів.

Замок був заснований на рубежі X - XI століть і перебудований в XVII сторіччі у стилі бароко, що домінує в цій частині Любляни. У скарбницях замку донині збереглися фрагменти кельтських, іллірійських і давньоримських споруд. Це гордість Любляни.

У гарну погоду з панорамного майданчика замку добре видні Юлійські Альпи з найвищою горою в Словенії - Триглав, чудові ліси із пагорбами, на яких височіють храми, сусідні села, околиці міста, та й кожен вулицю та будинок Любляни можна роздивитися з висоти. Важливою визначною пам'яткою є також площа Прешерна (словен. *Prešernov trg* - 1905р.), названа так на честь національного поета Словенії, Франце Прешерна. На площі височіє францисканська церква Благовіщення (1646-1660 рр.) з унікальною бібліотекою.

Оперний театр в Любляні

Народний музей в Любляні

Центральною частиною Любляни є Тромостов'є - три пішохідних мости, перекинутих через ріку Люблянницю, які прикрашені гарними статуями драконів – це чудове творіння архітектора Йосе Плечника. Один із мостів веде до Ратуші (1718р.) з двома внутрішніми відкритими двориками та фонтаном "Нарцис"(1751р.), збудованим в стилі бароко.

В центральній частині міста навколо міської площі знаходяться поруч собор Св. Миколи (XVIII ст.) та ансамбль вулиці Міклошевича - єдиний зразок паркового мистецтва в світі - Парк Миклошича. Цікаві Єпископський палац, Церковна семінарія з фресками роботи Джуліо Каліо (1721 р.), церква Св. Іакова (1615 р.) з восьмигранною каплицею Св. Франциска (1660 р.), церква Св. Кирила та Мефодія, палац Лонтовж на Новій площі (сьогодні тут знаходиться Академія наук та мистецтва), будинок Національної та університетської бібліотеки, в минулому монастир XIII ст., а нині театр під відкритим небом - "Крижанки", місце народження незалежної Словенії - Площа Конгресу із будинком Філармонії, прихідська церква Св. Троїці (1726 р.), а також Цанкар'єв будинок. В західній частині

міста знаходиться мальовничий парк Тіволі з замком та художньою галереєю, а на східному березі ріки Любляниця - місцевий музей, який має велике зібрання древньоримського мистецтва.

Любляна — розвинене промислове місто. У місті й передмістях розташовані підприємства машинобудування, хімічної, текстильної, продуктової, шкіряно-взуттєвої, деревообробної, паперової та поліграфічної промисловості. У місті містяться словенська Академія наук і мистецтв, університет. Любляна — великий транспортний вузол, який лежить на перетині важливих європейських транспортних шляхів. У 26 км від міста Любляна знаходиться міжнародний аеропорт Брнік.

На гостей, які приїдуть до Любляни чекають сучасні готелі всіх категорій - від дорогих до дешевших: готель Lev (5 зірок), Grand Hotel Union (4 зірки), Hotel Slon Best Western (4 зірки), Hotel Garni (4 зірки), M – Hotel (3 зірки), City Hotel Ljubljana (3 зірки) in Hotel & Hostel Park (2 зірки). А для тих, хто віддає перевагу єднанню із природою та проживанню в кемпінгу знайдеться місце в Єжиці.

Неподалік Любляни є термальна баня: Terme Snovik. Для бажаючих зазирнути у світ таємних бажань цілодобово відкрите Casino.

Сновік

Люблянський замок

Історичні відомості

Околиці міста Любляна входили до складу давньоримських володінь ще до нашої ери. У 34 р. до н.е. римська колонія Емона була розташована недалеко від сучасної Любляни і отримала права міста.

У V столітті н.е. територія була захоплена варварами.

З VI століття тут розташована слов'янська Лувігана, яку в X столітті

захопили угорці. Перша письмова згадка Любляни відноситься до 1144 року.

У 1260 році вперше Любляна згадана, як місто на річці Любляниця. Тоді ж Любляна стала адміністративним центром Крайни.

В 1276 р. Любляна перейшла до рук тірольських графів.

З 1335 року по 1918 рік — Любляна постала головним містом Крайни, яка знаходилася під владою Габсбургів.

У 1809—1813/1815рр. — центр французьких іллірійських провінцій.

У XIX — початку XX сторіччя — Любляна стала центром словенського народного визвольного руху.

З утворенням в 1918 році Королівства сербів, хорватів і словенців, що стало потім Королівством Югославія, Любляна стала столицею Словенії в його складі.

З початком Другої світової війни окупована італійцями (1941—1943рр.), а потім німцями (1943—1945рр.).

Після закінчення війни Любляна — столиця Югославської Соціалістичної Республіки Словенія.

З 1991 року — столиця незалежної Словенії.

Марібор

Марібор є головним містом Штаєрської області та вважається другим за величиною та значенням містом Словенії після Любляни. Марібор славиться своєю унікальною неповторною архітектурою. Це місто, вся стара частина якого була збудована в епоху Ренесансу, виглядає надзвичайно молодим, можливо, завдяки безлічі новозбудованих університетів, театрів та виставкових залів, але зуміло зберегти ту неповторну красу сивої давнини та своєї незабутньої історії. Марібор розташований на гірському масиві Погор'є біля живописної річки Драви, вздовж якої розкинувся яскравий та життєрадісний район Лент, знаменитий проведенням міжнародного культурного Фестивалю Лент. Завдяки численним приміщенням для проведення конгресів (переважна більшість яких розташована в готелі «Хабакук»), Марібор

має статус важливого центру конгресного туризму в Словенії. Гірські схили Погор'я з сосновими лісами, недоторкані річечки та водоймища, нескінченні ряди виноградників та переплетених "винних доріг", сільські туристичні садиби та привабливі винні крамниці очікують туристів у будь-яку пору року. Маріборчани вважаються гарними, привітними людьми та добрими організаторами будь-якої справи. В 2000 році Марібор отримав статус Альпійського міста. Головні туристичні визначні місця міста Марібор: Маріборський замок (1478р.), зараз там знаходиться краєзнавчий музей, Словенський народний театр (1852р.), церква Іоана Хрестителя (XII-XVIII ст.), будинок міської Ратуші (1515р.), збудований в стилі епохи Відродження, церква Св. Людовіка, Судна башта (1310р.), Єврейська башта та синагога (1456р.), художня галерея, музей фотографії, чудовий міський парк з акваріумом і тераріумом та прекрасний горнолижний курорт в Маріборському Погор'ї. Марібор має другий по величині в Словенії аеропорт.

Марібор

Погор'є. Готель "Зоря"

Історичні відомості

Перше згадування про замок Марбург відноситься до 1164 року. Марбург (пізніше – Марібор) став центром невеликого графства в долині ріки Драви, яке пізніше ввійшло до складу герцогства Штирія. Після установлення в Штирії династії Габсбургів в 1278 році місто почало швидко розвиватися та постало одним із найважливіших торгових центрів. В 1532 та 1683 роках мешканці міста успішно відборонилися від турків, які здійснювали постійні напади на штирійські землі.

В 1941 році Нижня Штирія разом з Марібором була окупована Німеччиною. В квітні того ж року місто Марібор відвідав Адольф Гітлер на честь якого був організований великий прийом в місцевому замку. Під час війни в Маріборі були розміщені великі військові заводи. Німців, які

проживали на території після закінчення війни було вигнано із міста, а Марібор швидкими темпами почав розвиватися, чому сприяли близькість австрійської границі та наявність значної кваліфікованої робочої сили. В результаті місто постало головним транспортним, промисловим та культурним центром східної частини Словенії.

Найстаріший виноградник у світі

Погор'є

Адріатичне море

Словенська Рив'єра на півночі Середземного моря має дуже милий і теплий клімат. Це край оливкових та мандаринових садів. Тут ніколи не випадає сніг і на протязі всього року навкруги все зеленіє. Звідси можна швидко дібратися до Любляни чи до Австрії, до Угорщини чи до Італії. На словенському узбережжі дуже добре розвинута територіальна та соціально - побутова інфраструктура, як для дорослих, так і для дітей. Туристи можуть вибрати для себе багато різних видів відпочинку та спорту і на землі, і на воді. Порторож, Копер, Піран, Ізола – приморські міста відпочинку з сучасними готелями, з середньовічними будинками під черепичними дахами, з доісторичними церквами та палацами дивовижної краси, з величезною кількістю різноманітних басейнів та парків.

Копер

Про місто Копер (італ. Каподістрія) говорять, що його історична архітектура є одним з найяскравіших зразків містобудівної архітектури у північній частині півострова Істрія на узбережжі Піранського заливу. Копер – найбільше словенське приморське місто, столиця словенської Істрії та головний морський порт країни. До XIX століття Копер був розташований на Козячому острові, потім місто й острів були з'єднані з материком, але Копер й донині за традицією ділять на стару “острівну” частину і нову “материкову”. Центр міста збудований в старовинному

італійському архітектурному стилі та оберігається як цінна пам'ятка історії та культури. У передмісті Копера, звідки до його центру майже кілометр, знаходиться гарний чудово впорядкований готель «Жустерна» із комфортабельними номерами та чудесною різноманітною кухнею, яка прославляється поєднанням словенських, австрійських й італійських кулінарних традицій. На території готелю розташувалися аквапарк, комплекс відкритих басейнів з підводним масажем, дитячий басейн із атракціонами. Є і комплекс закритих басейнів, куди входять басейн із гіркою, спортивний басейн, дитячий басейн з атракціонами, басейн із підводними масажами, коловороти-джакузі. Для бажаючих подорожувати пішки чи велосипедом вздовж узбережжя є гарно обладнані доріжки. Щодо культурного повноцінного відпочинку та оздоровлення тут створено всі необхідні умови. В Копрі є два музеї, бібліотека, три галереї, кінотеатр та театр.

В Копрі варто відвідати чудову площу Тітов Трг, будинок Лоджії (1464 р., зараз тут розташовані кафе та художня галерея), собор Св. Марії (XV ст.), церкву Св. Миколи (XVI ст.), ротонду Іоана Хрестителя (Кармин, 1317 р.), церкву Св. Бассо (XVI ст.), арсенали Форестерія та Амерія, старовинне зерносховище Фонтіко (XIV ст.), міські ворота Муда (1516 ст.), палац Гравізі Барабабьянка, палац Бельграмоні-Такко (1600 р.) з чудовим регіональним музеєм, палац Тотто екс Гавардо (XVIII ст.), палац Брутті та найстародавнішу будівлю міста - ротонда Вознесіння (1082 р.).

Піран

Копер

Необхідно написати ще декілька слів про Міжнародний фестиваль давньої музики "Folkest", який відбувається в Копрі кожного року в липні місяці. На фестиваль з'їжджаються сотні музикантів та співаків з різних

куточків світу. Копер - чудове, живописне місто з багатою та цікавою історією, де можна добре відпочити й оздоровитися.

Історичні відомості

Копер виріс із античного грецького поселення, відомого під назвою Аєгида. В римський період місто дістало ім'я Каприс, звідки і пішла нинішня назва міста.

В VII - VIII сторіччях місто зазнало великих труднощів - на місто нападали франки, лангобарди, та слов'янські племена. В VIII сторіччі була встановлена єпархія

В XI сторіччі місто було втягнене в боротьбу між Венецією та Священною Римською імперією. За підтримку, надану Копром, імператор Конрад II нагородив місто деякими привілеями. В 1278 році місто було приєднане до Венеції. У складі венеціанської республіки Копер пережив великий розквіт – він став великим містом та відомим портом в Істрії. Після розпаду венеціанської республіки в 1797 році місто Копер ввійшло до складу Австрії. З 1805 до 1813 року місто контролювали Наполеонові війська, а в 1813 році Копер знову ввійшов до складу Австрійської імперії.

Після закінчення Першої світової війни Копер разом з півостровом Істрія ввійшов до складу Італії. Після Другої світової війни Копер знаходився в Зоні "В", яка була під владою Югославської народної армії і називалася "Вільна територія Трієст". В той час значна кількість італійців переселилася до Італії.

В 1954 році Вільна територія Трієсту перестала існувати і Копер став часткою Югославії. В 1991 році Словенія стала незалежною і Копер, звичайно, постав словенською територією.

Піран

Піран – старовинне портове місто, яке розташоване на березі Адріатичного моря, на Піранському півострові в 7 км від хорватського кордону та в 23 км від італійського кордону. Місто Піран - музей під відкритим небом, в якому збереглися чудові зразки середньовічної (головним чином венеціанської) архітектури - вузькі вимощені вулички зі щільно прилеглими один до одного будиночками, які з рівнинного берега сходишками піднімаються вгору та додають цьому

місту характерний середземноморський відбиток.

Піран в давні часи належав Венеціанській республіці і це наклало свій відбиток на вигляд міста, який зберігся до наших днів. Самі словенці називають Піран “Венецією в мініатюрі”. Тут не зустрінеш сучасних будівель та хмарочосів – тут панує колорит середньовіччя. Піран – це дійсно тісне сплетіння італійської та словенської мов, культур та традицій. Місто охороняється як цінна пам’ятка історії та архітектури тому, що в місті збереглася велика кількість дивних архітектурних шедеврів. Це і відома центральна площа імені італійського композитора та скрипаля, вченого і математика Джузеппе Тартіні (1692 – 1770 рр.), який був уродженцем цього міста. Це і відома церква Св. Петра (1818р.) з баштою, з якої відкривається чудовий панорамний вигляд на Трієстський залив та на все місто. Тут збереглися рештки кріпосної стіни (XIIст.) із якої можна помилуватися гарним виглядом міста та околиць. Серед вузьких вуличок височіють церква Св. Франциска (XVIII-XIX ст.), церква Богоматері Сніжни (1404 р.), церква Св. Георгія (XIV ст.) - покровителя міста, церква Богородиці, дзвіниця (1608 р.), церква Св. Стефана (XIV ст.), невеликий Акваріум, морський музей, художня галерея “Мінорум” та Палац правосуддя (XIX ст.)

Історичні відомості

Першими поселенцями цих місць були істри (звідси і назва півострівів Істрія), що прославилися як досвідчені мореплавці та грізні пірати, які страшили римських морських торговельників на Адріатиці. В 178 – 177 роках до н.е. римляни заволоділи Істрійським півостровом і заснували тут ряд своїх колоній. Перше згадування про Піран можна знайти в “Космографії” Равенського Аноніма, в якій автор в числі інших римських поселень на істрійському узбережжі згадує “Піранон” – теперішній Піран. Датою його заснування, на думку деяких дослідників, можна рахувати кінець V сторіччя.

ВХ столітті Венеція стала найсильнішою морською державою на Адріатиці. Шукаючи союзу із істрійськими містами, Венеція бачила перспективу розширення своїх ринків та опору для просування в центральні та південні області Адріатики. В 933 році венеціанці уклали договір з Піраном. Піранська влада розраховувала на допомогу Венеції в протистоянні з іншими містами Істрії, передусім з Копром, який саме набирив сили.

З 1283 року по 1797 рік Піран знаходився під владою Венеції та був для неї головним поставником солі. Саме солеваріння та морська

торгівля приносили жителям міста головний прибуток та благополуччя. Виробництво солі в Сечовлі та Струнянах діє й донині.

Після Першої світової війни Піран входив до складу Італії. Приморські словенці приймали активну участь в народно-визвольній боротьбі 1941-1945 років. З 1945 року Піран став частиною Словенії.

Піран

Порторож

Сечовельська сіль

В краю Сечовлі з давніх давен виробляють сіль із морської води. До нинішнього часу тут видобувають сіль досвідчені майстри по старій методиці та за давніми звичаями. На покинутому місці, де вже не видобувають сіль, збудували музей - музей історії видобування солі. В Сечовельському краю є багато птахів, які прилітають із різних країн світу. В цих місцях нараховано більше ніж 280 різних видів птахів.

Карст

Карст – явище та процес розчинення чи вилуговування гірських порід поверхневими чи підземними водами і формування специфічного (поверхневого та підземного) рельєфу. Термін походить від назви вапнякового плато Карст біля Трієста. Карстуванню легко піддаються такі породи: сіль, гіпс, вапняки, доломіти, крейда, мергель.

Карстові прояви

Виділяють поверхневий (голий) та покритий (похований) карст.

Поверхневий карст - форма рельєфу, що виникла в процесі карстування земної поверхні. Породи, що карстуються, лежать безпосередньо на поверхні, тому швидко розмиваються потоками вод від атмосферних

опадів. Форми рельєфу поверхневого карсту: лійка, шахта, колодязь, карри, каррові поля, понори.

Покритий карст – тип карсту, який розвивається в областях, де карстові відклади покриті товщею пухких утворень різного генезису. Карст з покривом елювію і ґрунту іноді називають карстом середньоєвропейського типу. Форми рельєфу покритого карсту: печери, підземні канали, підземні пустоти.

Карст

Шкоцянська печера (карстування)

Умови розвитку карсту

Для розвитку карсту необхідні такі умови:

1. Наявність порід, що карстуються;
2. Достатня кількість опадів (в рідкому стані) чи підземних вод;
3. Можливість інфільтрації поверхневих вод в породи, що можуть карстуватися. Якщо розчинні породи покриваються водотривким шаром (наприклад глинами чи лесоподібними суглинками), то поверхневі води не можуть проникнути крізь них у нижчележачі шари;
4. Тріщинуватість порід, що можуть карстуватися - порода, що лежить суцільним пластом не буде розмиватися, а стане водотривким ложем для горизонту підземних вод. Карст має два обличчя: одне на поверхні землі, а друге – під землею, а причиною цього є вапняк та вода. На поверхні землі вони створюють карстові котловини, долини, каньйони, яри та рівнини (Планінська та Церкнішська), а одночасно під землею пролягають численні ущелини і карстові печери. Кажуть, що словенський Карст – це найкрасивіший клаптик підземного світу на нашій планеті.

Пред'ямський замок — надзвичайний в Словенії — за розташуванням, красою, кількістю складених про нього легенд. Замок вбудовано у скелю та ще й над урвищем заввишки 123 метри над карстовим руслом річки Локви. Перша згадка про Пред'ямський замок відноситься до 1274 року. Зараз у приміщенні замку знаходиться музей з цікавою колекцією старовинної зброї. Під замком розташована величезна карстова печера протяжністю близько шести кілометрів. Частина підземних залів у минулому використовувалася під стайні та для захисту від ворогів під час війн. Біля самого входу в печеру можна побачити залишки легендарного Еразмового граду. Прихильники середньовіччя традиційно влаштовують сьогодні біля Пред'ямського замку лицарські турніри.

Пред'ямський замок

Церкнишське озеро

Одним із найдивовижних карстових створінь в Словенії являється місто Церкниця, де знаходиться відоме Церкнишське озеро – періодично наповнюване водою карстове поле, в якому можна ловити рибу, а навесні вода несподівано починає висихати, залишаючи на місці озера поле, на якому влітку косять траву. Цей край вважається еталоном карстових висихаючих озер та зникаючих під землею річок, які то з'являються на поверхні землі то раптово зникають у підземному царстві. Карстовий ландшафт фантастично чудовий: частину його можна побачити над поверхнею землі, а друга частина затаїлася в підземному світі.

Штанєл

Дуже гарне мальовниче місто Штанєл віддалене від Любляни на 110 км. Майже за одну годину можна доїхати машиною до Штанєлу та помилуватися архітектурою старого замку та церкви Св. Данієла (1609р.). Вузькі кам'яні вулиці та будиночки назавжди збережуть пам'ять про переможців та загиблих. Незабутні враження залишаться від відвідування Ферар'євого

парку, який спроектував відомий словенський архітектор та урбаніст Макс Фабіані. Цей парк став культурною пам'яткою державного значення.

У місті Штанелі під орудою “гетьмана Остапа” (словенського політичного діяча Крека Янеза Евангеліста) освічені словенці з найвищого духовенства створили свою “Запорозьку Січ”. Саме тоді, понад сотню років тому, вони збиралися, причаровані хоробрістю й звитязною боротьбою українського козацтва ще в XVI столітті проти феодално-кріпосницького гноблення та національного гніту. Боротьба українського народу була для словенців одним із джерел натхнення й мужності заради здійснення своїх віковічних мрій.

2 лютого 1875 року в місті Штанелі народився Йосип Абрам - словенський поет, літературознавець і перекладач. Активний діяч на ниві словенсько-українських літературних зв'язків. Видані в 1907 і 1908 рр. в Любляні дві книжки «Кобзаря» містять 43 твори Т.Г.Шевченка в перекладі Абрама, серед них: «Заповіт», «Гайдамаки», «Катерина», «Тополя», «Холодний Яр». Завдяки працям Абрама і його перекладам поезія Т.Г.Шевченка на початку XX століття стала помітним явищем літературного життя Словенії. Середньовічне місто Штанел постане місцем паломництва для всіх свідомих українців і словенців, які не забувають про минуле, які пам'ятають та шанують свої корені і свою країну.

Історичні відомості

Штанел був відомий ще від початку залізного віку. Населення зазнало найвищого розквіту за часи романщини і тоді місто почало розширюватися. В XI-XII ст. пагорб почали по-новому укріплювати – ще зараз можна побачити залишки римського оборонного стовпу на вершині пагорба Турн. Багато готських складових, які доводять, що населення вже тоді досягло до сьогодшніх розмірів. Найстаріші останки замку належать до середнього віку, ще в 1583 році графи Собензлі розпочали реконструювати замок. Заради безпеки нападів турецьких навал Штанел наприкінці XV століття вирішили огородити кам'яною стіною. Досьогоднішній барочно-ренесансний вигляд йому надали приблизно в 1661 році. Під час Першої світової війни австрійські війська розташували на території замку лікарню для офіцерів. За роки Другої світової війни замок був майже повністю зруйнований. В 1988 році в відреставрованій частині замку було відкрито галерею відомого словенського художника та графіка Лойжета Спацала.

Штанєл – Ферар'єв парк

Штанєл – замок

Словенські печери

В паралельному підземному світі Словенії існує більш ніж сім тисяч ям-печер, які виникли під впливом підземних вод і сумарна довжина ходів яких складає майже 540 кілометрів. Кожного року спелеологи відкривають майже сто нових печерних "кімнат".

Час в підземному світі тече дуже повільно. Вода мільйони років проникає в підземелля, розчинюючи та дроблячи гірські породи, утворюючи тріщини, які поволі розширюються в великі карстові рови та провалля, печери та порожнини, підземні лабіринти, шахти та колодязі чудернацьких форм і розмірів.

Природні печери, як і штучні штольні та шахти, здаються на перший погляд зовсім непридатними для існування живих істот; там панують вічна темрява, висока вологість та низька температура повітря (від 1 до 10°C). Однак існує група живих організмів, які чудово пристосувались до життя в таких умовах. Організми, які цілий рік живуть у печерах, називаються троглобіонтами. Для троглобіонтів характерним є ряд ознак: слабка пігментація (тобто біле або блідо-жовте забарвлення тіла), недорозвиненість органів зору, а також добре розвинені органи нюху і дотику. Найвідомішим представником печерних жителів є протей – земноводна тварина, яка мешкає у підземних ріках.

У Словенії налічується декілька тисяч карстових печер та ущелин, але для відвідування туристів упорядковано тільки 20 печер, які є скарбницями вапняних шедеврів. Всесвітньовідомі словенські печери: Постойнська, Півка та Чорна, Планінська, Шкоцянська, Велениця, Крижна печери.

Постойнська та Шкоцянська печери, які в 1986 році увійшли до списку природної та культурної світової спадщини ЮНЕСКО дійсно являються справжнім райським місцем для любителів активного відпочинку.

Постойнська печера

Постойнська печера – друга в Європі за довжиною карстова печера, що зачаровує натічними утвореннями (сталагміти, сталагнати, сталактити) найхімерніших форм. Встановлено, що натічні вапняні утворення в печерах мають вік від 16 тисяч до 192 тисяч років - сталагміти збільшуються всього на 7-13 см за сто років.

Вперше описана в XVII столітті бароном Янезом Вайкардом Вальвазором, детальні дослідження і відкриття нових територій печери були розроблені Лукою Чехом в 1818 році, який готував печеру до відвідин першим імператором Австрії Францем II. У 1819 році печера була відкрита для загальних відвідин і Л.Чех став першим офіційним туристичним гідом. Електричне освітлення печери було проведене в 1884 році, навіть раніше ніж в Люблянці. В 1872 році була прокладена перша в історії печерна залізниця, вагонетки якої тягнули самі екскурсоводи, а на початку XX століття був встановлений газовий локомотив. Після 1945 року локомотив був замінений на електричний. Весь лабіринт печер досліджений впродовж 23 кілометрів, а для туристів відкрито всього п'ять кілометрів печери - зручна пішохідна стежка з ефективним підсвічуванням. Маленькі вагончики привозять відвідувачів до залу Конференцій, де починаючи з 1819 року відбувалися королівські бали. У Трубчастому залі сталактити звисають зі стелі, немов спагеті, а в залі Кальваріо три галереї сходяться воєдино, приголомшуючи людину своєю величчю. Але справжня гордість печери – рідкісний білосніжний сталагміт, який називають “Діамантом”. Кажуть, під враженням од відвідин цього підземного царства Данте написав свою «Божественну комедію». В останньому залі дивовижних печер можливо побачити унікальних риб з “людським обличчям” – протей (лат. *proteus anguinus*). Тварина дійсно унікальна, і, хоча виглядає як риба, насправді є земноводною – її тільки обволікає щось шкіроподібне, має чотири лапки, хвіст, але сліпа і нічого не їсть. Протей живуть приблизно 100 років і лише під землею - в підземних озерах - світло для них пагубне. У Європі цю унікальну тварину можна побачити тільки в Постойнській печері.

Ліпіця

В Ліпіці на Карсту, в тіні столітніх лип та дубів, вже більше ніж 400 років існує стара кінна ферма, де вирощують славнозвісних білих ліпіцанських скакунів, однієї з найвідоміших порід коней, з яких складається парадний виїзд віденського двору. Невеличке містечко Ліпіця складається із двох частин: із кінного заводу та двох готелів. Розводити ліпіцанських чистоплемінних коней тут почали ще в 1580 році ерцгерцогом Карлом для потреб австрійської армії. Жителі Ліпіці дуже пишаються своєю історією. Рік 1580 можливо побачити на всіх ліпіцанських сувенірах..

Сьогодні Ліпіцький конезавод - велике підприємство з критим манежем, школою і багаточисельними майданчиками для верхової їзди. Кобили і лошата, що народжуються темного кольору і лише потім поступово світлішають, пустують в загородах, тоді як жеребці зазвичай знаходяться в боксах. Кобилам, які щойно народилися дають ім'я матері та додають поруч порядковий номер. Огляд конезаводу закінчується показовим виступом майстрів виїждження.

Гори, ліси та озера

Словенія знаходиться в Альпійсько-Дунайському регіоні Центральної Європи й відрізняється значним різноманіттям природних умов і різкими ландшафтними контрастами. Це Альпи, включаючи Юлійські Альпи, Камнік-Савінські Альпи, гірський ланцюг Караванок і масив Погор'я на північному сході. Висота таких гірських масивів не нижче 2000 м. У цьому районі розташована найвища гора Словенії – Триглав. Старовинна легенда навіть стверджує, що дивовижні Юлійські Альпи отримали свою назву від імені імператора Юлія Цезаря, який був вражений їхньою красою. Центральна частина країни – Доленська (Нижній край), являє собою альпійське низкогір'я і котловини. Тут бере свій початок річка Крка. В південно-західній частині країни знаходяться відомі в науці карстові озера - Церкнишське озеро (26 кв.км) та Планінське озеро, які інколи повністю “зникають” у м'яких карстових породах, а в північно-західній частині знаходяться озера льодовикового походження - Блед та Бохинь. Північно-західна частина Словенії, що носить назву Горенська (Верхній край), це високогірна, дуже розчленована альпійська область. Словенські Альпи, як і Альпи взагалі, – молоді гори, сформовані твердими кристалічними породами з багаточисельними виходами м'яких сланцевих площин. Для них притаманні, як у сусідніх районах Австрії та Італії високі хребти з

гострими зубчастими гребінцями, крутими схилами. У верхніх ярусах гір розстилаються альпійські полонини, нижні схили вкриті густими лісами. А ліси в Словенії займають половину території. Тут ще збереглися осередки пралісів, найбільший із яких – ліс Кочер'є. Ведмеді, яких вже давно не видно на півночі регіону, ще й зараз живуть у цих лісах. Тут можливо зустріти навіть вовка або рись. Букові та дубові ліси у високогір'ях змінюються змішаними та хвойними лісами, субальпійськими і альпійськими луками, родючими долинами річок. Високогір'я поступово переходить в невисокі гори та пагорби, які покриті хвойними та листяними лісами. Пейзаж дуже красивий і різноманітний. По стежках гірської Словенії можна ходити довго, відкриваючи для себе нові неповторні та вражаючі місця. Гори прекрасні в любую пору року: восени, коли все навкруги виграє, переливається, виблискує різноманітними барвами та відтінками, навесні, коли все оживає та оновлюється, розцвітає та прокидається після зимового сну. Але природа багата не тільки тим, щоб нею милуватися – із природою треба жити в єдності, любити її та зберігати.

Триглавський народний парк

Триглавський народний парк, один із самих великих природних парків у Європі. В центрі Триглавського Народного парку, який розташований на північному заході країни височіє могутня гора Триглав, вершину якої видно далеко навкруги. Парк займає площу майже 85 тисяч га та знаходиться поруч із "трикутником", де сходяться кордони Словенії, Італії та Австрії. Тут беруть початок річки Сава і Соча, немов дорогоцінне каміння, розсипались у підніжжя плоскогогір озера та водойми Триглавського Семиозер'я. Безліч водоспадів прикрашають парк своєю величчю та могутністю. Одним із найвідоміших водоспадів у парку являється водоспад Перичник, заввишки 78 метрів.

Триглав (словен. *Triglav*) — гора в Словенії, висока вершина країни. Висота гори — 2 864 метри. Триглав — національний символ Словенії, зображений на гербі і прапорі країни. Велична гора Триглав з околицями оголошена єдиним в Словенії національним парком, де зберігається недоторкана унікальна природа гірського ландшафту. На вершині гори знаходиться башта Альяжев стовп - металева конструкція, яку спорудив на вершині 7 серпня 1895 року священик Якоб Альяж. Вперше гору підкорили 26 серпня 1778 року чотири словенських -і підкорювачі — Лука Корошець, Матія Кіс, Штефан Рожич і Ловренц Віломітцер.

Відомий англійський мандрівник Лонгстаф підкреслив, що гора Триглав править над мріючим світом і тому їй немає рівних. Словенці теж вважають її священною і вірять, що кожен словенець повинен покорити вершину Триглава щонайменше один раз в житті.

У словенській міфології гора Триглав займала особливе місце. Широко відома легенда про гірського козла Златорога з рогами із чистого золота, який нібито мешкав на схилах Триглава. На честь нього названа одна з найвідоміших пивних марок Словенії — «Златорог». Околиці Триглава за межами національного парку є популярним напрямком гірськолижного туризму.

Курорт Блед

Блед - це кліматичний і бальнеологічний курорт. Курорт виник ще в 1856 році, але широку популярність він придбав лише в наш час. Озеро Блед льодовикового походження глибиною 31 метр, довжиною 2 км., шириною 1 км. утворилося після таяння Бохинського льодовика і підживлюється теплими джерелами, прогріваючись улітку до 24 градусів. Пішохідна зона навколо озера досягає 6 км. На середині озера знаходиться невеликий острів (слов. *Blejski otok*) з відомою церквою Пречистої Богородиці (1142 р.) і значимими розкопками з раннього середньовіччя. Для відвідин острова пропонуються традиційні дерев'яні човни під назвою «плетна». Над озером на крутій скелі розташований Бледський замок (XIII-XVI вв.) - колишня резиденція бріксенських єпископів, в якому зараз розташований прекрасний історичний музей. Ще однією важливою пам'яткою є замок Грімше.

Озеро Блед

Бледський замок

Окрім багатої музейної колекції, Блед приваблює туристів вишуканою архітектурою й незабутнім навколишнім краєвидом. Влітку на території замку проводяться змагання зі стрільби з луку для всіх бажаючих. Блед

відоме також і як місце організацій міжнародних змагань з веслування, парашутного спорту, професійних турнірів з гольфу, що залучають величезне число туристів з різних куточків світу в різні пори року.

Історичні відомості

Перші окремі відбитки перебування людей в Бледській долині відносяться до кам'яного століття. У залізному столітті, коли в альпійських областях нинішньої Словенії почали добувати залізну руду і стало зароджуватися залізне виробництво, чисельність населення значно збільшилася. Під шарами слов'янського некрополя в Приставі під Градом археологи виявили 80 поховань, що відносяться до пізнього залізного століття (800 — 600 роках до н.е.) і належать, напевно, кельтам.

Період римського панування практично не залишив пам'ятників на Бледській землі. Перші слов'яни з'явилися в Бледській долині в VII столітті, друга хвиля переселенців прийшла сюди в IX-X століттях.

У 1011 році німецький імператор Генріх II подарував Бледський замок з навколишніми землями бріксенському єпископові Альбіну. Це стало головним поворотним моментом в історії Бледа. Єпископи Бріксенські володіли Бледом впродовж більш ніж восьмисот років. У замку постійно знаходився рицарський гарнізон, що підтримував феодальну владу від імені єпископів. В середині XIV століття замок був відданий в оренду дворянському роду фон Крайг. У 1558 році новим власником замку став граф Герберт VII Ауерсперг, прибічник реформації. До середини XVIII століття орендарями замку були виключно представники аристократії; пізніше до їх числа увійшли багаті городяни.

Готель "Блед"

Бохинь

ЗАМКИ

Замок - це укріплена будівля, що використовується для захисту від ворога та зазвичай служить командним центром. Як правило, замок займає найвигідніше (з військової точки зору) положення на місцевості. Найчастіше цей термін вживається для позначення невеликої фортеці, переважно середньовічної, що здатна сама себе забезпечувати ресурсами. Нерідко замком також називають обнесену муром будівлю чи групу будівель, які були помешканням для феодалів і мали як захисну так і житлову функції.

Найчастіше під словом замок мають на увазі середньовічний європейський замок. Через своє подвійне значення (фортеці та помешкання), середньовічні замки нерозривно пов'язані з фортифікаційною та житловою архітектурою.

З ростом місцевих громад, стало необхідним запровадити більші та надійніші укріплення, які б могли забезпечити сильний захист периметра. Замкові стіни разом з баштами, призначеними для володаря, та з житлом в межах замку для певної частини місцевих мешканців, добре слугували цій меті.

Замки також будувалися для захисту ключових точок місцевості, таких як горні переходи або гирла річок. Для цієї мети широко використовувалися елементи рельєфу: скелі, ріки, пагорби і таке інше.

Такі споруди було задумано будувати як довговічні, завдяки чому багато з них збереглося до наших днів. Переважна більшість з них перетворена на пам'ятки історії та архітектури.

Пред'ямський замок

Перша згадка про нього відноситься до 1274 року. Пред'ямський замок є білою фортецею, яка охороняє вхід в карстову печеру, що буквально вгризлася в 123-метрову скелю. До замку веде міст, під яким шумить, вирує річка Локва. Зараз приміщення замку займає музей з цікавою колекцією старовинної зброї. Під замком розташовується величезна карстова печера протяжністю близько шести кілометрів. Частина підземних залів у минулому використовувалася під стайні, а біля самого входу в печеру можна бачити залишки легендарного Еразмового граду (барон Еразм був останнім власником замку).

Замок Мокрице

Зараз замок - це готель високого рівня, який розташовується в семи кілометрах від термального комплексу "Чатеж" в середньовіковій фортеці Мокрице. Взагалі готель, розташований серед 200-річного парку в англійському стилі з прилеглими до нього полями для гольфу, винними льохами, плантаціями особливого сорту груш, з яких тут готують незрівнянну вільямівку (вид бренді, який настоюють на грушах - словенський національний напій). Замок заповзятливі словенці переобладнали в готель, зберігши при цьому всі атрибути королівського шарму, з королівськими ж забавами, як, наприклад, стайні й зелені поля для гольфу.

Замок Оточець

Оточець — це казковий середньовічний замок, який знаходиться на маленькому островці серед широкої і повноводної річки Крка. Це справжня перлина романської архітектури в обрамленні живописної природи, єдиний замок в Словенії, розташований на річці. Перша згадка про замок відноситься до 1252 року, але найбільшого розквіту Оточець досяг в період Ренесансу. Замок був потужною фортецею, пізніше став дворянською садибою для багаточисельних дворянських сімей. Сьогодні тут розташовується першокласний готель "Grand Otočec".

Термальні курорти Словенії

Словенія має величезну кількість природних джерел і мінеральних вод, активно використовуваних для лікування та реабілітації. Важливим природним лікувальним чинником є також клімат Словенії, яку називають "зеленою скарбницею Європи" - ліси займають половину території Словенії. На півдні переважає морський клімат, на півночі - приальпійський. Тут скрізь чисте повітря і чиста вода! Головним багатством країни є багаточисельні різновиди теплих термальних вод (32-73°C), знамениті мінеральні води "Донат Mg" і "Раденська", морська вода та всілякі лікувальні грязі.

Словенія – дійсно, комора здоров'я. Її п'ятнадцять бальнеологічних курортів із термальними водами різних властивостей здатні вилікувати будь-якого хворого. Це відомі курорти Добрна, Доленське, Моравське, Раденці, Рогашка Слатина, Чатеж, Шмар'єшке та інші.

До того ж диво-вода не тільки лікує, а й відновлює сили, омолоджує

й повертає тілу втрачені сили. А якщо додати до цього різноманітні SPA-програми, обов'язкові для всіх великих курортних готелів, то уявіть результат після тижневого перебування!

Таємниця словенських лікувальних вод була відома ще із часів Римської імперії. Одне з найдавніших джерел – Рогашка Слатина. Не обійшлося тут без легенди, згідно з якою перше джерело виникло від удару копитом міфічного коня Пегаса. Ну, а в реальних документах джерела Рогашки згадують вже у XII столітті. З початку XIX століття поблизу джерел з'явилися перші готелі, що скоріше нагадували палаци - настали для курорту золоті часи. Цвіт австро-угорської аристократії вважав за честь провести час у Рогашці. Дух аристократизму і зараз присутній у палацах і на алеях. А на початку нашого століття в Рогашці виявили нове джерело мінеральної води з унікальним умістом магнію. Заради цієї «живої» води, ім'я якої «Donat Mg», і їдуть сюди люди з усього світу. Якщо для розвитку Рогашки доклав зусиль Пегас, то для розквіту термального курорту Чатеж старанно попрацювали гноми. Словенська легенда розповідає, що в незапам'ятні часи поруч із людьми жив гном на ім'я Чатеж. У місцях, де його бачили, потім виявляли джерела смачної, а іноді й цілющої води. Зображення гнома прикрашає хол термальної рів'єри в Чатежі. І настрої тут відповідний: дітвора й дорослі цілий рік плавають у басейнах із теплою термальною водою. Дивовижно, з перших же хвилин перебування в Чатежі зникають міський стрес і повсякденні турботи, наче за помахом чарівної палички. Сьогодні Чатеж — найбільший у країні термальний курорт, який за рік приймає близько 600 тисяч гостей і вважається одним із найпривабливіших туристичних місць Європи.

Курорт Раденці

Всесвітньовідомий бальнеологічний курорт, розташований в Прекмур'ї, житниці Словенії. До австрійського кордону зовсім недалеко - шість кілометрів. Курорт Раденці був створений ще в часи Австро-Угорщини, після того, як в 1833 році тут було знайдено джерела з мінеральною водою, яка містить великий склад двоокису вуглецю. У 1869 році, після ретельного аналізу, були підтверджені її лікувальні властивості. Вода «Раденська» швидко завоювала популярність в Європі, її пили і в імператорському палаці у Відні, і в покоях папи в Римі. А в 1882 році курорт Раденці прийняв своїх перших відвідувачів.

Курорт Добрна

Термальне джерело в Добрні відоме з часів римлян, вперше згадується в 1147 році, а перший написаний про нього трактат датується 1403 роком. Справжнього розквіту Добрна досягає в XVIII - XIX століттях. Лікування грязями (пелоїдна терапія) широко й успішно застосовується в Добрні. Природна грязь зігріває, омолоджує, лікує, розслабляє, обезболює. Залізо, цинк, мідь, селен та інші мінерали, що містяться в ній прискорюють циркуляцію крові, оновлюють клітини, стимулюють імунну систему, сприятливо впливають на нервову систему; покращують стан шкіри. Грязь застосовується як в лікувальних так і в косметологічних процедурах - обгортання, компреси, ванни. Окрім цього, Добрна є кліматичним і бальнеологічним курортом.

Замок Мокрице

Замок Оточець

Курорт Рогашка Слатина

Один із знаменитіших курортів колишньої Австро-Угорської імперії, поєднуючих класицизм і модерн в архітектурі. Завдяки унікальній мінеральній воді «Donat Mg» і прекрасному розташуванню Рогашка Слатина вважається одним з найкрасивіших, відоміших і професійно-підготовлених лікувальних туристичних центрів в Європі. Перші згадки про цілющі властивості мінеральної води курорту можна знайти в літописах за 1141 рік. Унікальна мінеральна вода «Donat Mg» містить найбагатшу концентрацію магнію в світі. Вперше було проаналізовано склад води ще в 1572 році. Вже в XVII столітті вода була визнана лікувальною імператорським двором Відня. Зараз лікувальна дія води застосовується в лікувальному центрі для профілактики, лікування та реабілітації хворих.

Курорт Чатеж

Курорт представляє собою ціле «місто», на території якого розташовані готелі, кемпінг, лікувальний центр, є навіть замок Мокрице. Тут панує абсолютно особлива атмосфера давнини та вишуканості. Джерела термальної води на чатезькому полі на берегах річки Сави були відкриті понад 200 років тому. Записи про чатезькі термальні води із 1855 року свідчать про те, що чудодійні сили термальних чатезьких вод були відомі, принаймні, в 1802 році. Курорт Чатеж – це один з найбільших медико-профілактичних і туристичних центрів в Словенії.

Книга Рекордів Словенії

- Печера Планіни вважається єдиним в світі місцем, в якому “на очах” людини зливаються води двох підземних річок.
- Найбільше середньовічне водонапірне колесо в Європі збереглося в Ідрії (діаметр - 13,6 м.).
- Найстаріша в Європі виноградна лоза зростає по фасаду старовинного готелю на вулиці Воднілова в Маріборі.
- Найбільший на Середземному морі плавальний комплекс з підігрітою морською водою знаходиться в центрі Порторожа, поряд з групою готелів “Палас”.
- За площею лісів (54% території країни) Словенія займає третє місце в Європі після Фінляндії та Швеції.

Українсько-словенські зв'язки

Словенія займає майже 20,3 тис. кв.км., що складає біля 2% від загальної площі континенту і у 30 разів менша за Україну. Населення Словенії біля 2 млн. чоловік, що майже у 25 разів менше від кількості жителів на Україні. До українців словенці відносяться з особливою повагою і теплотою. Словенці високо оцінюють той факт, що Україна в лютому 1992 року, одна із перших країн, визнала незалежність Словенії.

На думку аналітиків, в українсько-словенській співпраці все-таки є гарні перспективи, адже ці дві країни мають близькі історичні корені, що беруть початок ще з X століття. Словенці — це, за твердженням істориків, ільменські слов'яни (словени), що жили колись під Новгородом,

біля озера Ільмень, що в X — XII ст. був під контролем Київської Русі. Частина з них зважилася ще в VI — VII ст. н.е. переселилася ближче до моря — до Адріатики, там виявилися території, незайняті південними слов'янами. Тому словенці запевняють, що за менталітетом, характером, працездатністю дуже близькі до сучасних українців, які мають безпосередній стосунок до історичної спадщини Київської Русі.

У Любляні 4 червня 2008 року у Президентському палаці відбулася зустріч Президента України Віктора Ющенка і Президента Республіки Словенія Даніла Тюрка. Глави держав обговорили питання українсько-словенської співпраці на двосторонньому й міжнародному рівні, обмінялися думками про політичну ситуацію в регіоні, а також виразили упевненість в подальшому розвитку українсько-словенської дружби й співпраці. Президент України висловив вдячність словенській стороні за підтримку ініціативи української діаспори щодо спорудження в місті Штанелі погруддя українському поетові Тарасу Шевченку та його словенському перекладачеві Йоже Абраму. Значним здобутком є вихід у світ “Українсько-словенський розмовник, довідник, путівник”.

Два кольори

*Як я малим збирався на весні
Піти у путь незнаними шляхами
Сорочку мати вишила мені
Червоними і чорними
Червоними і чорними нитками.*

*Два кольори мої, два кольори,
Оба на полотні, в душі моїй оба
Два кольори мої, два кольори
Червоний - то любов, а чорний - то журба!*

*Мене водило безвісти життя,
Та я вертався на свої пороги.
Переплелись, як мамине шиття
Мої сумні, і радісні
Мої сумні і радісні дороги.
Мені війнула в скроні сивина,
Та я нічого не везу додому.
Лиш згорточок старого полотна
І вишите моє життя
І вишите моє життя на ньому.*

Павличко Дмитро Васильович

PREDSTAVITEV SLOVENIJE UKRAJINCEM (TURIZEM)

S spodaj napisanim besedilom in fotografijami želimo Ukrajincem na kratko predstaviti znamenitosti Slovenije. Za vse tiste, ki bodo prišli v prelepo deželo na sončni strani Alp, se bo našlo kaj lepega in zanimivega. Na majhnem teritoriju bodo lahko občudovali različne naravne pojave in spoznali bodo zanimive ljudi, ki tukaj živijo in ustvarjajo.

Slovenija (uradno Republika Slovenija) je demokratična republika v južnem delu Srednje Evrope in na skrajnem severnem delu Sredozemlja. Država na zahodu meji na Italijo, na severu na Avstrijo, na severovzhodu na Madžarsko, na vzhodu in jugu pa na Hrvaško. Prestolnica Slovenije je Ljubljana. Uradni jezik je slovenščina, na območjih s strnjeno naseljenostjo prebivalstva italijanske oziroma madžarske narodne manjšine tudi italijanski oziroma madžarski jezik. Največja mesta v Sloveniji so (razen Ljubljane, ki je glavno mesto): Maribor, Celje, Kranj, Koper, Novo mesto.

Slovenija je razdeljena na občine. Ima površino 20.273 km². Nahaja se na stičišču alpskega, sredozemskega, panonskega in dinarskega sveta. Slovenska obala Jadranskega morja je dolga 46,6 km. Najvišji vrh je Triglav (2864 m), ki je upodobljen kot simbol na slovenski zastavi oz. grbu. Največje reke v Sloveniji so: Sava, Drava in Soča z njihovimi pritoki. Vse omenjene reke so pomembne zaradi hidroelektrarn in pridobivanja električnega toka.

Najbolj pomembna dejavnost slovenskega gospodarstva je industrijska proizvodnja, ki je začela delovati že v XIV. stoletju. Kar se pa tiče predelave železa je v teh krajih prisotna tradicija, ki je znana več kot dve tisočletji. V današnjem času je Slovenija znana po proizvodnji in izvozu visoko kakovostnih izdelkov kot so: steklo, kristal, zdravila, telefoni, izolacijski material, elektroizdelki. Prehrabni in kmetijski izdelki imajo mednarodno kakovost in veljavo. V celem svetu so znane blagovne znamke *Gorenje*, *Iskra*, tovarna zdravil *Krka*, tovarna smuči *Elan* ipd. Zelo pomemben izvozni artikel je tudi pohištvo.

V državi deluje 820 osnovnih in srednjih šol, 37 višjih šol in tri univerze (ljubljska od l. 1595, mariborska in koprška). Raven izobrazbe in usposobljenosti delavcev v Sloveniji je, v primerjavi z državami Srednje Evrope, zelo visoka in je med najbolj razvitimi na svetu. Če primerjamo število znanstvenikov in znanstvenih ustanov, se lahko Slovenija primerja z najbolj razvitimi državami v Evropi. Slovenijo uvrščamo v center mednarodnega turizma. Lepota narave pride do izraza ob vsakem letnem času. Veliko kulturnih, arhitekturnih ter drugih spomenikov privablja številne turiste iz vseh koncev sveta. Vsako leto obišče Slovenijo več kot dva milijona turistov.

Turistično središče Alp je Bled z otočkom sredi jezera in mogočnim gradom na skalnih pečinah. Samo dobri dve uri vožnje ločita obiskovalce, ki občudujejo gorske vrhove od užitkov, ki jih ponuja slovenski Mediteran. Daleč naokoli slovi Portoroška riviera z zelenim zaledjem, odličnimi hoteli, igralnico, kongresnimi centri, marino in letališčem. Veliko zabave in odlična primorska kuhinja z ribjimi specialitetami in vrhunskimi vini zadovolji tudi najbolj zahtevne okuse.

Za Slovenijo lahko rečemo, da je zeleno srce Evrope, ker je vpeta med gorato Avstrijo in Italijo, ravninsko Madžarsko in toplo Jadransko morje. Je odkritje za številne obiskovalce z vsega sveta. Privabili jih bodo zasneženi vrhovi Alp in Triglavski narodni park s številnimi ledenišskimi dolinami, soteskami, slapovi, jezeri in kristalno čistimi divjimi vodami. Vse to vabi sprehajalce, ki iščejo tišino gora, pa tudi športne plezalce, smučarje, kanuiste, jadralce in druge, ki iščejo sprostitve in počivitev vsakdanjika.

Vsem tistim, ki radi raziskujejo in odkrivajo turistične lepote priporočamo obisk Krasa z jamami, planote, ki se dvigujejo nad polji in dolinami. Nemalo bodo presenečeni nad ponikalnicami in presihajočim jezerom. V Sloveniji je več turističnih podzemnih jam: od svetovno znane Postojnske jame s slikovitimi kapniki, stebri in kamnitimi zastori ter Škocjanskih jam do težje dostopnih, v katere vas popeljejo izkušeni domačini.

V Lipici na Krasu, v zavetju stoletnih lip, je več kot 400 let stara farma Lipicancev, znamenitih belih konj, ki imajo svoje poreklo v Sloveniji. Ob številnih termalnih in mineralnih vrelcih so se razvila svetovno znana naravna zdravilišča, kjer si nabirajo moči ljubitelji aktivnega oddiha, družine, poslovneži in bolniki. Ali kot pravi slogan slovenskih zdravilišč: *za zdrav duh in telo, za sprostitve in dobro počutje z zabavo ter rekreacijo v vseh letnih časih*. Eden od kazalnikov bogate slovenske zgodovine in kulture so tudi gradovi. Kulturna dediščina Slovenije je zelo bogata in raznolika. Žal je bilo v preteklosti ogromno kulturno-zgodovinskih spomenikov prepuščeno propadu. Identiteta Slovencev se je oblikovala z živahnim kulturnim življenjem. To je izpričano v arhitekturi vasi in mest ter v velikem številu ljudskih običajev, kulturnih dogodkov, muzejev in galerij. Ljubljana, glavno mesto Slovenije, je arhitekturni zaklad in je center gospodarskega, kulturnega ter političnega življenja. V tem mestu je vedno živahen turistični utrip.

Drugo najpomembnejše središče Slovenije je Maribor. Štajerska prestolnica v objemu vinorodnih gričev in zelenega Pohorja vabi z vrsto kulturnih dogodkov. Duša dežele pa so ljudje: prijazni, prisrčni, veseli in pozorni. Maribor se lahko z velikim ponosom pohvali z najstarejšo trto na svetu, ki je stara več kot 400 let in ponosno stoji na brežini reke Drave. V teh

krajih prebivajo zelo prijazni ljudje. Njihova duša je vedno mlada in srce poje najlepše melodije za vse tiste, ki potrebujejo lepe besede, dober nasvet. Za vse obiskovalce je vedno na voljo prisrčen nasmešek.

Slovenska mesta

Slovenska mesta so zanimiva kot poslovna središča ali kot kulturno zgodovinski centri. Ugodne prometne povezave in dobre ceste nas hitro pripeljejo s kraja na kraj. Razvoj znanosti, kulture in umetnosti je na prvem mestu. Različne ustanove in posamezniki nudijo storitve poslovnim gostom, razvijajo kongresno in sejensko dejavnost ter organizirajo zanimive prireditve in srečanja. Kulturno zgodovinska mesta so ogledalo razvoja Slovenije skozi stoletja.

V mestnih jedrih je, kljub nekaterim uničenjem, v večjem delu ohranjena slika mesta iz srednjega veka. Stara srednjeveška mesta, katerih nastanek sega v antiko, so Celje, Ljubljana in Ptuj. Ohranjena je tudi srednjeveška podoba mest na Gorenjskem: Radovljica, Kranj, Škofja Loka, Kamnik; na Koroškem: Slovenj Gradec in na Dolenjskem: Novo mesto in Metlika. Slednja pa se bistveno razlikujeta od podobe mediteranskih mest ob morju kot so Piran, Koper in Izola. Mnoga naselja, ki so bila včasih mesta, so danes prav tako zelo zanimiva in vredna ogleda. To so Višnja gora, Kostanjevica na Krki, Vipavski križ in Štanjel.

Kratka zgodovina Slovenije

Prvi priseljenci so znani že v času paleolitika. Arheološke najdbe segajo v čas bronaste dobe (2000-990 st. p. nš.) in nam povedo, da so bili najbolj gosto poseljeni kraji južno od današnje Ljubljane, Ljubljanskega Barja do Cerkniškega jezera.

Teritorij današnje Slovenije je bil s starih časih poseljen z ilirskimi in keltskimi plemeni. V I. st. pred n.št. pa so ga zasedli Rimljani, ki so ga romanizirali.

V VI. st. se je iz krajev zahodnega dela današnje Ukrajine oz. iz vzhodoslovanskih dežel prišli Slovani, ki so se naselili v dolinah rek Drave, Save in Mure.

Leta 626 so se Slovani osvobodili od Obrov in so ustanovili slovansko državo imenovano *Velika Karantanija*.

Na koncu VIII. in v začetku IX. stoletja je bila *Velika Karantanija* pripojena v *Frankovsko državo*, po njenem razpadu pa je prišla pod Rimski imperij nemškega naroda.

V XIII. st. je slovenska dežela prišla pod oblast češkega kralja Pšemysla II., potem pa pod oblast Habsburžanov.

Primorska mesta so bila v XII.-XIII. pod upravo *Beneške republike*. Ne glede na turške vpade v XV. st. so slovenske dežele ostale pod vladavino Habsburžanov do začetka XIX. st.

V letih 1809-1815 je bilo ozemlje današnje Slovenije pripojeno Napoleonovim *Ilirskim provincam*. Francozi so dovoljevali rabo slovenščine in so podpirali kulturni razvoj, gradili ceste, šole in so uvedli civilni *Napoleonov Kodeks*.

V letih 1814-15 je Slovenija ponovno prišla pod oblast Habsburžanov in pod to vladavino ostala do leta 1918.

V letu 1918 so predstavniki slovenskega naroda sprejeli odločitev o pridružitvi slovenskega ozemlja v *Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev*. Leta 1929 se je država preimenovala v *Kraljevino Jugoslavijo*.

Med drugo svetovno vojno je bila Slovenija razdeljena med Nemčijo, Italijo in Madžarsko.

Leta 1945 je postala Slovenija ena izmed šestih republik *Federalne Narodne Republike Jugoslavije*, ki se je leta 1963 preimenovala v *Socialistično Federativno Republiko Jugoslavijo*.

Koncem 80 – tih je slovensko vodstvo sprejelo odločitev o volitvah v večstrankarski sistem.

Ljubljana

Ljubljana je mesto, ki se ponaša z vsem, kar premorejo velike prestolnice, a ji je kljub temu uspelo ohraniti ljubkost in prijaznost manjšega kraja. Tukaj se prepletajo vplivi vzhoda in zahoda, preteklost in sedanjost. Ponaša se z več gledališči, muzeji in galerijami. S ponosom lahko tudi poudarimo, da je *Ljubljanska filharmonija* ena izmed najstarejših na svetu. Ljubljana je mesto s posebnim utripom, zanimiva za poslovneže, turiste, izletnike, ljubitelje zabavnih, kulturnih in športnih prireditev. Simbol mesta je ljubljanski zmaj.

V davnih časih so jo imenovali *Bela Ljubljana*. Tekom let smo na ta izraz začeli pozabljati, lahko pa rečemo, da je Stara Ljubljana ohranila svojo lepoto in značilnosti preteklosti. Nad *Staro Ljubljano*, na hribu stoji znameniti *Ljubljanski Grad*, ki je bil ustanovljen na koncu XI. in v začetku XII. st. ter v XVI. st. dokončan v baročnem stilu. Tak stil dominira v celi Stari Ljubljani. V zakladih gradu so ohranjeni ostanki iz starih časov in fragmenti iz življenja Kelto, Ilirov in drugih narodov. Z najvišje razgledne točke gradu je možno opazovati okolico Ljubljane, čudovito naravo, gozdove, polja, sosedne kraje, *Julijske Alpe* z najvišjim vrhom v Sloveniji – Triglavom ter vsako ulico v Ljubljani. V centru mesta je zelo pomemben *Prešernov trg* in spomenik (iz 1905), zraven spomenika pa je znamenita *Cerkev Marijinega Oznanjenja* (iz leta 1646) z unikatno knjižnico. Zelo znamenito je tudi ljubljansko Tromostovje: trije mostovi za pešce, čudovito delo arhitekta Jožeta Plečnika.

V neposredni bližini se nahaja *Stolna cerkev sv. Nikolaja* iz XVIII. st. in še nekaj cerkva, ki si jih turisti z veseljem ogledujejo. Daleč ni niti glavna tržnica na Vodnikovem trgu, *Narodna in Univerzitetna knjižnica*, *Križanke*, znamenito gledališče na odprtem, *Kongresni trg*, *Filharmonija*, *Cankarjev dom* in še veliko znanih objektov. Na zahodnem delu Ljubljane se nahaja park Tivoli s starodavnim gradom in umetniško galerijo. Na vzhodnem delu pa se nahaja *Mestni muzej*. Ljubljana slovi tudi kot razvito industrijsko mesto. V samem mestu in v predmestjih se nahaja veliko proizvodnih poslovnih stavb, podjetij kemične, tekstilne, lesno-predelovalne industrije. V Ljubljani je tudi *Slovenska akademija znanosti in umetnosti* ter *Univerza*, v katerih je delovalo in še deluje veliko znanih osebnosti. Le 26 kilometrov od mesta, na Brniku, se nahaja mednarodno letališče Jožeta Pučnika.

Obiskovalcem Ljubljane je med nastanitvenimi zmogljivostmi na voljo več sodobnih hotelov različnih kakovosti: *Hotel Lev* (5 zvezdic), *Grand Hotel Union* (4 zvezdice), *Hotel Slon Best Western* (4 zvezdice), *Hotel Garni* (4 zvezdice), *M – Hotel* (3 zvezdice), *City Hotel Ljubljana* (3 zvezdice) in *Hotel & Hostel Park* (2 zvezdici), za ljubitelje kampiranja pa je poskrbljeno v *Laguni* na Ježici.

Najbližje terme Ljubljani so *Terme Snovik* v bližini Kamnika. V samem centru mesta lahko preizkusite tudi srečo v *Casinoju Ljubljana*. V mestu je večje število visoko kvalitetnih kongresnih kapacitet, ki razpolagajo z vso potrebno opremo za izvedbo konferenc, kongresov in seminarjev. Kulturni utrip Ljubljane lahko doživite z ogledom *Ljubljanskega gradu* ali starega mestnega jedra, obiščete lahko *Dramo*, *Opero* ali *Cankarjev dom* ali se udeležite ene izmed številnih kulturnih prireditev, ki se vsak dan odvijajo v Ljubljani. Izbor je resnično tako pester, da v slovenski prestolnici vsakdo najde nekaj zase.

Kratka zgodovina Ljubljane

Znano je, da je bila Ljubljana še pred našim štetjem del rimskega imperija. V 34. letu pred našim štetjem je obstajala Emona, ki je skorajda v centru današnje Ljubljane.

Ohranila se je prva pisna omemba mesta iz leta 1144.

V letu 1260 se je imenovala *Ljubljana na reki Ljubljanici*, potem pa je postala glavno mesto dežele Kranjske.

V letu 1276 je Ljubljana padla pod oblast tirolskih grofov.

Od l. 1335 do 1918 je bila Ljubljana ves čas glavno mesto dežele *Kranjske* pod vladavino Habsburžanov, razen v letih od 1809-1815, ko je bila del francoskih Ilirskih provinc.

V XIX. st. in v začetku XX. st. je postala Ljubljana center slovenskega narodnostnega prebujanja.

Z nastankom *Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev*, leta 1918, je postala Ljubljana glavno *Dravske banovine*.

V drugi svetovni vojni je bila Ljubljana pod okupacijo Italijanov in Nemcev, nato pa je leta 1945 ponovno postala glavno mesto *Socialistične Republike Slovenije*.

Leta 1991 je postala glavno mesto samostojne *Republike Slovenije*.

Maribor

Maribor je prestolnica pokrajine, ki se imenuje *Štajerska*. Leži ob reki Dravi, na pobočjih Pohorja. Vzdolž reke je *Lent*, slikovita pokrajina, ki je prava paša za obiskovalce iz številnih dežel. Maribor velja za drugo najpomembnejše središče Slovenije. Slovi kot mesto z unikatno arhitekturo. Središče mesta je skorajda v celoti zgrajeno v renesančnem slogu. Vse skupaj nas vabi v objem vinorodnih gričev in zelenega gorovja - Pohorja. Prav vznožje in pobočja mariborskega Pohorja se razvijajo v ključno turistično območje, ki ponuja doživetja *wellnessa* ter drugih umirjenih in živahnih aktivnosti, pa naj bo pozimi, poleti ali v prehodnih letnih časih. V lesketajoči se gladini reke Drave, po kateri se lahko podamo s splavom, pa iz dneva v dan odseva *Stara trta*, najstarejša trta na svetu. Prostrani

vinogradi, ki se z roba mesta pnejo po mariborskih gričih, so preprejeni s preko 50 kilometrov vinskih cest. Te so posejane z vinotoči in turističnimi kmetijami, ki z izvrstno domačo kapljico in jedmi premamijo pohodnike, kolesarje in zaveznike jeklenih konjičkov.

Vinske ceste pričenjajo svojo pot na griče kar na mestnih ulicah, kjer lahko gost v mestni kleti vinskega podzemlja, eni izmed največjih in najstarejših klasičnih vinskih kleti v Evropi. To je znana *Vinagova vinska klet*. K vrhunskim vinom radi postrežejo okusne specialitete štajerske kuhinje. Že sprehod skozi *Mestni park* z obiskom akvarija in terarija prinaša osvežitve, od mestnega jedra le nekaj minut oddaljeno morje gozdov *Mariborskega Pohorja*, sicer največjega zimsko-športnega turističnega centra v Sloveniji, pa ponuja razpredene gorske poti, turistično infrastrukturo in obilje prijetnega zelenja. Odkrivanje pohorskega pragozda in neokrnjenih voda nudi nepozabna doživetja pohodnikom ter ljubiteljem jezdenja in kolesarjenja. Ob padalstvu, zmajarstvu, balonarstvu in sankanju po travi se lahko preizkusite tudi v novem *Adrenalinskem parku Pohorje*.

Posebno prijetno vzdušje se razživi ob prireditvah; med najodmevnejše zagotovo sodi že tradicionalna *Zlata lisica*, tekma za svetovni pokal v smučanju za ženske. Mariborčani slovijo kot dobri organizatorji in gostitelji. Vrhunec slovenske gledališke ustvarjalnosti je *Borštnikovo srečanje*, mednarodni multikulturalni *Festival Lent* ter prireditve: *V objemu Stare trte*, *Glasbeni september*, *Splavarski krst*, *Mestni karneval*. Ob smučarskih so še številna druga vrhunska športna tekmovanja, ki so izvrstna priložnost za raznolika doživetja Maribora. Nočno življenje obogati tudi *Casino Maribor*. Mesto ima še vedno dobro ohranjeno staro mestno jedro z vidnimi ostanki obrambnega zidu. Zelo znano je tudi *Slovensko narodno gledališče Maribor*. Priporočamo tudi obisk bogatega *Pokrajinskega muzeja Maribor*, ki se nahaja v stavbi mestnega gradu. Na voljo so še številni drugi mestni muzeji in galerije, kot sta: *Kulturno-prireditveni center* in *Narodni dom Maribor*. V Mariboru je tudi pestro kulturno-zabavno življenje študentov.

Kratka zgodovina Maribora

Prva omemba mesta (Marburg) je povezana z letnico 1164. Takrat je mesto postalo center majhne grofije frankovske države. Kasneje pa je mesto kot del *Štajerske* prišlo pod dinastijo Habsburžanov. Zelo zanimivo je, kako je nastalo ime Maribor. Ime mesta izvira iz nemških besed *Burg in der Mark* (*grad v marki*). Za prvi zapis tega imena je zaslužen pisatelj *Stanko Vraz*. Leta 1836 je v pismu *Ljudevitu Gaju* razložil, kako naj bi se mesto imenovalo: Prvi del imena *Mar* je obdržal, dodal pa mu je priponko – *bor*. Kasneje so Vrazovi prijatelji in vsi drugi začeli uporabljati ime Maribor.

Leta 1941 je bila *Spodnja Štajerska*, vključno z Mariborom, okupirana s strani Nemčije. V aprilu je prišel v Maribor osebno **Adolf Hitler**. Meščani nemškega porekla in nemškutarji so mu priredili veličasten sprejem. Na koncu vojne so bili vsi Nemci izgnani in Maribor se je začel zelo hitro razvijati. K temu so zelo pripomogle bližina avstrijske meje, visokokvalificirana delovna sila in pridnost ljudi. Na podlagi naštetega je postalo mesto glavno prometno, industrijsko in kulturno središče vzhodne Slovenije.

Jadransko morje

Slovenska riviera je obalni pas najsevernejšega dela *Mediterrana*, znana po blagi klimi skozi vse leto in zeleni pokrajini. Vse naštetu je idealna podlaga za razvoj gojenja južnih sadežev in vinogradništva. Velika prednost obalnega pasu so kratke razdalje do meja z Italijo in Madžarsko. Hiter dostop do morja je velika prednost za vse, ki si želijo počitka ali spremembe okolja. Pri tem ne smemo zanemariti turistično razvitih slikovitih kulturno zgodovinskih mest z zanimivim zaledjem Istre in Krasa. Bližina Benetk in drugih zanimivih mest daje turistu veliko možnosti. Gost lahko izbira med različnimi aktivnostmi v vodi in na kopnem, zabavi, odkrivanju in preventivi. Najpomembnejši kraji so Portorož, Koper, Piran, Izola, Strunjan in Ankaran.

Koper

Koper s svojim zgodovinskim jedrom na nekdanjem otoku in prostranim zaledjem, ki ga omejujeta *Kraški rob* na vzhodu in *Šavrinsko gričevje* na jugu, predstavlja enega najbolj slikovitih in privlačnih predelov severnega dela *Istrskega polotoka*. Naravne, zgodovinske in kulturne znamenitosti koprskega območja privlačijo številne obiskovalce in nudijo obilo možnosti za izletniški turizem v bližnjo okolico – Piran, Izolo in Portorož, pa tudi na Kras, v Brkine, tržaško zaledje in sosednjo hrvaško Istro.

Sama podoba starega mesta je s svojo specifično zgradbo še danes dragocen urbanistični spomenik v mediteranskem prostoru. Obnovljene zgradbe, ulice in trgi, zlasti *Prešernov* in *Carpacciiov* kot dva najpomembnejša obodna trga, predvsem pa osrednji *Mestni trg* z obnovljeno *Pretorsko palačo*, *Loggio* in stolnico, vzbujajo pozornost, radovednost in občudovanje obiskovalcev od blizu in daleč. Nekateri koprski spomeniki so del evropskih kulturno-turističnih poti.

Osrednji koprski turistično zabavišni centri so se razvili v bližnji Žusterni in Ankaranu, kjer so hoteli, diskoteke, plesišča in drugi zabavi in sprostitvi namenjeni prostori. Rekreatijski tekači, kolesarji in sprehajalci bodo nedvomno uživali na sprehodu po nekajkilometrski peš poti okoli mesta in vse do *Žusterne* ter dalje proti Izoli. Pot vodi nenehno ob morju. Na športnem področju zavzemajo pomembno mesto tudi morski športi, zato ne preseneča veliko število različnih mednarodnih regat v *Koprskem zalivu*. Mesto si je zgradilo tudi manjšo marino z vsemi potrebnimi spremljajočimi objekti in storitvami. Za marsikoga bosta prav posebej privlačna mestna okolica in podeželje.

Plezalci bodo uživali na navpičnih stenah pri *Črnem Kalu* in *Ospu*. Predvsem slednji velja za enega najbolj priljubljenih prosto-plezalnih centrov v Evropi. Za planince in tiste, ki jih privlači pohodništvo, pa so pripravljene vzorno markirane planinske poti v zaledju, ki so primerne za vse starosti. Dogajanje na področju kulture je v Kopru zelo pestro in bogato. Za pravi razcvet kulturnih dogodkov poskrbi v poletnem času *Primorski poletni festival*, ki s številnimi izbranimi gledališkimi in drugimi predstavami obogati bivanje kulture željnih gostov in domačinov.

Med najpomembnejšimi stalnimi prireditvami velja izpostaviti tudi *Folkfest* v juliju in *Koprsko noč* z veličastnim ognjemetom konec julija. V Kopru skrbijo za kulturno ponudbo tudi dva muzeja, bogata knjižnica s pomembnim domoznanskim oddelkom, več galerij, kino in gledališče. Posebno pozornost velja posvetiti specifični kulinarični in vinski ponudbi koprskega prostora. Za najbolj pristen kulinarični užitek pa od novembra do junija poskrbijo osmice, ki jih je v koprski okolici veliko. V Kopru nudijo nastanitve *Hotel Koper* (4 zvezdice), *Garni Hotel Pristan* (4 zvezdice), *Hotel Aquapark Žusterna* (3 zvezdice) in *Hotel Vodišek* (3 zvezdice). Izbirate lahko tudi med različnimi penzioni in bungalovi, na voljo sta tudi dva motela. Vsi željni zabave lahko obiščejo rekreacijsko-zabavišni center *Aquapark* ali pa poskusijo srečo v *Casinoju Portorož*.

Kratka zgodovina Kopra

Koper je nastal iz antične naselbine imenovane *Aegida*, ki sega v čas 3. – 1. st. pr.n. št.. V času vladavine Rimljanov je mesto dobilo ime *Capris*, kar je postalo podlaga za današnje ime Koper (*it. Capodistria*). Od V. do VII. st. so mesto nenehno napadali *Franki*, *Langobardi* in slovanska plemena.

Leta 932 se je Koper povezal z *Benečani*, ki so prebivalcem omogočili varno plovbo in druge ugodnosti, v zameno pa so si začeli mesto podrejati.

V XI. st je bilo mesto potegnjeno v spor med *Beneško Republiko* in *Rimskim imperijem*. Za podporo slednjemu je dobil Koper posebne privilegije s strani papeža *Konrada II*.

Leta 1186 postane mesto svobodna komuna z voljeno oblastno strukturo, koprška škofija pa dobi samostojnost.

V 14. in 15. st. so v Kopru ustanavljali menjalnice, banke in obrtne delavnice. Razvijalo se je solinarstvo, ribištvo in kmetijstvo.

Leta 1797 je prišlo mesto pod *Habsburžane*.

Po koncu 1. svetovne vojne je Koper skupaj s polotokom *Istra* padel pod italijansko oblast in šele leta 1954 je bil priključen nekdanji *Jugoslaviji*.

Piran

Staro pristaniško mesto Piran leži na koncu *Piranskega polotoka* ob *Jadranskem morju*. Od hrvaške meje je oddaljen slabih 7 kilometrov in 23 kilometrov od Italije. Polotok se konča z rtom *Madona*, s katerim se zaključijo *Šavrska Brda*. Zaradi čudovite srednjeveške arhitekture mesto Piran slovi kot mesto muzej. (Ozke ulice in hiše druga ob drugi). Piranske znamenitosti so del dveh evropskih kulturno-turističnih poti. Pa še nekaj o pomenu imena Piran: starejši znanstveniki podpirajo domnevo, da je ime utegnito nastati iz keltske besede *bior-dun*, ki naj bi pomenila kraj na griču, mlajša generacija pa ga razlaga z grško besedo *pyr* - ogenj, češ da je prvotno naselje služilo predvsem kot svetilnik za ladje, ki so plule v bližnjo grško kolonijo *Aegido* na območju današnjega Kopra.

Mesto je ohranilo srednjeveško zasnovo z ozkimi ulicami in tesno strnjenimi hišami, ki se od obalne ravnice stopničasto dvigajo proti vrhu slemena ter dajejo celotnemu okolju značilen mediteranski značaj. Če se odločite za počitnice v Piranu, so vam v mestnem jedru na voljo *Hotel Tartini* (4 zvezdice) in prenovljeni *Hotel Piran* (3 zvezdice) ter *Apartmaji Bevk* (3 zvezdice), v počitniškem naselju Fiesa *Hotel Barbara* (3 zvezdice), mladi pa lahko prenočijo v mladinskem hotelu *Val Hostel* (2 zvezdici). Za ljubitelje morske hrane poskrbijo v odličnih piranskih restavracijah, kot so *Pavel 1&2*, *Delfin* ali *Stara gostilna*. Poleg mnogih kulturnih znamenitosti lahko obiščete tudi *Pomorski muzej v Piranu*, vsi željni zabave pa se odpravite v *Casino Portorož*.

Kratka zgodovina Pirana

Prvi priseljenci teh krajev so bili *Istri* (zaradi tega se imenuje polotok Istra). Bili so odlični morjeplovci in pirati, ki so bili na Jadranskem morju, strah in trepet za vse, ki so tod pluli. Leta 178 pred n. št. so Rimljani zasedli prostore Istre in jih priključili k svojim kolonijam. Prvo omembo mesta lahko najdemo pri avtorju *Kosmografije, Ravenskega Anonima*, ki je pri naštevanju rimskih naselbin omenil mesto *Piranon*.

V X. st. je bila *Beneška Republika* zelo močna država na Jadranu. V tem času je začela iskati zaveznike pri istrskih mestih. V tem je videla nadaljnjo perspektivo razširitve tržišč v centralnih in južnih mestih na Jadranu.

Leta 933 so *Benečani* sklenili pogodbo o trgovanju s Piranom, Koprom in drugimi mesti ob morju. Od leta 1283 do 1797 je bil Piran pod oblastjo Benečanov. V teh letih je bilo mesto glavni dobavitelj soli, kar se je močno odražalo v visokem standardu ljudi, ki so tukaj prebivali. Pridelovanje soli v Sečovljah in Strunjanu se nadaljuje do današnjih dni.

Po *prvi svetovni vojni* je Piran pripadel Italiji. Med 2. *svetovno vojno* so bili primorski Slovenci zelo aktivno na strani partizanov. Leta 1945 je bil Piran ponovno del Slovenije.

Sečoveljske soline

Solinarstvo še danes ostaja prevladujoča panoga na 700 hektarjih solinarskih polj. Na predelu starih, zapuščenih solin se nahaja solinarski muzej, v katerem lahko občudujemo razvoj solin in način življenja solinarjev tekom stoletij vse do današnjih dni. *Sečoveljske soline* so danes največje obalno mokrišče (517 ha).

Pestrost ptičjih vrst je na tem območju, v smislu prezimovanja in gnezdenja, znatno večja, kot na drugih območjih te vrste. Do danes je bilo ugotovljeno 253 vrst, od tega jih v širši okolici gnezdi 91, v ožji okolici 68, 26 vrst pa gnezdi neposredno v *Sečoveljskih solinah*. Na podlagi teh danosti so bile *Sečoveljske soline* razglašene najprej kot krajinski park (1989) s štirimi naravnimi rezervati. Obenem pa so soline pomembne predvsem kot izjemen preplet ekosistemov, ki združuje oblike prehodov med morskimi, brakičnimi, sladkovodnimi in kopenskimi ekosistemi.

Kras

Slovenski kraški svet sega vse od reke Soče na severozahodu do reke Kolpe na jugovzhodu, v njem pa pomeni Kras pokrajino v zaledju *Tržaškega zaliva*. Apnenec in voda sta tod ustvarila značilne kraške pojave kot so vrtače, brezna, polja s presihajočimi jezeri in podzemeljske jame. Zaradi izjemnih naravnih pojavov je po pokrajini Kras poimenovana veda *krasoslovje*, prav tako pa je matica svetovne speleologije, speleobiologije in jamskega turizma. Ljubitelji jam si lahko ogledajo okrog 100 kraških jam, od katerih 25 s turističnimi potmi, nekatere v spremstvu izkušenih inštruktorjev. Najbolj znane turistične jame so *Postojnska jama*, *Pivka* in *Črna jama*, *Planinska jama*, *Škocjanske jame*, *Vilenica*, *Križna jama* in druge. Edinstveno je presihajoče *Cerkniško jezero* in znameniti krajinski park *Rakov Škocjan*.

Štanjel

Srednjeveško mesto Štanjel je znamenito kraško naselje, ki je od slovenske prestolnice Ljubljane oddaljeno 110 km. Dovolj je, da si vzamemo eno uro časa in bomo kmalu videli obrise gradu in znamenito cerkev sv. Danijela. Na griču, ki se imenuje *Turn*, na nadmorski višini 363 m, se je skozi stoletja vrstilo veliko dogodkov. Kamnite in ozke ulice skrivajo zgodbe zaljubljenцев, zmagovalcev in poražencev. Gradili so jih mojstri kamnoseki. Videli bomo veliko kamnitih izdelkov: kamnite žlebove, vhodne portale, vodnjake itd.

Omeniti je treba še *Ferrarijev vrt*, ki ga je načrtoval in oblikoval znameniti arhitekt *Maks Fabiani*. Prometno-geografska in strateška lega Štanjel je znana že od mlajše železne dobe. Največji razcvet mesta je bil v 11. in 12. stoletju. Končno podobo je mesto dobilo v srednjem veku, kar lahko občudujemo še v današnjem času. Zaradi nevarnosti vpada Turkov je konec 15. stoletja bilo mesto zavarovano z obzidjem.

Za Ukrajince je največja znamenitost Štanjela prevajalec Tarasa Ševčenka, *Josip Abram*, rojen 2. februarja 1875. Bil je pisatelj, pesnik in prevajalec iz ukrajinsčine. Zelo aktivno je deloval pri povezovanju slovenskega in ukrajinskega literarnega ustvarjanja. V letih 1907 in 1908 sta nastala imenitna prevoda *Kobzarja* in *Hajdamakov*. V prvem delu je 43 naslovov, med njimi *Oporoka*, *Hajdamaki*, *Katarina*, *Topola*...

Na rojstni hiši Josipa Abrama je postavljena spominska plošča, posvečena največjemu ukrajinskemu pesniku Ševčenku. V sodelovanju z meščani in

Veleposlaništvom Ukrajine v R. Sloveniji si *Društvo Ukrajincev Karpati* prizadeva postaviti doprsna kipa obema umetnikoma, kot simbol povezanosti obeh narodov.

oboževalca slavne zgodovine ukrajinskega naroda.

Slovenske jame

Nad Jadranskim morjem se dviguje kraški svet, zanimiv zaradi svojih skrivnosti, nevaren zaradi neraziskanosti, pravljichen zaradi temačnosti. Kras je širše območje apnenčastega sveta v Sloveniji z udori, jamami, vrtačami, ponikalnicami in presihajočim jezerom. Na Slovenskem je raziskanih preko 7.000 podzemnih jam, medtem ko se ocena še neodkritih jam giblje okoli tisoč.

Najgloblje jame dosegajo globino 1.300 metrov, najdaljše pa se raztezajo do 20 kilometrov. Najbolj znana med njimi je zagotovo *Postojnska jama*. Po lepoti in atraktivnosti slovijo Škocjanske jame, ki so bile zaradi svojega izjemnega pomena za svetovno naravno dediščino leta 1986 vpisane v seznam naravne in kulturne dediščine pri UNESCO, Slovenija pa je zakonsko zavarovala širše območje Škocjanskih jam kot krajinski park.

Postojnska jama

Ena najbolj znanih kraških jam na svetu, ki se odlikuje z izrednim kapniškim bogastvom in z izjemnim turističnim razvojem je Postojnska jama – največja turistična in najdaljša slovenska jama. Doslej raziskani jamski splet meri 20 kilometrov. Za obiskovalce je odprta skozi vse leto. Postojnska jama je lahko dostopna, za ogled ni potrebna posebna oprema. Stalna temperatura v jami je 10°C. V jamo vozi podzemni vlak, njeno notranjost pa razkazujejo izkušeni

jamski vodniki. Ogled jame traja uro in pol. Leta 1819 je Postojnska jama odprla svoja vrata.

Za vse malo bolj pustolovske duše je treba dodati, da vodi v sistem postojnskih jam šest vhodov in da nikakor ni treba vstopiti vanje samo skozi glavna vrata in z električnim vlakcem. Oglejte si še druge jame v sklopu Postojnskih jam: *Otoško jamo*, *Pivko jamo*, *Črno jamo*, *Planinsko jamo*. V novem objektu postaje *Proteus* si lahko ogledate multimedijско predstavitev o krasu in življenju v podzemlju, v vivarijih pa žive predstavnike jamskih živali iz Postojnske jame. Posebna pozornost je posvečena človeški ribici.

Lipica

V slikovitem kraškem okolju, sredi zelene oaze pod sinjim mediteranskim nebom in v senci stoletnih lip in hrastov, tik ob slovensko-italijanski meji, leži kobilarna *Lipica*, zibelka vseh lipicanskih konj na svetu, ustanovljena leta 1580. Kobilarno je ustanovil dunajski dvor. Danes je Lipica eden najlepših kulturno-zgodovinskih spomenikov Slovenije. Več kot štiri dolga stoletja neguje kobilarna Lipica tradicijo vzreje in selekcije konj čistokrvne lipicanske pasme.

V povojnem času je *Lipica* razvila svojo lastno klasično šolo jahanja, s katero se uspešno udeležuje prireditvev in predstavitev po celem svetu. Danes je *Lipica* svetovno znan rekreacijski center, s pridihom tradicije, kjer lahko preživite čudovite trenutke sprostitve. Poleg lepe narave in konjev, lahko obiskovalci uživajo tudi ob igranju golfa ali pa obiščejo *Grand Casinò Lipica*.

Gore in jezera

Značilnost našega gorskega območja je lahka dostopnost preko celega leta, obvladljivost, avtentičnost, ohranjena narava in njeno varovanje. To je narava, ki ni samo za opazovanje ampak lahko živite z njo, jo raziskujete in uživate.

Triglavski narodni park

Triglavski narodni park (TNP) meri 84.805 ha in obsega skoraj celotni slovenski del Julijskih Alp, ki jih imenujemo tudi *Vzhodne Julijske Alpe*. Prvi in doslej edini slovenski narodni park nosi ime po Triglavu (2864 m), simbolu Slovenije. TNP leži blizu tromeje Avstrije, Italije in Slovenije in predstavlja najbolj karakteristične

pokrajinske elemente, značilne za Slovenijo. Poleg alpskih dolin, gorskih grebenov in vrhov *Julijskih Alp*, so izjemne naravne vrednote v TNP še visokogorska jezera, *Bohinjsko jezero*, slapovi, soteske in korita ter visokogorski kras. Na območju parka veljajo različni varstveni režimi. Turistična središča: *Bled*, *Bohinj*, *Bovec*, *Kranjska Gora* in druga leže zunaj parka, vendar zelo blizu njegove meje.

Letovišče Bled

Bled s svojo okolico in naravnimi lepotami predstavlja eno najlepših alpskih letovišč. Leži na območju *Triglavskega narodnega parka* in je značilno po blagi, zdravilni klimi in termalni jezerski vodi. Lepota odseva gora v jezerski gladini, sonce, mir in svež zrak vzbujajo neznansko prijetne občutke obiskovalcev v vsakem letnem času in nudijo idealne pogoje za prijeten oddih ali za aktivne počitnice.

Bled je kraj, ki privablja poslovneže, umetnike, športnike, raziskovalce, rekreativce, stare in mlade, ljudi s celega sveta. S svojo lepoto jih očara in prepriča, da se vedno radi vračajo. Tako je tudi z udeleženci kongresov in srečanj, saj sta *Bled* in *Festivalna dvorana* vrsto let priljubljena gostitelja domačih in mednarodnih kongresov za udeležence iz bližnjih in daljnih krajev. Na Bledu ne smete zamuditi izleta s pletno na blejski otok, obiska starega gradu, muzeja in galerije; nadvse zanimivo si je ogledati tradicionalne kulturne in zabavne blejske prireditve, voziti se s kočijo okoli jezera, pa še kaj.

Ob večerih lahko večerjate in uživate v različnih kulinaričnih specialitetah zanimivih gostinskih lokalov, se zabavate v plesni dvorani *Kazina*, preživite noč v igralnici - *Casino Bled* ali v diskoteki, lahko pa uživate v mirnem sprehodu okoli jezera, opazujete nebo in naravo, ki se odpravlja na počitek v pričakovanju novega dne. Prenoišče lahko najdete v hotelih: *Hotel Vila Bled* (4 zvezdice), *Grand Hotel Toplice* (4 zvezdice), *Hotel Park* (4 zvezdice) ali *Hotel Golf* (4 zvezdice). Na voljo je tudi velika ponudba penzionov, mladi pa lahko prenočijo v *Penzionu Bledec* (4 zvezdice).

Zaradi dolge kopalne sezone je poleti nadvse prijetno osvežiti se v jezeru ali zaplavati v hotelskih bazenih s termalno vodo. Priljubljena je vožnja s kajaki, kanuji ali rafting v alpskih rekah, veslanje, jadranje in surfanje v jezeru, za ribiče pa je na voljo tudi ribolov.

Če igrate golf, ima Bled v neposredni bližini eno najlepših igrišč s 27 luknjami - *Golf & Country Club Bled*. Za tiste, ki radi jahate, je ježa v naravi nekaj posebnega, če pa ste za igro tenisa ali planinarite, leteti z jadralnimi letali, zmaji... Ne glede na to, kaj vam je najbolj pri srcu, ima Bled natanko tisto, kar bi radi.

Pešpoti in alpinizem

Slovenci so si izbrali za svoj nacionalni simbol najvišji slovenski vrh *Triglav* zaradi njegove privlačne lepote in svoje pripadnosti goram. *Planinska zveza Slovenije* je bila ustanovljena že leta 1893 in šteje danes že več kot 100 000 članov. Več kot 700 km markiranih planinskih poti in 170 planinskih koč omogoča obisk gora tudi manj izkušenim planincem. Najbolj priljubljena slovenska alpska transverzala poteka od *Maribora* ob avstrijski meji do *Ankarana* ob *Jadranskem morju*. Transverzala poteka skozi *Triglavski narodni park*, obsega 78 kontrolnih točk in se lahko prehodi v 30-ih dneh. Skozi Slovenijo potekata tudi Evropski pešpoti E-6 in E-7.

Pohodništvo

Ohranjena narava, bogata dediščina in obilica različnosti dajejo čudovit okvir za pohodništvo in potepanje po Sloveniji. Tu najdete vsega po malem: gorski svet z belimi vrhovi in zelenimi dolinami, divje razbrazdani svet predgorja, gozdnate dinarske planote, vinorodne štajerske in dolenjske griče, prostranstva *Panonske nižine* v *Prekmurju*, pa *Kras* in celo kanček *Jadranskega morja*. Pa s tem raznolikosti še ni konec. Poleg tega pa je gibanje v naravi, posebno v gorah, med Slovenci zelo priljubljeno, zato ne preseneča, da so po deželi razpeljane številne dobro oskrbovane in označene pešpoti. Zatočišče in okrepčilo ob teh poteh pa dobimo v prav tako številnih kočah in zavetiščih.

Zdravilišča

Neokrnjene naravne danosti, termalna in mineralna voda (*Radenska in Donat Mg*), mikroklima, priznani zdravstveni strokovnjaki in tradicija, so bogastvo šestnajstih slovenskih naravnih zdravilišč, ki so se združila pod skupnim geslom *Z naravo do zdravja*. S sodobnim strokovnim pristopom so zdravilišča prerasla v turistično rekreativne centre, v katerih ni moč le povrniti izgubljenega zdravja, temveč tudi izboljšati dobro telesno in psihično pripravljenost. Možnosti sprostitev je za vse generacije dovolj, zato so kot nalašč za družinske počitnice. Članice *Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč* so *Zdravilišča Radenci, Rogaška Slatina, Laško, Dobrna, Dolenjske, Šmarješke, Čateške, Moravske, Lendavske, Medijske, Atomske toplice, Terme Zreče, Ptuj, Topolšica ...*

Podeželje

Slovenske turistične kmetije so tiste oaze, kjer lahko mestni človek svoje počitnice preživi sredi idilične narave in kmečkega načina življenja. Prijazni gostitelji vam bodo postregli z odlično hrano, pripravljeno po domače, poskusili boste pristno domače žganje in vino. Na večini slovenskih kmetij, ki se ukvarjajo s turizmom, so naravnost idealne možnosti za šport in rekreacijo. Različnost slovenske pokrajine določa ponudbo; neke bomo jahali, druge se bomo s kajaki podali po brzicah, se kopali v rekah in jezerih, igrali tenis ali golf, leteli z zmaji, tekli na smučeh ali smučali. Tudi lovci in ribiči pridejo na svoj račun, saj je divjadi in rib na pretek.

GRADOVI

Deželi v ponos in visoko na očeh stojijo mogočni gradovi, mnogi izmed njih so pravi biser za turiste in obiskovalce. Tisoč let je minilo, odkar je bil na Slovenskem zgrajen prvi grad. Najprej so gradovi kljubovali turškim vpadom in kmečkim uporom. Ko se je zgodovinsko dogajanje umirilo, so utrdbe gradili v renesančnem stilu, ki je kasneje prešel v bogati in razkošni barok, kjer so se preko mogočnih obzidij širili čudoviti parki in vrtovi. Mnogo gradov in dvorcev je prenovljenih in ohranjenih, v njih so bogate muzejske zbirke iz slovenske zgodovine in kulturnega ustvarjanja. V številnih gradovih je danes bogato družabno življenje s poslovnimi srečanji, zabavnimi programi in vrhunskimi umetniškimi prireditvami.

V številnih gradovih boste lahko prenočevali v atraktivnih grajskih stolpih in sobah, okusili dobre grajske kuhinje in odlična vina iz hladnih kleti. Gradovi in dvorci so pomemben del slovenske zgodovine, kulture in turizma. *Ljubljanski grad* na griču sredi glavnega mesta, mogočen *Blejski grad* na skalnih pečinah, *Mokriški grad* sredi stoletnega angleškega parka z golf igriščem, odsev mogočnega ptujskega gradu na gladini Drave in znameniti *Predjamski grad* so najbolj znane turistične znamenitosti. Še več pa je gradov, ki skrivajo svojo zgodovino, kulturo, lepoto in zgodbe iz preteklosti pred radovednimi očmi obiskovalcev in turistov.

Predjamski grad

Znamenitost leži 10 kilometrov od znamenite *Postojnske jame*. Grad stoji pod prepadno steno, visoko 123 metrov. Sedanja zunanost gradu je posledica renesančnih dozidav družine *Cobenzl*. Njej so kot upravitelji gradu sledili *Predjamski*. Prvi dokumenti, ki pričajo o obstoju gradu, so iz leta 1202. Najstarejši del gradu je povsem skrit v jami, imenuje se *Erazmov brlog*, po

legendarnem roparskem vitezu *Erazmu Luegerju*, romantičnemu uporniku, ki ga je v tem gradu leta 1484 oblegala cesarska vojska, dokler ga s pomočjo izdaje niso ubili. Pod gradom se razteza 6 kilometrov dolga jama z odcepi in hodniki v več nadstropjih. Nekateri so povezani z gradom.

Grad je deležen dobrega turističnega obiska, za kar gre zasluga zagotovo njegovi privlačnosti in dejstvu, da leži blizu Postojnske jame in je vstopnico zanj mogoče kupiti v paketu s Postojnsko jamo. Grad ponuja tudi ogled nastopov, s katerimi obujajo preteklost. Grad služi za veličastno ozadje predstav, ki obujajo mit viteza *Erazma*.

Grad Mokrice

Grad Mokrice slovi kot hotel visoke kakovosti in se nahaja 7 km od *Term Čatež*. V grajskem grbu je vrana, katere vrat je prebodla puščica. Znana je legenda, ki pripoveduje, da je v času turških vpadov na grajsko dvorišče priletela vrana, ki jo je zadela puščica. Na ta način so bili meščani opozorjeni na bližajočo se nevarnost. Graščak in njegovi podložniki so ji zato namenili mesto na grbu. V neposredni bližini hotela se nahaja velikansko in sodobno igrišče za golf. Območje gradu je tudi znano po pridelovanju vrhunskega žganja iz hrušk viljamovka.

Grad Otočec

Velja za pravljичno srednjeveško mesto, ki se nahaja na otočku velike in široke reke Krke. Ne bomo pretiravali, če rečemo, da je grad Otočec biser romanske arhitekture. Je edini grad v Sloveniji, ki se nahaja na reki.

Prvič je bil grad Otočec omenjen v 13.st., ko so v njem prebivali podložniki *freisinških* škofov. Med drugo svetovno vojno so grad porušili partizani. Po vojni so ga nacionalizirali in obnovili. V neposredni bližini gradu se nahaja hotel s petimi zvezdicami in se imenuje *Grand hotel Otočec*.

Termalna zdravilišča v Sloveniji

R. Slovenija je znana v svetu po številnih naravnih izvirih in mineralnih vodah, kar je podlaga za razvoj termalnih zdravilišč. V teh je možno počivati ali pozdraviti številne bolezni. Pri tem ne gre zanemariti dejstva, da je v Sloveniji čudovito podnebje, ki ga imenujejo *Zeleni zaklad Evrope*. Vemo tudi, da več

kot polovico teritorija Slovenije zajemajo gozdovi. Na jugu države je morsko, na severu pa podalpsko podnebje. Vse to je idealno za termalna zdravilišča, v katerih je visoka temperatura vode (32-73°C). Če omenimo še mineralni vodi *Donat MG* in *Radensko*, bomo veliko naredili za vsakega tujca, ki hkrati išče nekaj zdravega in osvežilnega.

Zdravilišče Radenci

Radenci so zdraviliški kraj, ki se nahaja v *Prekmurju*, žitnici Slovenije. Še v času Avstro - Ogrske, leta 1833, so najdeni izviri z mineralno vodo. Leta 1869 po znanstvenih analizah je bila voda razglašena kot zdravilna. Nahaja se v bližini meje z Avstrijo. Širše območje kraja je eno najbogatejših in najbolj kakovostnih slatinskih okolišev na Slovenskem. Zgodba *Zdravilišča Radenci* je zgodba o vodi, ki že več kot stoletje kroji usodo prebivalcev Radencev in okolice in je ime tega kraja v podobi treh src ponesla v svet. Turistično ponudbo dopolnjujejo številni ponudniki različnih izdelkov.

Zdravilišče Dobrna

Termalno zdravilišče *Dobrna* je znano še iz rimskih časov. Prva pisna omemba kraja sega v leto 1147. Največji razcvet zdravilišča je zabeležen v XVIII. – XIX. stoletjih pod imenom: *Vrelec zdravja in življenjske moči*. Metode zdravljenja s termalno vodo so znane po celem svetu: ginekološka, urološka, revmatska, ortopedska in nevrološka obolenja, poškodbe lokomotornih organov, degenerativni izvensklepni revmatizem, motnje mikrocirkulacije, poškodbe in športne poškodbe. Zdravilni vrelec daje *Dobrni* poseben sloves, saj sodijo dobrnske toplice med najstarejša zdravilišča pri nas. V termalni vodi je železo, cink, baker, selen in drugi minerali, ki pospešujejo cirkulacijo krvi in obnavljajo imunski sistem. Ponaša se tudi z bogato kulturno dediščino, ki jo predstavljajo številni dvorci in vile, razvaline gradu *Dobrna* ter *Novi grad*.

Zdravilišče Rogaška Slatina

Slovi kot elitno zdravilišče še iz časov Avstro - Ogrske. Iz tega časa, bomo v tem kraju našli veliko kulturnozgodovinskih spomenikov. Zahvaljujoč mineralni vodi *Donat Mg* in čudoviti pokrajini, *Rogaška Slatina* velja za enega najbolj znanih zdravilišč v Evropi. Prva omemba zdravilišča sega v leto 1141. Edinstvena mineralna voda *Donat Mg*, pa slovi kot voda, ki vsebuje največ

magnezija na svetu. Analiza vode je bila narejena leta 1572 in že v XVII. st. je bila priznana na *Dunaju* kot najbolj zdravilna v nekdanjem imperiju. Kot zanimivost lahko še dodamo, da so čudežno moč Rogaške mineralne vode analizirali tudi alkimisti leta 1572. Vrelci so postali znani šele, ko je leta 1665 v *Rogaški Slatini* ozdravel grof *Peter Zrinski*. Med mnoge goste lahko štejemo tudi ugledne predstavnike takratne Evrope od cesarja *Ferdinanda* do *Franza Liszta*, ki je imel v *Rogaški Slatini* tudi svoj koncert. Danes je *Rogaška Slatina* mogočen zdraviliški kraj, ki je postal prispodoba zdravja in odličnega počutja.

Terme Čatež

V Termah Čatež je vse podrejeno turizmu: povsod so hoteli, avto kampi, zdravilišče in nazadnje še grad Mokrice. Modrina številnih bazenov s termalno vodo, žuborenje slapov, vodnih tokov in valov na Termalni rivieri ter urejenost prostorov, vse to privlači in vabi. Tukaj človek zadihaja s polnimi pljuči: zaradi blagega predalpskega podnebja ob sotočju Save in Krke pod Gorjanci. V tem kraju se bomo počutili, kot da smo ujeti v preteklost.. Zdravilno sredstvo je voda iz *akratohipertem* od 54 do 64°C, ki je rahlo radioaktivna. Prvi zapisi o Čatežu so iz leta 1855, kar je dokaz, da so že takrat vedeli za zdravilne lastnosti vode. Leta 1802 pa je mesto Čatež postalo eno izmed večjih zdravilno-turističnih centrov v Evropi. V termah Čatež zdravijo več vrst bolezni. Med temi so: revmatične bolezni, rehabilitacija lokomotorne sestave, nevrološke bolezni, ženske bolezni ipd.

KNJIGA REKORDOV SLOVENIJE:

Planina pri Rakeku

Planinska jama sodi med najdaljše slovenske jame. V jami je 500 m od vhoda **sotočje** rek Pivke in Raka, zato slovi kot **največje sotočje podzemnih rek v Evropi**.

Idrija

V **Idriji**, rudniku živega srebra, se nahaja **največje srednjeveško leseno pogonsko kolo** v Evropi v premeru 13.6 m. V tem rudniku so imeli velike težave s transportom rude iz 340 m globoke jame. Na dnu je bila **vodna črpalka**.

Maribor

Z najstarejšo trto na svetu se ponaša slovensko mesto Maribor. Stara trta je vpisana v *Guinnessovo* knjigo rekordov. Njena starost je čez 400 let. Raste na pročelju hiše ob reki Dravi na *Lentu*.

Portorož

V sklopu hotelov *Palace* v *Portorožu* vodo se nahaja največji plavalni kompleks z ogrevano morskno vodo.

Gozdovi

Tretje mesto v Evropi, povezano s ploščino, ki jo zajemajo gozdovi. V Sloveniji je 54% teritorija pokritega z gozdovi. Pred Slovenijo sta le Finska in Švedska.

UKRAJINSKO - SLOVENSKE POVEZAVE

R. Slovenija ima ploščino okoli 20,3 tisoč kvadratnih kilometrov, kar zajema le 2% evropskega kontinenta. To je 30 krat manjša ploščina v primerjavi z Ukrajino. Število prebivalcev v R. Sloveniji je okoli 2 milijona, kar pomeni, da je 25 krat manjše kot v Ukrajini. Velja poudariti, da slovenski narod zelo spoštljivo ravna z vsemi Ukrajinci, ne glede na to kdaj so prišli na območje njihove države. Zelo pomembno je tudi dejstvo, da je Ukrajina februarja leta 1992 ena izmed prvih priznala samostojno in neodvisno R. Slovenijo. Kakor menijo analitiki ukrajinsko-slovenskega sodelovanja, so pred državama dobre možnosti, saj sta državi že prej zelo dobro sodelovali in imata podobni zgodovini. Začetek obstoja obeh narodov sega daleč v preteklost. Znano je zgodovinsko dejstvo iz X. — XII. st., ki govori o življenju ilmenskih Slovanov. Del teh Slovanov se je že v obdobju VI.— VII. po n.št. preselil na območje današnje Slovenije, natančneje v bližino Jadranskega morja. Zaradi omenjenega nismo presenečeni, ko ugotavljamo velike podobnosti med Slovenci in Ukrajinci kar zadeva pridnost, mentaliteto, značaje, natančnost ipd. Junija 2008 v sta se Ljubljani srečala predsednika Ukrajine in R. Slovenije, g. Viktor Juščenko in g. Danilo Türk. Srečanje je potekalo v zelo prijetnem in sproščenem vzdušju. Predsednika sta se pogovarjala o krepitvi medsebojnih odnosov in še tesnejšem sodelovanju med državama. Dotaknila sta se tudi tem, ki zadevajo politično situacijo v Evropi in v regijah. Zavzela sta se za poglobitev vsestranskega sodelovanja. Predsednik Juščenko se je še posebej zahvalil za podporo Slovenije pobudi ukrajinske diaspore v zvezi s postavitvijo doprskih kipov T. Ševčenka in J. Abrama v Štanjelu. Pohvalil je tudi izdajo "Ukrajinsko-slovenskega priročnika, vodnika".

Dve barvi

Ko sem bil majhen in začel spomladi
Iskati poti, ki peljejo v neznano
Srajco mi je mati izvezla
Z rdečimi in črnimi
Z rdečimi in črnimi nitkami.

Dve barvi moji, dve barvi
Obe na platnu, v moji duši obe
Dve barvi moji, dve barvi
Rdeča kot ljubezen in črna – kot
žalost!

Mene je peljalo brezčutno življenje
In vedno sem se vračal na svoj prag.
Prepletale so se, kot mamino vezenje
Moje otožne in vesele
Moje otožne in vesele poti.

In nenadno na lase prišla je sivina,
Ničesar ne bom prinesel domov.
Le zavojček starega blaga
In izvezeno moje življenje
In izvezeno moje življenje na njemu.

Pavlychko Dmytro Vasylyovych
Prevod v slovenščino: A. Hevka

6. ZAKLJUČEK

Dober začetek in srečen konec je želja vseh tistih, ki nekaj začenjajo, in upajo, da bodo naredili kaj dobrega. Podobno je s pisanjem "Ukrajinsko-slovenskega priročnika, vodnika". Taka odločitev je zelo dolgo dozorevala in nastajala ter se je nazadnje uresničila. Veliko podporo nam je dalo Ministrstvo za kulturo R. Slovenije, ki nam je pomagalo pri stroških tiskanja priročnika.

Dejstvo je, da se kljub podobnima usodama Ukrajinci in Slovenci malo poznamo, in komaj vemo drug za drugega. Zato sva se avtorja odločila napisati priročnik, ki bo pomagal vsem tistim, ki jih zanimajo povezave med Ukrajino in Slovenijo. Dodaten izziv, da sva se še bolj posvetila takemu delu, so slovanske korenine in podobnost med jezikoma. Žal je bilo premalo časa in prostora, da bi še Slovincem predstavila znamenitosti Ukrajine. Omejila sva se le na lepote Slovenije, ki sva jih poskušala predstaviti Ukrajincem. Naredila sva osnovne primerjave med jezikoma in zapisala najbolj pogoste fraze in izraze, ki se uporabljajo v vsakdanjem življenju. Škoda je le, da malo Slovencev obvlada cirilico, ki je uradna in zgodovinska pisava Ukrajincev. Če bo šlo vse po sreči, bova naslednje leto napisala priročnik za Slovence v latinici. Zaenkrat je tako, kot je. Kako še bo – bomo videli...

Nazadnje se želiva zahvaliti vsem, ki so nama na kakršen koli način pomagali ali nama svetovali, kako naj piševa in kako naj priročnik oblikujeva. To so naslednji sodelavci: g. Vinko Rahne - lektor za slovenski jezik, g. Rado Mladenovič – pregled celotnega teksta v obeh jezikih, brat Petar Hevka – strokovni svetovalec ter sodelavec soavtorice, g. Milan Malej - svetovalec pri prevodu iz ukrajinščine v slovenščino.

Posebna zahvala gre predstavnikom ukrajinskega Veleposlaništva v R. Sloveniji, zlasti Njegovi Ekscelenci veleposlaniku g. Vadimu V. Primačenku in prvemu sekretarju g. Stanislavu S. Ježovu, ki sta nama ves čas stala ob strani in naju podpirala. Avtorja priročnika želiva vsem uporabnikom priročnika veliko uspeha pri spoznavanju podobnosti in različnosti jezikov obeh narodov.

Andrija Hevka

Рідна мова... Яка вона багата, співуча, милозвучна, красива, солов'їна! За допомогою мови ми мислимо, спілкуємось, висловлюємо думки і почуття. Можна підібрати дуже багато найкращих епітетів для уславлення рідної мови, але найбільш вдалим означенням мови, на мою думку, є - материнська. Вона єдина, як і мати, вірна та рідна серцю на все життя.

Кожна людина має близьких або далеких родичів, так само і різні мови перебувають в родинних стосунках. Найближчими родичами української мови є мови-сестри; російська та білоруська. Та коло родичів розширюється за рахунок інших слов'янських мов: польської, словацької, болгарської, словенської...

Словенія – це країна, яка має свою давню історію, впродовж якої словенці теж постійно боролися за свою рідну мову та ретельно оберігали її і від германізації, і від романізації, і від ілліризму. Але не дивлячись ні на що, словенці, завжди усвідомлювали свою безпосередню причетність до сім'ї слов'янських народів

Ось тому і виникло бажання внести невелику краплину праці для пізнання родинних стосунків української та словенської мов-побратимів, познайомитися із своїми родичами словенцями, з їх історією, культурою та сучасним життям. Адже кожна людина повинна знати як жили її предки, за що вони боролись, як здобували кращу долю і волю. Тобто знати і цінувати історію свого народу. "Українсько-словенський розмовник, довідник, путівник" призначений передусім для громадян України та українців, які проживають в Словенії, або приїздять до Словенії.

Мета книжки — розкрити перед читачами красу, силу і виразність української мови у всіх її проявах. Це такі, що означають подяку, вибачення, поздоровлення, привітання, відмову, згоду, прохання тощо, специфічні допоміжні словосполучення та речення, без яких не обійтись у живому спілкуванні. Розмовник включає також корисну для туристів інформацію про Словенію історичного та країнознавчого характеру, інформацію про давні та сучасні українсько-словенські культурні зв'язки. Тут ви можете навіть знайти "Книгу рекордів Словенії".

Дві країни, два народи, дві мови – такі різні і такі схожі, адже мають одне коріння і мають одне спільне бажання – жити в мирі та любові.

Ірина Гнатенко

Зміст - Kazalo

1. КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ СЛОВЕНЦЯМИ ТА УКРАЇНЦЯМИ	4
<i>Історія зв'язків між словенцями та українцями</i>	5
<i>Дослідження української мови й літератури</i>	6
<i>Українці в Словенії</i>	7
<i>Діяльність українського товариства “Карпати”</i>	8
<i>Вихід у світ “Кобзаря” Т.Г.Шевченка словенською мовою</i>	8
<i>Kulturni stiki med Slovenci in Ukrajinci</i>	10
<i>France Prešeren in Taras Ševčenko</i>	10
<i>Zgodovina stikov med Slovenci in Ukrajinci</i>	11
<i>Študije o ukrajinskem jeziku in književnosti</i>	12
<i>Ukrajinci v Sloveniji</i>	14
<i>Delovanje ukrajinskega društva »Karpati«</i>	15
<i>Ponatis slovenskega prevoda T. Ševčenka</i>	16
 2. СЛОВЕНСЬКА МОВА	17
<i>Slovenska abeceda</i>	18
<i>Українська абетка</i>	19
<i>Двоїна</i>	23
<i>Dvojina</i>	23
 3. ЧАСТИНИ МОВИ	25
<i>Besedne vrste</i>	27
<i>Sklanjanje besed</i>	30
 4. РОЗМОВНИК - PRIROČNIK	31
<i>Порядкові числівники - Vrstilni števnik</i>	33
<i>Котра година? - Koliko je ura?</i>	33
<i>Барви - Barve</i>	34
<i>Дні - Dnevi</i>	34
<i>Місяці - Meseci</i>	34
<i>Рослинний і тваринний світ - Rastlinski in živalski svet</i>	35
<i>Дерева - Drevesa</i>	35
<i>Фрукти, ягоди, плоди - Sadje, jagode, plodovi</i>	35
<i>Тварини (дики) - Živali</i>	36

<i>Тварини (свійські) - Domače živali</i>	36
<i>Свійські птахи - Perutnina</i>	36
<i>Пори року - Letni časi</i>	36
<i>Сторони світу - Strani sveta</i>	37
<i>Планети - Planeti</i>	37
<i>Материки - Celine</i>	37
<i>Держави та їхні жителі - Države in njeni prebivalci</i>	37
<i>Свята в Словенії - Prazniki v Sloveniji</i>	39
<i>Загальні вирази - Splošni izrazi</i>	40
<i>Вітання. Прощання - Pozdravi - Poslovitve</i>	42
<i>Звертання - Poziv</i>	43
<i>Ввічливі форми - Vljudnostne oblike</i>	44
<i>Компліменти - Komplimenti</i>	45
<i>Розмовні елементи - Pogovorni elementi</i>	46
<i>Знайомство - Spoznavanje</i>	47
<i>Радість. Захоплення - Veselje – Počutje</i>	48
<i>Прошње</i>	49
<i>Подяка - Zahvale</i>	50
<i>Поздоровлення. Побажання - Pozdravi – Želje</i>	51
<i>Удача. Успіх - Sreča – Uspeh</i>	52
<i>Надія - Upanje</i>	53
<i>Заохочення - Spodbuda</i>	53
<i>Здивування - Presenečenje</i>	54
<i>Згода. Підтвердження - Soglasje – Potrditev</i>	54
<i>Незгода - Zanikanje</i>	56
<i>Вибачення - Opravičila</i>	58
<i>Вирази часу - Izrazi povezani s časom</i>	59
<i>Сім'я. Родичі. Знайомі - Družina, sorodniki in znanci</i>	64
<i>Особливості - Lastnosti</i>	66
<i>Гороскоп - Horoskop</i>	67
<i>Людина, сім'я - Človek, družina</i>	68
<i>Дім. Квартира - Dom – Stanovanje</i>	72
<i>Домашні обов'язки - Hišne obveznosti</i>	73
<i>Професії - Poklici</i>	74

<i>Знаряддя праці</i> - Orodje.....	75
<i>Міри довжини</i> - Mere za dolžino.....	76
<i>Міри ваги</i> - Mere za tehtanje.....	76
<i>Професія, робота</i> - Poklic, delo.....	76
<i>Шкільне життя</i> - Življenje v šoli.....	77
<i>На уроці укр. мови</i> - Pri pouku ukrajinskega jezika.....	80
<i>Робота з географ. картою</i> – Delo z zemljevidom.....	83
<i>Моє улюблене заняття</i> - Moj priljubljeni konjiček.....	84
<i>Книжки-Кnjige</i> - <i>Періодична преса</i> - Dnevni tisk.....	85
<i>Телебачення. Радіо</i> - Televizija – Radio.....	87
<i>Спорт</i> - Šport.....	92
<i>Людське тіло</i> - Človeško telo.....	94
<i>Пальці</i> - Prsti.....	95
<i>Симптоми захворювання</i> - Znaki bolezni.....	95
<i>Здоров'я</i> - Zdravje.....	95
<i>Аптека</i> - Lekarna.....	98
<i>Місто</i> - Mesto.....	98
<i>Написи в громадських місцях</i> - Javni napisi.....	99
<i>Повідомлення</i> - Obvestila.....	99
<i>Порада</i> - Napotki.....	99
<i>Заборона</i> - Prepovedi.....	99
<i>Місто</i> - Mesto.....	100
<i>Засоби транспорту</i> - Prevozna sredstva.....	100
<i>Огляд визначних місць</i> - Ogled pomembnih krajev.....	101
<i>Кіно. Театр. Концерт</i> - Kino, Gledališče, Koncert.....	102
<i>В магазині</i> - V trgovini.....	105
<i>Книжний магазин</i> - Knjigarna.....	107
<i>Одяг</i> - Oblečilo.....	107
<i>Апарати та електроприлади</i> - Stroji in aparati.....	108
<i>Косметика</i> - Kozmetika.....	109
<i>Годинники</i> - Ure in budilka.....	111
<i>Покупки</i> - Nakupi.....	111
<i>У гастрономі</i> - V prodajalni živil.....	112

<i>В універмазі -V blagovnici.....</i>	114
<i>Банк. Пошта. Телефон - Banka, pošta, telefon.....</i>	117
<i>Валюта - Valute.....</i>	117
<i>Пошта. Телефон - Pošta – telefon.....</i>	118
<i>Листування - Dopisovanje.....</i>	119
<i>Деякі форми звертання -Nekaj oblik začetkov pisma.....</i>	120
<i>Транспорт - Transport.....</i>	121
<i>Подорожування - Potovanje.....</i>	123
<i>На кордоні - Na meji.....</i>	124
<i>Поїздом - Potovanje z vlakom.....</i>	125
<i>Автомобілем -Vožnja z avtomobilom.....</i>	127
<i>Літаком - Vožnja z letalom.....</i>	128
<i>По воді - Potovanje po vodi.....</i>	130
<i>Кемпінг - Kampiranje.....</i>	131
<i>Літні канікули - Poletne počitnice.....</i>	132
<i>Готель - Hotel.....</i>	134
<i>Кімната в готелі - Hotelska soba.....</i>	136
<i>Ресторан - Restavracija.....</i>	138
<i>Холодна закуска - Hladne predjedi.....</i>	138
<i>Салат - Solate.....</i>	139
<i>Суп - Juhe.....</i>	139
<i>Гаряча закуска - Tople predjedi.....</i>	140
<i>Головні страви - Glavne jedi.....</i>	140
<i>М'ясо - Meso.....</i>	142
<i>Приправа - Začimbe.....</i>	142
<i>Гарнір - Priloge.....</i>	143
<i>Десерт - Sladice.....</i>	143
<i>Напої - pijače.....</i>	144
<i>Безалкогольні напої - Brezalkoholne pijače.....</i>	144
<i>Алкогільні напої - Alkoholne pijače.....</i>	144
<i>Їжа - Jedi.....</i>	145
<i>Прохання. Пригощання - Prošnje – Postrežba.....</i>	146

5. ПРО СЛОВЕНІЮ	148
<i>Словенські міста</i>	151
<i>Любляна</i>	153
<i>Марібор</i>	156
<i>Адріатичне море</i>	158
<i>Копер</i>	158
<i>Піран</i>	160
<i>Сечовельська сіль</i>	162
<i>Карст</i>	162
<i>Умови розвитку карсту</i>	163
<i>Штансл</i>	164
<i>Словенські печери</i>	166
<i>Постойнська печера</i>	167
<i>Ліпіця</i>	168
<i>Гори, ліси та озера</i>	168
<i>Триглавський народний парк</i>	169
<i>Курорт Блед</i>	170
<i>Замки</i>	172
<i>Пред'ямський Замок</i>	172
<i>Замок Мокрице</i>	173
<i>Замок Оточець</i>	173
<i>Термальні курорти Словенії</i>	173
<i>Курорт Раденці</i>	174
<i>Курорт Добрна</i>	175
<i>Курорт Рогашка Слатина</i>	175
<i>Курорт Чатеж</i>	176
<i>Книга рекордів Словенії</i>	176
<i>Українсько-словенські зв'язки</i>	176
<i>Predstavitev Slovenije Ukrajincem (turizem)</i>	178
<i>Slovenska mesta</i>	180
<i>Kratka zgodovina Slovenije</i>	180
<i>Ljubljana</i>	181
<i>Maribor</i>	183

Jadransko morje.....	185
Koper.....	185
Piran.....	187
Sečoveljske soline.....	188
Kras.....	189
Štanjel.....	189
Slovenske jame.....	190
Postojnska jama.....	191
Lipica.....	191
Gore in jezera.....	191
Triglavski narodni park.....	192
Letovišče Bled.....	192
Pešpoti in alpinizem.....	193
Pohodništvo.....	193
Zdravilišča.....	193
Podeželje.....	194
Gradovi.....	194
Predjamski grad.....	194
Grad Mokrice.....	195
Grad Otočec.....	195
Termalna zdravilišča v Sloveniji.....	195
Zdravilišče Radenci.....	196
Zdravilišče Dobrna.....	196
Zdravilišče Rogaška Slatina.....	196
Terme Čatež.....	197
Knjiga rekordov Slovenije.....	197
Ukrajinsko - slovenske povezave.....	198
6. ZAKLJUČEK.....	200

Андрій В. Гевка, І. Г. Гнатенко

Andrija Hevka, Iryna Gnatenko

Українсько-словенський розмовник, довідник, путівник

Ukrajinsko-slovenski priročnik, vodnik

Spremna beseda:

Vadim Viktorovič Primačenko, veleposlanik Ukrajine v R. Sloveniji

Вступне слово:

Вадим В. Примаченко,

Надзвичайний і Повноважний Посол

України в Республіці Словенія

Izdalo:

Društvo Ukrajincev in Rusinov

Urednik:

Andrija Hevka

Редактор:

Андрій Гевка

Naklada:

500 izvodov

Тираж:

500 примірників

Ljubljana, november 2008

К
И
Ї
В

К
І
Ј
Е
В

Л
Ю
Б
Л
Я
Н
А

Л
Ј
У
В
Л
Ј
А
Н
А

*Практичний довідник-розмовник за будь-якої
нагоди та путівник під час подорожі по Словенії.*

*Praktični priročnik ob vsaki priložnosti
in vodič na potovanju po Sloveniji.*

KARPATI
Društvo Ukrajincev in Rusinov